epaper.ippmedia.com
www.ippmedia.com
0745 700710
LIKE & FOLLOW US
Jumatatu Aprili 15, 2024 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

Nipashe

MWANGA WA JAMII
ISSN 0856 • Na. 0581647
www.ippmedia.com
nipasheTZ nipasheTZ The Nipashe Digital nipasheTZ nipashedigital

UKURASA 22

GUARDIOLA: TUNAWANIA MATAJI MA3

Lori lingine la mafuta laanguka, wananchi wachota mafuta, wanaswa UK.2

Wataka hatua udhalilishaji wa wanawake mitandaoni UKURASA 5

MAKONDA ASHTUKA

Aliyelipa kodi mil. 24/- apewa risiti ya mil. 3/- UK. 20

Dk. Mwinyi asema kero za Muungano zinatafutiwa dawa

UKURASA 3

Milima miwili yaporomoka

• **Ni** ya mikoa miwili, nyumba, shule, barabara zafunikwa tope; watu 36,000 wahitaji msaada Rufiji... *Endelea Uk. 2*

Moja ya nyumba za wakazi wa Kata ya Itezi, jijini Mbeya, ikiwa imezingirwa tope baada ya Mlima Kawetere, kumeguka na kusababisha maporomoko ya tope lililofunika zaidi ya nyumba 20 na shule, jana asubuhi. **PICHA: NEBART MSOKWA**

Majeneza yenye miili ya wanafunzi wanane wa Shule ya Msingi Ghati Memorial na mmoja wa waokoaji waliofariki dunia kutokana na ajali ya gari, ikiwa katika viwanja vya Shule ya Sekondari Sinoni, jijini Arusha jana, kwa ajili ya kuagwa. Ibada iliongozwa na Askofu Mkuu Jimbo Kuu Katoliki Arusha, Isaack Aman. **PICHA: GETRUDE MPEZYA**

Nchimbi Kinana

Kinana, Nchimbi wafunda wanachama CCM mikoani

UKURASA 20

MICHEZO **YANGA SC, AZIZ KI WANOGA KILELENI** UK.24 **KATUNI** UK.6

HABARI KITAIFA

Milima miwili yaporomoka

Na Mwandishi Wetu

ZAIDI ya watu 58 wamefariki dunia katika matukio tofauti ya mafuriko yaliyosababishwa na mvua inayoendelea kunyesha maeneo mbalimbali nchini, huku milima miwili ikiporomoka na kusababisha madhara katika mikoa ya Njombe na Mbeya.

Jana, Msemaji wa Serikali, Mobhare Matinyi, akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam alisema vifo hivyo ni katika mikoa ya Arusha (10), Dar es Salaam (2), Geita (4), Iringa (5), Kilimanjaro (1), Lindi (4), Mbeya (6), Morogoro (5), Pwani (11) na Rukwa (10).

Alisema maafa makubwa zaidi yako mkoani Pwani katika Wilaya ya Rufiji na Kibiti ambako kata 17 (12 za Rufiji na tano za Kibiti) zimeathiriwa zaidi.

Alisema Morogoro kuna kata 50 zilizoathirika (Malinyi kata nane, Mlimba tisa, Ulanga nane, Ifakara tisa na Halmashauri ya Mkoa Morogoro kata 22.

Matinyi alisema nyumba zilizoathirika katika mikoa hiyo miwili ya Pwani na Morogoro ni 8,532; Pwani nyumba 628 na Morogoro nyumba 7,904 pamoja na mashamba yenye ukubwa wa jumla ya ekari 76,698 (Morogoro ekari 34,970 na Pwani ekari 41,728).

Alisema zilizoathirika katika maafa hayo kwa ujumla wake ni 10,839 (kaya 4,635 mkoani Pwani na 6,204 mkoani Morogoro).

Pia kuna uharibifu wa miundombinu ya makaravati, madaraja na barabara, hivyo kuathiri huduma za usafiri na usafirishaji na upotevu na mali huku mifugo ikikosa malisho.

Matinyi alisema tayari serikali imechukua hatua mbalimbali na watu waliookolewa ni 2,278. Kati yao, Morogoro ni 78 na Pwani 2,200.

Alisema serikali imeanzisha kambi nane kwa waathirika zenye watu 1,529. Kati yake, saba zina watu 1,394 mkoani Pwani na moja yenye watu 135 mkoani Morogoro ambako wanatoa huduma muhimu zikiwamo za afya.

MBEYA

Wanafunzi 200 wa Shule ya Msingi Generation iliyoko Kata ya Itezi, jijini Mbeya, wamenusurika kifo baada ya mabweni walimokuwa wanalala kufukiwa na tope lililotokana na kuporomoka kwa Mlima Kawetere kutokana na mvua inayoendelea kunyesha.

Tope hilo lililoporomoka jana limefunika nyumba 20 za makazi ya wananchi na kusababisha zaidi ya wananchi 200 kukosa makazi, huku dalili zikionyesha mlima huo kuendelea kumeguka.

Tukio hilo lilitokea asubuhi wakati baadhi ya wananchi wakiwa ndani ya nyumba na wengine wakiwa kanisani huku wanafunzi wa Shule ya Generation wakiwa shuleni huko. Waliondolewa kabla mabweni yao hayajafunikwa.

Diwani wa Kata ya Itezi, Sambwee Shitambala alisema tukio hilo limesababishwa na uharibifu wa mazingira kwenye mlima huo hasa ukataji miti ovyo, shughuli za kilimo na ujenzi wa makazi maeneo ya milimani.

Kamanda wa Jeshi la Zimamoto Mkoa wa Mbeya, Mrakibu wa Zimamoto, Malumbo Ngata alisema kuwa baada ya kupata taarifa za tukio hilo walikwenda katika eneo hilo kwa ajili ya uokoaji.

Alisema walianza kuwahamisha watu ambao walikuwa wapo kwenye nyumba zao na kuwapeleka maeneo salama na kwamba hakuna kifo cha mtu yeyote kilichotokea kwenye eneo hilo. Mkuu wa Mkoa wa Mbeya, Juma Homera aliagiza wananchi watakaokosa makazi watafutiwe maeneo salama na masomo yasitishwe katika Shule ya Generation pamoja na ya St. Mary's ambayo iko jirani.

KILIMANJARO

Jana zaidi ya abiria 1,500 wa safari za usiku na mchana kutoka na kuingia mikoa ya Kanda ya Kaskazini na kwenda mikoa ya Kanda ya Kati, Kanda ya Ziwa, Dar es Salaam na Morogoro, walisota barabarani kwa saa saba, wakisubiri barabara kuu ya Arusha-Moshi kufunguka, baada ya magogo makubwa, mawe na maji kuifunga kutokana na mvua, Meneja wa TANROADS, Motta Kyando alithibitisha.

KATAVI

Mvua ilioanza kunyesha saa tisa usiku wa kuamkia jana katika Manispaa ya Mpanda, mkoani Katavi ilisababisha watu kushindwa kuendelea na shughuli zao huku abiria waliokua wakisafiri kuelekea mkoani Kigoma na vijiji vilivyoko wilayani Tanganyika wakishindwa kuendelea na safari kutokana na daraja kujaa maji. Diwani wa Misunkumiro, Alfred Matondo alitoa taarifa kuwa zaidi ya nyumba 30 zimezingirwa na maji.

NJOMBE

Katibu Tawala wa Mkoa wa Njombe, Judica Omary, alisema jana kuwa mvua kubwa imesababisha uharibifu wa miundombinu kwa kukatisha mawasiliano kati ya Makete na Ludewa.

Alisema kwenye barabara ya Ikonda -Lupila -Mlangali kuna maporomoko ya udongo ya mlima katika Kijiji cha Masisiwe wilayani Makete na kuwataka wananchi kuchukua tahadhari wakati TANROADS wakufungua eneo hilo ambalo limeonyesha dalili ya maporomoko zaidi.

KIBITI

Mkuu wa Wilaya ya Kibiti, Kanali Joseph Kolombo jana aliomba wadau kujitokeza kusaidia waathirika wa mafuriko ambao nyumba zao zimezingirwa na maji kutokana na mvua kubwa inayoendelea kunyesha.

"Wadau mbalimbali kama taasisi na watu binafsi popote mlipo, ninaomba mwitizame Kibiti kwa jicho la tatu, waathirika hawa wana uhitaji mkubwa, hali si nzuri kwa sasa, misaada ya kibinadamu inahitajika.

"Mpaka sasa tuna jumla ya waathirika 36,900 ambao mbali na nyumba zao kufurika maji, wapo pia waliopoteza mashamba yao," alisema.

***Imeandikwa na Godfrey Mushi (HAI), Nebart Msokwa (MBEYA), Pilly Kigome (DAR), Neema Hussein (MPANDA) na Julieth Mkireri (KIBITI)**

PUBLIC NOTICE

Dear Esteemed Customers,
Equity Bank Tanzania is a commercial bank with a presence in six countries in East Africa: Kenya, Uganda, Tanzania, DRC Congo, Rwanda, and Ethiopia. In Tanzania, we operate 15 branches, over 3000 agents, and 21 ATMs, offering an array of banking services, including mobile money services through the Equity Mobile App and USSD.

This is to inform our customers that the bank has made some changes on the Bank charges as per the below:

Service	Tariff
Online Declined Visa card Transaction (Local)	2 USD
Online Declined Visa card Transaction (International)	2 USD
ATM cash withdrawal outside Tanzania	TZS 12,000 + 15% Mark-up of FX rate
International POS (Point of Sale) and e-Commerce Transactions	15% Mark-up of FX rate

For more information:

Please call **+255 768 985 500 / +255 768 985 555**
or through email **infotz@equitybank.co.tz**

EQUITY

Lori la mafuta laanguka, wananchi wachota mafuta

Na Julieth Mkireri, KIBAHA

AJALI za barabarani katika Mkoa wa Pwani zimeendelea kuwa tishio licha ya elimu na adhabu zinazoendelea kutolewa kwa wanaokiuka sheria.

Ndani ya siku 18 kuanzia Machi 28, mwaka huu, ajali nne zimetokea katika mkoa huo na kugharimu maisha ya watu na kuharibu vyombo vya usafiri walivyokuwa wanatumia.

Kukiwa na hali hiyo, ajali zinapotokea baadhi ya watu wamekuwa wakiwaibia waathirika badala ya kuzilinda mali zao na kusaidia kuokoa maisha yao.

Licha ya kupata somo kutokana na madhara yaliyotokea kwa wananchi wanaochota mafuta pindi malori ya mafuta yalipoanguka katika maeneo mbalimbali, vitendo hivyo vinaendelea huku hali duni za kiuchumi ikitajwa kuwa chanzo cha baa hilo.

Jana saa sita mchana, kulitokea ajali katika eneo la Miyomboni, Kata ya Misugusugu, wilayani Kibaha, mkoani Pwani ambako gari la mafuta liliacha njia na kupinduka.

Wananchi wa maeneo ya karibu na eneo la tukio walikusanyika wakiwa na vyombo mbalimbali vya kuchotea mafuta na kuondoka nayo badala ya kusaidia kuokoa.

Mwenyekiti wa Mtaa wa Miyomboni ilikotokea ajali hiyo, Salum Nguzo alisema gari hilo lilipofika katika eneo hilo kulikuwa na lori lingine ambalo liliingia kwenye mtaro na kuacha tela lake nyuma.

"Kwahiyo, huyu mwenye lori alipunguza mwendo ili asubiri gari za upande wa kushoto zipite kisha naye apite, alizidi sana upande wa kushoto na hali ya mvua ilivyokuwapo, gari likaingia kwenye mtaro, hata alivyojitahidi kurudisha likaanguka taratibu kwenye mtaro," alisimulia mwenyekiti huyo. Nguzo alisema baada ya gari hilo kupinduka, wananchi walisogea na kuanza kuchota mafuta mpaka pale walipofika askari na kuwazuia kuendelea kufanya hivyo na ukafungwa utepe kuzuia wananchi kuendelea kuchota mafuta.

Alisema kitendo cha wananchi kuchota mafuta gari linapodondoka kinatokana na hali duni za maisha bila kujali uhai wao. "Wananchi wanachoangalia ni kupata fedha tu, hawajihurumii, changamoto za maisha zinafanya kuwa hivi kwani wakiyapata wanakwenda kuuza ili wapate kipato," alisema.

Pamoja na kukamatwa kwa waliohusika kuchota mafuta, kiongozi huyo alishauri msako wa nyumba kwa nyumba ufanyike ili kukomesha tabia hiyo na madhara ambayo yanaweza kutokea.

Kamanda wa Polisi Mkoa wa Pwani, Pius Lutumo alisema tukio hilo lilitokea jana saa sita mchana, lori hilo la mafuta lenye namba za usajili T 964 DLH likiwa linatokea jijini Dar es Salam kuelekea Chalinze.

Kamanda Lutumo alisema hakuna madhara kwa binadamu yaliyotokea katika tukio hilo na kwamba watu sita wanekamatwa kutokana na kitendo cha kuchota mafuta baada ya gari hilo kupinduka.

Mwinyi: Kero zinaendelea katafutiwa ufumbuzi

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

RAIS wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi (pichani), amesema Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa kushirikiana na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania zimeendelea kuchukua hatua madhubuti za kuzitafutia ufumbuzi changamoto zote zinazojitokeza katika utekelezaji wa masuala ya Muungano.

Aliyasema hayo jana kwenye viwanja vya maonesho ya biashara Nyamanzi, nje ya mji wa Zanzibar wakati wa uzinduzi wa sherehe za maadhimisho ya miaka 60 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar.

Alisema kwa nyakati mbalimbali juhudi zikichukuliwa na serikali zote mbili ambazo ni pamoja na kuundwa kwa tume na kamati kwa ajili ya kushughulikia hoja za Muungano na miongoni mwa tume na kamati hizo ni Kamati ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kushughulikia masuala ya Muungano iliyoundwa mwaka 2006.

Alisema kuanzia mwaka 2006 hadi mwaka huu wa 2024, hoja 25 zilipokewa na kujadiliwa na kati ya hoja hizo, 22 zimepatiwa ufumbuzi na kuondolewa kwenye orodha ya hoja za Muungano.

Alisema, hoja zilizobaki zipo katika hatua mbalimbali za kupatiwa ufumbuzi na imani yake kuwa, kwa utashi na dhamira ya dhati ya serikali za pande zote mbili, zilizobaki zitapatiwa ufumbuzi.

Aidha, alisema katika kipindi cha 2021 hadi 2024 hoja 15 zimepatiwa ufumbuzi kati ya hoja 18 zilizokuwapo na utatuzi wa changamoto za Muungano, umeongeza imani ya Watanzania kwa serikali na hivyo kuimarisha, kudumisha amani ya muda mrefu na utulivu wa Tanzania ambao ni tunu muhimu na fahari ya nchi.

"Nawahakikishia wananchi wote wa Tanzania, kwamba serikali zote mbili zitaendelea kuchukua hatua ili nchi yetu iendelee kupiga hatua za maendeleo na ibaki kuwa nchi ya amani na utulivu."

Alisema wananchi wa Tanzania wana matumaini makubwa na Muungano huo, pamoja na taasisi zote zinazohusika katika kuufanya uendelee kudumu na kuimarika na kwamba ni vyema kutafakari kwa kina historia yake, dhamira ya waasisi wake na manufaa yake.

Kadhalika, Watanzania wanaposherehekea miaka 60 ya Muungano wa Tanzania, wana wajibu wa kujipongeza kwa mafanikio makubwa ambayo nchi imeyafikia katika nyanja zote za maendeleo kisiasa, kiuchumi na huduma za jamii.

"Katika kipindi hiki cha miaka 60, Tanzania imeendelea kubaki katika historia na mfano bora wa kudumisha Muungano barani Afrika na duniani kote. Muungano wetu umeipa heshima kubwa nchi yetu katika Jumuiya ya Kimataifa," alisema Dk. Mwinyi.

Alisema hiyo imetokana na misingi thabiti ya umoja, amani na mshikamano iliyoasisiwa na viongozi ambao ni Hayati Baba wa Taifa Mwalimu Julius Kambarage Nyerere na Marehemu Mzee Abeid Amani Karume pamoja na viongozi wenzao waasisi wa Muungano.

Aidha, dhamira yao ya dhati na maono ya waasisi hao, kumewezesha kupata hatua kubwa ya mafanikio yaliyofikiwa katika kudumisha na kuimarisha Muungano wa Tanzania.

"Tunafurahia kuona umoja wa Watanzania unazidi kuimarika, ushirikiano baina yetu katika shughuli mbali mbali unaongezeka na amani ya nchi yetu inaendelea kudumu," alisema.

Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar, Hemed Suleiman Abdulla, aliwashukuru Rais Dk. Mwinyi na Dk. Samia, wanavyoliongoza taifa kwa misingi ya kusimamia Muungano.

Alisema, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar na Ofisi ya Muungano na Mazingira ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania zinawajibu wa kuielewesha jamii juu ya historia ya Muungano kwa vizazi vilivyopo.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais, Muungano na Mazingira Dk. Selemani Saidi Jafo, alisema historia ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imeundwa na sababu nyingi hadi kufikia kusainiwa kwa hati ya Muungano mwaka 1964 chini ya waasisi wake Hayati baba wa Taifa Julius Nyerere na Marehemu Mzee Abeid Amani Karume.

Akitaja baadhi ya sababu hizo zikiwemo urafiki na udugu wa damu wa wananchi wa pande mbili za Muungano, lugha ya Kiswahili iliyowaunganisha watu wa pande hizo, pamoja vyama vya ukombozi vya TANU na ASSP, Waziri Jafo alisema vilitoa mchango mkubwa kwenye Muungano huo.

Alisema katika kusherehekea maadhimisho ya miaka 60 ya Muungano wa Tanzania, Ofisi ya Makamu wa Rais, Muungano na Mazingira kwa kushirikiana na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar wanatarajia kuzindua kitabu maalum kinachoeleza historia ya Muungano wa Tanzania kwa ajili ya kufundishiwa shule za sekondari nchi nzima.

Uzinduzi wa sherehe za miaka 60 ya Muungano wa Tanzania na ufunguzi wa Maonesho maalum ya Taasisi za Muungano chini ya kaulimbiu, "Tumeshikamana na Tumeimarika kwa Maendeleo ya Taifa Letu", unaashiria kuanza rasmi kwa shughuli mbalimbali za kijamii ikiwamo upandaji wa miti, usafi wa mazingira na ushiriki wa wananchi na viongozi kwenye matukio ya uzinduzi wa miradi ya maendeleo na uwekaji wa mawe ya msingi kwa maeneo mbalimbali ya Tanzania.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA KILIMO
WAKALA WA TAIFA WA HIFADHI YA CHAKULA
Kizota Viwandani Area | S.L.P 1050 Dodoma | Simu: +255(0)26 2963953 | Fax:+255(0)26 2963950
Barua pepe: info@nfra.go.tz | Tovuti: www.nfra.go.tz

NFRA

TANGAZO KWA UMMA

UFAFANUZI KUHUSU UTUMIAJI WA MIKATABA YA MBELE YA UNUNUZI WA MAHINDI NA MPUNGA NA KUANZA KUTUMIA MIZANI ZA KIDIGITALI WAKATI WA UNUNUZI WA NAFAKA

Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) ni Taasisi ya Serikali chini ya Wizara ya Kilimo. NFRA imeanzishwa chini ya Sheria ya Wakala za Serikali Na. 30 ya mwaka 1997 kwa madhumuni ya kuhakikisha usalama wa chakula Nchini. Katika kutekeleza moja ya majukumu yake, NFRA hununua nafaka kwa ajili ya Akiba ya Taifa ya chakula. NFRA inatarajia kununua Mahindi Meupe na Mpunga katika msimu wa ununuzi wa mwaka 2024/2025, kuanzia tarehe 1 Julai, 2024. Ununuzi utafanyika kupitia kanda nane za Wakala ambazo ni Arusha, Dodoma, Kipawa (Dar es Salaam), Makambako, Songwe, Shinyanga, Songea na Sumbawanga.

Kipindi cha **tarehe 26 Machi, 2024** hadi **tarehe 03 Aprili, 2024,** NFRA ilitoa Matangazo ya kununua mahindi na mpunga kwa utaratibu wa mikataba ya mbele kutoka kwa **Wakulima na Wafanyabiashara wakubwa.** Sambamba na Tangazo hilo, NFRA inaujulisha Umma kwamba utaratibu wa kununua nafaka kupitia vituo vya ununuzi katika maeneo mbalimbali Nchini unaendelea kutumika wakati wa msimu wa ununuzi wa nafaka. Utaratibu huu unawezesha **Wakulima wote wadogo** kuweza kuuza nafaka zao moja kwa moja kwa NFRA bila kuwa na mikataba. Msimu wa 2023/2024 NFRA ilifungua vituo vya ununuzi sabini na saba (77) na inatarajia kufungua vituo zaidi vya ununuzi kwa msimu wa 2024/2025 katika maeneo mbalimbali Nchini.

Aidha, ili kuongeza uwazi katika vipimo wakati wa utekelezaji wa zoezi la ununuzi wa nafaka, NFRA inaujulisha Umma kwamba kuanzia msimu ujao wa ununuzi wa nafaka (2024/2025), itatumia mizani za kidigitali (digital weighing scales) kupima uzito wakati wa kununua nafaka kutoka kwa Wakulima. Vituo vyote vitakavyofunguliwa vitatumia mizani hiyo ili kuongeza ufanisi katika utekelezaji wa kazi ya ununuzi wa nafaka na kupunguza malalamiko wakati wa upimaji wa nafaka zinazoletwa kuuzwa kupitia vituo vya NFRA.

Baada ya ufafanuzi wa hapo juu, Wakulima wote mnakaribishwa kuuza nafaka NFRA msimu wa ununuzi utakapoanza.

Imetolewa na:

Afisa Mtendaji Mkuu,
Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula,
Tarehe 08 Aprili, 2024.
Simu Namba: +255 (0) 26 2963953
Baruapepe: info@nfra.go.tz

Mstahiki Meya wa Jiji la Dar es Salaam, Omary Kumbilamoto, akishiriki katika zoezi la kugawa chakula kwa waathirika wa mafuriko wilayani Rufiji, mkoani Pwani juzi. Jumla ya vyakula vyenye thamani ya sh. milioni 50 na ng'ombe watano walikabidhiwa. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Vigogo kuwekwa 'kitanzini'

Na Augusta Njoji, DODOMA

KAMA si leo basi kesho ripoti za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kwa Mwaka 2022/23 zitawasilishwa bungeni kwa mujibu wa sheria.

Mkutano wa Bunge la Bajeti leo unaingia katika juma la tatu na Ibara ya 143 ya Katiba ya nchi (1977) inaelekeza kuwa Rais baada ya kukabidhiwa ripoti za CAG, anapaswa kuziwasilishe bungeni kupitia wasaidizi wake ndani ya siku saba tangu kuanza kwa mkutano unaofuata wa Bunge (siku za sikukuu na mwishoni mwa wiki hazihesabiki).

Rais Samia Suluhu Hassan alipokea ripoti ya CAG Machi 28, mwaka huu. Mkutano wa Bunge ulianza Aprili 2, 2024, hivyo kutokana na siku za sikukuu na mwisho wa wiki kutohesabika, zimesalia siku mbili kati ya saba kuwasilisha ripoti hizo bungeni kukidhi matakwa ya kikatiba.

Kuwasilishwa ripoti bungeni na hivyo kuwa wazi kwa umma, kunatarajiwa kuwaweka 'kitanzini' baadhi ya watendaji wa serikali ambao CAG Charles Kichere ameweka wazi kwamba taasisi zao zina dosari kiutendaji ikiwamo matumizi mabaya ya fedha za umma.

Hao ni pamoja na vigogo wa taasisi kama vile Bohari ya Dawa (MSD), Mradi wa Mabasi Yaendayo Haraka jijini Dar es Salama, Shirika la Hifadhi za Taifa (TANAPA), Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro (NCAA), Bodi ya Utalii Tanzania (TTB) na watendaji wa halmashauri.

Katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, kwa mfano, CAG Kichere alidokeza katika wasilisho lake kwa Rais Samia Machi 28, mwaka huu kuwa amebaini bado kuna shida ya ulaji wa 'fedha mbichi' (kutumia fedha za makusanyo kabla ya kuziwasilisha Mfuko Mkuu wa Serikali), udhaifu katika ukusanyaji mapato na kutotenga fedha kwa ajili ya makundi maalum.

Vigogo wengine wanaotarajiwa kuwekwa 'kitanzini' na CAG ni wa mashirika ambayo yanatajwa kujiendesha kwa hasara. Hayo ni pamoja na Shirika la Posta Tanzania, Kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL), Shirika la Mawasiliano (TTCL), Shirika la Reli Tanzania (TRC) na Kampuni ya Uwekezaji ya TANOIL.

Ripoti za CAG zitakazowasilishwa bungeni ni: Ripoti Kuu ya Ukaguzi; Ukaguzi wa Hesabu za Serikali Kuu; Ukaguzi wa Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa; Ukaguzi wa Hesabu za Mashirika ya Umma; Ukaguzi wa Miradi ya Maendeleo; Ukaguzi wa Mifumo ya Tehama na Ripoti ya Ukaguzi wa Ufanisi.

Pia kuna ripoti za ukaguzi wa ufanisi katika maeneo maalum 14, mojawapo ni hali ya utoaji huduma za ugonjwa wa akili nchini.

Baada ya kuwasilishwa bungeni na mawaziri husika, ripoti za CAG zitakabidhiwa kwa kamati za Bunge zenye mamlaka ya kuifanyia uchambuzi.

Pamoja na hayo, juma hili wabunge watapata majibu ya hoja zilizoibuka kwenye mjadala wa Mapitio ya Utekelezaji Bajeti ya Mwaka 2023/24 na Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu na Ofisi ya Bunge kwa Mwaka 2024/25.

Hoja hizo ni pamoja na sakata la kikokotoo cha mafao ya wastaafu, tishio la kufilisika Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF), ugumu wa upatikanaji mikopo ya elimu ya juu na nishati safi ya kupikia vijijini.

Nyingine ni kilio dhidi ya wanyama hatari kwa binadamu, hasa tembo na mamba, kukithiri kwa mikopo kausha damu, matumizi ya shisha, madeni ya askari magereza na utitiri tozo kwenye sekta ya uvuvi.

Baada ya kuhitimishwa mjadala huo, kutawasilishwa hoja ya makadirio ya mapato na matumizi ya Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI) kwa Mwaka 2024/25 itakayojadiliwa kwa siku tatu na kufuatiwa na Ofisi ya Rais - Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora itakayojadiliwa kwa siku moja.

Shekhe: Ole wenu mnaodhulumu yatima

Na Julieth Mkireri, BAGAMOYO

SHEKHE wa Mkoa wa Pwani, Hamis Mtupa ameonya watu wenye tabia ya kudhulumu mali za yatima, akiwataka kuacha mara moja kwa kuwa dhuluma hiyo ni hatari kwa maisha yao ya baadaye.

Alionya hayo mwishoni mwa wiki akiwa mjini Bagamoyo alikoshiriki dhifa kwa ajili ya watoto yatima, wajane na wazee iliyoandaliwa na Taasisi ya SHAKIBA Islamic Foundation ya Bagamoyo.

Alisema baadhi ya watu wamekuwa na tabia ya kunyanyasa na kudhulumu mali yatima ambao wameachiwa mali na wazazi wao na kuzitumia huku watoto hao wakiendelea kupata tabu.

"Watu wanaokula au kujinufaisha na mali za yatima ni sawa na kula kaa la moto kwa kulitia tumboni, moto huo utawachoma baadaye na kila watakalolifanya haliwezi kufanikiwa," alisema Shekhe Mtupa.

Mwenyekiti wa SHAKIBA, AbdulSharifu Zahoro alisema lengo la kuanzisha taasisi hiyo ni kusaidia watu mbalimbali wenye mahitaji, wakiwamo wajane, yatima na wazee.

Zahoro alisema tayari wameanzisha kituo cha kulea yatima; kwa sasa wanao 124 huku 24 wakiwa shuleni.

Mkurugenzi wa Firdaus Centre, Kituo cha Kulea Yatima cha Kongowe Kipala Mpakani, Dk. Shekhe Sharifu Firdaus alisema yatima wanakumbana na vikwazo vingi baada ya kufiwa na wazazi wao.

Mwenyekiti Idara ya Wanawake ya SHAKIBA, Jamila Suleiman alisema wanapigania haki za wanawake na dini haitaki wanawake wanyimwe haki zao, akisisitiza vipigo huondoa upendo na kusababisha visasi.

Mratibu wa SHAKIBA Taifa, Dk. Fakhad Mtonga alisema lengo lingine la kuanzishwa taasisi hiyo ni kusaidia jamii kwenye masuala mbalimbali, ikiwa ni pamoja na afya, elimu, kilimo, uvuvi na elimu ya dini.

Alisema wamekuwa wanatoa elimu ya kukabili vitendo vya ukatili wa jinsia, kujitambua na kukabili vitendo viovu na wanatarajia kuanzisha kituo cha afya ambacho wasiojiweza watatibiwa bila malipo na watu wengine watalipia gharama za matibabu kwa bei nafuu.

PROFESA AHADHARISHA:

Wakazi Dar kutembea na oksijeni miaka mitano ijayo

Na Augusta Njoji, DODOMA

PROFESA wa Chuo Kikuu cha Dodoma (UDOM), Julius Nyahongo ametahadharisha kuwa katika miaka mitano ijayo wakazi wa Jiji la Dar es Salaam wataanza kutembea na oksijeni mfukoni kutokana na ongezeko la joto linalosababishwa na ukataji miti ovyo.

Alitoa angalizo hilo mwishoni mwa wiki wakati wa mdahalo wa kumbukizi ya miaka 102 tangu kuzaliwa kwa Baba wa Taifa, Hayati Mwalimu Julius Nyerere uliofanyika jijini hapa kwa uratibu na Taasisi ya Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere.

Prof. Nyahongo alisema mazingira kwa sasa ni mabaya na alishafika ofisini kwa Makamu wa Rais, Dk. Philip Mpango kumweleza kwamba ili kumuenzi Mwalimu Nyerere, kinachotakiwa ni kutunza kwa mazingira.

"Makandarasi wanapotaka kujenga jengo, wanafyeka eneo kubwa mno. Wakiulizwa wanasema wanapima, wanasahau hiyo miti imehangaika sana kukua. Ninaomba Makamu wa Rais (Dk. Mpango) waambie makandarasi wote wa Tanzania wanapotaka kujenga wakumbuke ile miti imeota pale kwa shida, wakate sehemu ndogo wanayojenga pekee yake.

"Pale Dar es Salaam miaka mitano ijayo watu wataanza kutembea na oksijeni mfukoni, pale Kisutu wamejenga maghorofa mengi na chini wameweka paving (vipande vya matofali) ili maji yasiende chini yatelemke kwenda bondeni, ndiyo maana kila siku mafuriko watu wanakufa, nchi hii tunajenga vizuri, lakini tunasahau kuacha njia za maji kupita kwenda chini ya ardhi," alisema.

Alisema kwa wakazi wa Jiji la Dar es Salaam, mchana watakosa oksijeni ya kuvuta na vibaka wa miaka 10 ijayo hawataiba simu, wataiba vitu vya kubeba Oksijeni.

"Watu watatembea na oksijeni na hata hapa mjini kwako, pale Dar es Salaam twende tubomoe paving, tuoteshe miti ili kunusuru hali ya hewa safi na pia miji ipangwe kisayansi," alishauri.

Alisema oksijeni inatengenezwa na miti na kwa sasa watu wa mijini wanataka kila sehemu wajenge bila kutenga eneo la kupanda miti. "Utakuta watu wamelala ofisini mchana kwa sababu hakuna oksijeni, kuna kabonidaioksaidi nyingi, tunaomba miji yetu tuanze kupanga kisayansi na wanasayansi ni sisi, niite nitakueleza," alisema.

Awali akizungumzia mazingira, Mkuu wa Shule ya Uongozi ya Mwalimu Nyerere, Prof. Marcellina Chijoriga, alisema Mwalimu Nyerere wakati wa uongozi wake alihimiza utunzaji mazingira na wanyamapori kwa faida ya vizazi vya sasa na vijavyo.

"Tusipotunza mazingira, hii hewa tunayovuta hatutaipata, misitu inatunza baionuai inayoleta maji, kila mtu anaona umuhimu wa maji na Baba wa Taifa wakati ule alisema maji ni uhai, tutunze mazingira kwa ajili ya uhai," alisema.

Akitoa pongezi maalum za taasisi hiyo katika uongozi wa Rais Samia na miaka 60 ya Muungano, Mbunge wa Kilosa, Prof. Palamagamba Kabudi, alisema kitabu cha Hayati Mwalimu Nyerere cha Uhuru wa Wanamke alichoakiandika mwaka 1944 akiwa na miaka 22, kinaakisi uongozi mahiri na matendo makubwa ya Rais Samia.

Hivyo, alipongeza Rais Samia kutokana na kuenzi, kuimarisha na kudumisha Muungano na kuendeleza misingi iliyowekwa na Mwalimu Nyerere ambayo ni umoja wa taifa, siasa safi na uongozi bora, utashi wa kisiasa wa kuendeleza na kuthamini Muungano.

Ufungaji wa kamera gerezani waanza

Na Mwandishi Wetu,
DODOMA

SERIKALI imeanza kufunga kamera maalum (CCTV) katika maeneo ya magereza ili kuimarisha usalama na ulinzi, pia kwenda na sayansi na teknolojia katika utoaji na ufuatiliaji huduma kwa wadau mbalimbali wanaoshirikiana nao kama Jeshi la Polisi na Mahakama.

Naibu Kamishna wa Jeshi la Magereza, Jeremia Katungu alibainisha hayo jana wakati wa ziara ya Naibu Waziri, Daniel Sillo, ambaye alihudhuria pia mkutano wa uongozi wa juu wa jeshi hilo uliohusisha maofisa, askari na watumishi raia.

"Tunashukuru serikali kwa kuliwezesha jeshi katika maeneo mbalimbali ili kuongeza ufanisi katika utekelezaji majukumu yake.

Baadhi ya maeneo hayo ni ununuzi wa vifaa vya ulinzi na usalama katika maeneo yanayozunguka magereza," alisema.

Alibainisha kuwa kwa sasa usimikaji kamera hizo unaendelea katika maeneo ya magereza ya Maweni, mkoani Tanga; Karanga, mkoani Kilimanjaro; Luanda, mkoani Mbeya na Tabora.

Naibu Kamishna Katungu alisema maeneo yaliyoboreshwa na serikali ni pamoja na kuwapatia vyombo vya usafiri, ajira, upandishwaji vyeo kwa askari na maofisa ambapo hadi sasa jumla ya ajira 662 ziko katika mchakato wa usaili huku upandishwaji vyeo ukifanywa kwa askari na maofisa 4,111.

Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Sillo, katika kikao hicho aliagiza askari wa Jeshi la Magereza kuwa na nidhamu katika utendaji wao wa kazi ili kujiepusha na tuhuma mbalimbali ambazo zitachafua jeshi.

Alipongeza serikali kwa kutoa kipaumbele kwa jeshi hilo na vyombo vya ulinzi na usalama kwa kuhakikisha wanapata mahitaji yote ya msingi.

"Sifa kubwa ya askari ni nidhamu.

Nidhamu hiyo inapaswa kuanzia ndani ya jeshi mpaka nje. Ninawaomba mwendelee kuboresha nidhamu kazini ili kuboresha uhusiano wenu pamoja na viongozi wenu, jueni serikali inawategemea sana katika utoaji huduma.

"Maelekezo yake ni kuwa Tume ya Haki Jinai ilishatoa mapendekezo, sasa yafanyiwe kazi ili kuondoa baadhi ya changamoto ikiwamo msongamano wa wafungwa gerezani," alisema Naibu Waziri.

CRDB yatangaza ongezeko la asilimia 21 faida baada ya kodi mwaka 2023

Na Mwandishi Wetu

BENKI ya CRDB imetangaza matokeo ya kifedha ya kuvutia kwa mwaka wa fedha uliomalizika Disemba 31, 2023, ikitangaza ukuaji wa asilimia 21 katika faida baada ya kodi ikiwa ni ongezeko kutoka Sh. bilioni 351 mwaka 2022 hadi kufikia Sh. bilioni 423 mwaka 2023.

Imeelezwa kuwa ukuaji huo wa faida unakwenda sambamba na dhamira ya benki hiyo katika kuongeza thamani ya uwekezaji wa wanahisa wake, ambapo pendekezo la gawio Sh. 50 kwa kila hisa limetolewa na Bodi ya Wakurugenzi, ikifanya jumla ya gawio kuongezeka hadi Sh. bilioni 131, ikiwa ni ukuaji wa asilimia 11. Pendekezo hilo la gawio linategemea uidhinishwaji wa mamlaka za usimamizi.

Imeelezwa na uongozi wa benki hiyo kwamba utendaji wa kipekee wa benki ulichangiwa kwa kiasi kikubwa na ukuaji katika mapato ya fedha zilizofadhiliwa na zisizofadhiliwa. Mapato yaliyofadhiliwa (mapato ya riba) yaliongezeka kwa asilimia 29 kufuatana na ukuaji mizania ya mikopo. Mapato halisi ya riba hata hivyo yalikua kwa kiwango cha chini cha asilimia 19, yakisababishwa na ukuaji gharama za riba kwa asilimia 58 kutokana na kupanda kwa viwango vya riba katika soko la ndani na la kimataifa. Benki ya CRDB na kampuni zake tanzu ziliendelea kurekodi ukuaji wa kuvutia katika mapato yasiyofadhiliwa (mapato ya ada na kamisheni) ambayo yalionesha ukuaji wa asilimia 11 kutokana na matumizi makubwa ya njia za kidijitali. Hiyo inajidhihirisha katika kuimarika kwa mapato kwa kila hisa kwa asilimia 20 kufikia Sh. 161.9.

Kulingana na matokeo ya kifedha yaliyokaguliwa ya benki kwa mwaka 2023 yaliyotolewa, benki pia iliripoti ukuaji mkubwa katika viashiria muhimu vya utendaji. Jumla ya mali iliongezeka kwa asilimia 14 kutoka Sh. trilioni 11.6 hadi Sh. trilioni 13.3. Mikopo na amana za wateja pia zilirekodi ukuaji mkubwa wa asilimia 23 na asilimia nane kufikia Sh. trilioni 8.5 na Sh. trilioni 8.9. Pia, jumla ya fedha za wanahisa zilifikia Sh. trilioni 1.8.

Abdulmajid Nsekela, Mkurugenzi Mtendaji wa Kundi la Benki na Mkurugenzi Mtendaji wa CRDB alisema utendaji thabiti wa benki ulitokana na utekelezaji mzuri wa mkakati wake wa ukuaji endelevu na mfumo thabiti wa biashara wenye uwezo wa kukabiliana na changamoto za kikanda na kimataifa. Nsekela alisisitiza kuwa utekelezaji mkakati mpya wa kati wa Benki (2023-2027) umekuwa kichocheo muhimu cha kupata utendaji mzuri. "Utekelezaji makini wa mipango yetu ya kimkakati umechangia kwa kiasi kikubwa ukuaji huu wa kipekee," alisema Nsekela na kubainisha kuwa juhudi za benki za kukuza biashara kwa wateja wadogo na wakati zimeshuhudia ukuaji wa asilimia 35 katika mikopo kwa wajasiriamali wadogo wa kati (MSMEs), na maendeleo makubwa katika ujumuishi kifedha katika makundi mbalimbali kama vile vijana, wanawake, kilimo na ufadhili endelevu.

"Hii imepelekea ongezeko kubwa la idadi ya wateja wanaotumia huduma za kidijitali. Ukuaji huu katika matumizi ya mifumo ya kidijitali unaendelea kukuza mchango wa huduma za wateja wadogo na wa kati katika matokeo ya benki kwani mapato kutoka huduma za kidijitali yaliongezeka kwa asilimia 11 kulinganishwa na mwaka 2022, na amana za kundi hilo pia zilikua kwa asilimia 23. Mwaka wa 2023, Benki ya CRDB iliendelea kupanua wigo wa huduma zake kwa kuingia katika soko la Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC) na Kuanzisha kampuni ya bima ya, CRDB Insurance Company Ltd nchini.

Fredrick Nshekanabo, Ofisa Mkuu wa Fedha wa Benki ya CRDB, alisema mkazo wa benki katika kuhakikisha usimamizi bora wa mikopo unajidhihirisha katika uwiano wa mikopo chechefu, ukiendelea kubakia katika asilimia 2.8.

Waziri wa Afya, Ummy Mwalimu (katikati), akipimwa urefu, baada ya kushiriki matembezi ya kilomita tano, yaliyoandaliwa na Shirika la Afya Duniani (WHO), jijini Dar es Salaam juzi, ikiwa ni mwendelezo wa maadhimisho ya Siku ya Afya Duniani, ambayo ilianza Aprili 7, mwaka huu. **PICHA: CHRISTINA MWAKANGALE**

Wataka hatua dhidi ya udhalilishaji viongozi wanawake kwenye mitandao

Na Mwandishi Wetu

JUMUIYA ya Wanahabari wa Mitandao ya Kijamii (JUMIKITA) imelaani udhalilishaji wa viongozi wanawake kwenye mitandao ya kijamii huku ikizitaka taasisi za wanawake kupaza sauti kukemea tabia hiyo ambayo inadhalilisha na kuumiza watu.

Imehimiza vyama vya wanawake kama vile Mtandao wa Jinsia Tanzania (TGNP), Chama cha Waandishi wa Habari Wanawake Tanzania (TAMWA), Umoja wa Wanasiasa Wanawake (WCP-Ulingo), Chama cha Wanasheria Wanawake (TAWLA) na wanaharakati binafsi kujitokeza kulaani vitendo hivyo katika kuunganisha nguvu na kusema "hapana" kwa udhalilishaji wanawake.

Mwenyekiti wa JUMIKITA, Shaban Matwebe, akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam jana, alisema ili kulinda maadili katika jamii kwa kizazi cha sasa na kijacho, jamii haina budi kujenga msingi mzuri wa kukemea udhalilishaji mitandaoni bila kujali utofauti wa itikadi za kisiasa, dini au kabila la mtu.

"Hivi karibuni kumezuka tabia mpya ya watu badala ya kujadiliana kwa hoja, kutoa mawazo yao au kukosoa serikali kwa mujibu wa katiba yetu, wameanza kutoa matusi mazito kwa Watanzania wenzao, viongozi wao na wakubwa wao katika umri," alisema Matwebe.

Alisema jumuiya hiyo inaomba viongozi wa dini kusimamia maadili kwa waumini wao katika kipindi hiki ambacho maadili yameporomoka katika jamii ili kurejesha jamii katika msingi ya maadili mema na tamaduni za Kitanzania.

Wiki iliyopita, akiwa katika maadhimisho ya kumbukumbu kifo cha Waziri Mkuu wa zamani, Edward Sokoine, Mkuu wa Mkoa wa Arusha, Paul Makonda alidai anafahamu baadhi ya watu wakiwamo mawaziri ambao wanatuma watu kumtukana Rais Samia Suluhu kwenye mitandao ya kijamii na kuahidi kuwataja leo iwapo wataendelea.

Mwenyekiti wa TAMWA, Joyce Shebe alipotafutwa kuzungumzia jambo hilo, alisema watajadiliana na viongozi wenzake katika chama hicho na kutoa tamko leo.

"Kwa sasa siwezi kusema kitu, ninawasiliana na bodi na mkurugenzi na leo ni 'weekend' (mwisho wa wiki), pengine kesho tunaweza kuona nini tufanye," alisema.

Katika akaunti yake ya Facebook, Waziri wa Fedha na Mipango, Dk. Mwigulu Nchemba jana alionya watu wenye nia ovu ya kuchafua serikali ya Rais Samia hasa katika kipindi hiki cha kuelekea Uchaguzi wa Serikali za Mitaa na Uchaguzi Mkuu wa mwakani na kuahidi kupambana nao.

"Tulijua kuwa kutakuwapo njama za kukuchafua, sana mwaka 2024 na 2025, tunajua kwenye mikakati yao bado watakuja na mengine ya uongo hivihivi, hatutakubali kuyumbishwa, tutapambana na wanaotumwa na wanaowatuma," alisema katika ujumbe wake huo.

MAONI & UCHAMBUZI

Nipashe
MWANGA WA JAMII

Kesi hizi za usajili kila mara zinaharibu taswira ya soka

IMEKUWA ni kama kawaida sasa kila baada ya miezi michache kusikia klabu ya Tanzania imefungiwa na Shirikisho la Kimataifa la Mpira wa Miguu (FIFA), kwa kushindwa kumlipa mchezaji, kocha, kukiuka taratibu na kanuni za uhamisho, au ikipewa siku kadhaa iwe imemalizana nao.

Cha kushangaza ni kwamba unaweza kuona klabu inafungiwa kusajili leo, halafu miezi michache tu, inakuja barua nyingine kutoka FIFA, ikiifungia tena timu ile ile kwa mchezaji mwingine, wakati hata bado haijamalizana na mchezaji wa kwanza, mara myingine inaibuka tena.

Ni hivi majuzi tu, Klabu ya Yanga imefungiwa kufanya usajili wa wachezaji wa ndani ya nje kutokana na kesi kama hizo kwa kukiuka kanuni ya za Shirikisho la Kimataifa la Mpira wa Miguu, FIFA.

TFF, nayo ikapigilia nyundo, nayo ikaifungia Yanga kufanya usajili kwa wachezaji wa ndani.

Sababu iliyotolewa ni kwamba imekiuka kile kilichoelezwa ni 'Annexe 3', ya Kanuni ya Uhamisho wa Wachezaji (RSTP) ya shirikisho hilo, ambapo haikuingiza uthibitisho wa malipo ya uhamisho wa mchezaji husika ambaye hakutajwa na TFF katika Mfumo wa Usajili (TMS), licha ya kukumbushwa kufanya hivyo.

Inawezekana barua ya FIFA iliyoandikwa kwa TFF imeeleza kila kitu, lakini hadi sasa haijajulikana ni mchezaji gani ambaye alisajiliwa na uthibitisho wa malipo ya uhamisho haikuthibishwa.

Kwa mujibu wa barua hiyo, Na suala kufikisha kwenye Sekretarieti ya Kamati ya Nidhamu ya FIFA, ina maana kuna adhabu nyingine zaidi itatolewa? Nadhani haya yote mashabiki wa soka wanahitaji kupata majibu ili suala likae sawa, kwa sababu si tu limewachanganya sana wanachama na mashabiki wa Yanga, pia limewashtua.

Kuna kipengele kinachosomeka kuwa Yanga inatakiwa kutekeleza matakwa hayo kikanuni na kuwasilisha taarifa kwa Sekretarieti ya Kamati ya Nidhamu ya FIFA ambapo suala hilo limefikishwa kwa ajili ya hatua zaidi.

Kwa hapa Tanzania, japo Yanga imekuwa mara kwa mara ina mizozo, lakini klabu nyingi nchini zimekuwa na matatizo kwenye uhamisho, na kuachana na wachezaji na makocha wao kwa usalama bila kudaiana.

Hili limekuwa likilipaka matope nchi yetu na Ligi ya Tanzania ambayo kwa sasa ni ya sita kwa ubora Afrika.

Hali hii inapaswa kuepukwa na kupigwa vita vikali kwani ikiendelea klabu za Tanzania zitakosa uaminifu na kutowapata tena wachezaji bora wa kigeni ambao watakuwa wanaogopa kutotekelezewa matakwa yao, na hata mikataba yao kuvunjwa kiholela na kulazimika kukimbilia FIFA.

Ikumbukwe wachezaji hawa wa kigeni ndiyo wanachangia kwa kiasi kikubwa kulipaisha soka la Tanzania kiasi cha kufanya vema kwa klabu zetu kimataifa.

Tunawashauri viongozi wa klabu za soka nchi kuwa makini sana kwenye mikataba ya makocha wachezaji, uhamisho na vitu vingine vinavyofanana na hivyo, ikiwamo hata kufanya udanganyifu wa nyaraka kwenye mitandao ya uhamisho ya TMS, vinginevyo ipo siku wanaweza kujikuta wanaziingiza klabu zao na hata nchi kwenye matatizo makubwa.

FIFA huwa hawaangalii ukubwa wa timu, hata klabu kubwa barani Ulaya zimekuwa zikipata adhabu, kwa mantiki hiyo ukubwa na sifa ya Tanzania na siasa zetu za mpira wa haziwezi kufanya kazi mpaka huko, zikasamehewa au busara ikatumika.

Tunaamini ushauri huu utafanyiwa kazi kwa mustakabali mpana wa soka la nchini yetu ambalo kwa sasa limepiga hatua kubwa, hivyo hatutarajii kuona linajirudi tena kwa sababu kama hizo.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:
THE GUARDIAN LIMITED
Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko. Dennis Ntaita. 0713 578284.
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0677-020701
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
www.epaper.ippmedia.com

Muungwana Lazima Nilonge

Simba tengenezeni upya kikosi chenu, kimechoka, hakina ari

Na Adam Fungamwango

TANGU msimu uliopita kikosi cha Simba kilionekana kuwa kimechoka, kinahitaji kufanyiwa marekebisho makubwa.

Matokeo yake kilichofanyika ni kusajili wachezaji ambao walionekana ni kama kuja kuongeza upana tu wa kikosi na wala si wa kuingia moja kwa moja.

Viongozi wa Simba wakaendelea kuamini kuwa kina John Bocco, Mzamiru Yassin, Luis Miquissone, Aishi Manula, Shomai Kapombe, Mohamed Hussein 'Tshabalala', na wenzao wataendelea kuibeba Simba.

Kilichotokea wengi wa wachezaji wao wamechoka. Viwango vyao vimeporomoka na hala kingine cha kuongeza kwenye uwezo walionao.

Waliosajiliwa nao asilimia kubwa hawakuingia moja kwa moja kwenye kikosi, badala yake wengi wamekuwa ni wa benchi, na wanaoaza wameshindwa kuibeba timu kama ilivyokuwa kina Bocco zamani.

Kinachotokea Simba ni kwamba viongozi walishindwa kutambua alama za nyakati. Wakashindwa kusikia kengele ya hatari. Wangefanya hivyo wala leo timu hiyo isingekuwa kama ilivyo sasa.

Simba imekosa mvuto, na hata klabu inazocheza nazo haziiogopi kama ilivyokuwa zamani kwa sababu si tishio tena.

Juzi, baada ya sare ya bao 1-1 dhidi ya Ihefu, Kocha Mkuu, Abdelhak Benchikha, alikaa peke yake benchini kwa zaidi ya dakika 10, akiwa na huzuni kubwa baada ya kushuhudia kitu ambacho hakukitegemea kwa wachezaji wake.

Hiki kinachotokea Simba kwa sasa hakijaja kwa bahati mbaya, bali ni ukosefu wa uwajibikaji kwa viongozi. Ni kitu ilibidi wakifanye?

Baada ya kumalizika kwa ligi ya msimu juzi, wachezaji wengi wa Simba walionekana wamechoka kwa viwango vyao kushuka, kucheza mechi nyingi bila kupumzika, umri na pia tayari wengi walikuwa na mafanikio ya kutwaa ubingwa mara nne, Kombe la FA, pamoja na robo fainali tatu za Ligi ya Mabingwa. Hiyo ilitosha kuanza kutengeneza Simba mpya.

Ilitakiwa kusajili wachezaji wengine ambao wataingia moja kwa moja kwenye kikosi na kuwaweka benchi wale waliopo, na si wa kuja kusubiri.

Badala yake kina Bocco ndiyo wakaendelea kuwa tegemeo hadi ligi ilipomalizika.

Bado viongozi wa Simba hawakushtuka ligi ilipomalizika, haikufanya usajili wa maana hata kwa mabeki wa pembeni kina Tshabalala na Kapombe ambao walitakiwa waletewe wachezaji wa kuingia moja kwa moja, na si kina David Kameta na Israel Mwenda ambao wanasubiri.

Tshababa yupo Simba tangu 2014 akitokea Kagera Sugar, Kapombe aliingia Simba 2013, akitokea Polisi Morogoro, pamoja na kwamba alikwenda nje ya nchi na baadaye kurejea akiwa Azam FC na kurejea tena timu yake ya zamani, haiwezekani hadi leo hii akawa ndiyo tegemeo.

Yanga si tu kwamba haina kina Juma Abdul na kina Kelvin Yondani waliocheza na kina Kapombe na Tshabalala, pia imemuacha hata Djuma Shaaban na kuchukua damu changa, huku Simba ikiendelea na wachezaji wale wale miaka nenda rudi.

Na kwa bahati mbaya sana, karibu misimu mitatu Simba ilikuwa ikisajili wachezaji wakati haina makocha. Viongozi ndiyo walikuwa wanasajili, wakati huo ikiwa ama makocha wameondoka wenyewe, au wametimuliwa na wanaokuja wanakuta usajili umeshafanyika.

Hiki ndicho kilichoimaliza Simba na sasa inatakiwa kufanya usajili mkubwa na wa nguvu.

Kama inataka kurudi kwenye ubora wake, hivyo msimu ujao inabidi itoboke, iwe na fungu kubwa la usajili kuliko wakati mwingine wowote, kwa sababu inavyoonekana wachezaji wake wengi kiasi cha asilimia 80 wamechoka. Hawana nguvu za kuipigania Simba na kwa sasa hawana wanachotafuta, kwani kila kitu wameshapata.

Simba isingefika hapa, lakini hiki kinachoonekana sasa ni alama dhahiri ya kuonyesha kikosi kipya kinahitajika.

Ni wakati sasa wa viongozi kuungana na mwekezaji, pamoja na kocha Benchikha kukaa pamoja na kuangalia ni wachezaji gani wa kusajili kwa ajili ya msimu ujao.

Klabu kama ya Simba, inatakiwa isajili wachezaji wenye uwezo na ubora mkubwa ili kuendana na hadhi yake, kwa sasa ambapo ipo tano bora Afrika, si ya kufanyia majaribio, au yeyote tu anaweza kuichezea.

HABARI KITAIFA

Ajitolea eneo lake lijengwe mradi wa maji

Na Mashaka Mgeta, BUMBULI

MKAZI wa Kijiji cha Funta katika Halmashauri ya Bumbuli, Wilaya ya Lushoto mkoani Tanga, Amina Idd, ametoa mita za mraba 17 kutoka eneo la makazi yake kwa ajili ya mradi wa maji kwa wakazi wa eneo hilo uliowekewa jiwe la msingi na Mwenge wa Uhuru 2024 jana.

Hatua hiyo ni kukabiliana na ukosefu wa eneo uliosababisha Wakala wa Maji na Usafi wa Mazingira (RUWASA) Wilaya ya Lushoto, kupata changamoto ya kupata mahali panapofaa kwa ajili ya ujenzi wa tangi lenye ukubwa wa lita za ujazo 120,000, ili litumike kutoa huduma ya maji kwa wakazi zaidi ya 4,000 wa kijiji hicho na maeneo ya jirani.

Mradi huo ulifunguliwa jana na Kiongozi wa Mbio za Mwenge wa Uhuru 2024, Godfrey Mnzawa wenye ujumbe unaosema, 'Tunza Mazingira na Shiriki Uchaguzi wa Serikali za Mitaa kwa Ujenzi wa Taifa Endelevu'.

"Niliwaona RUWASA wakihangaika kutafuta eneo la kujenga mradi wao huu, waliponifuata na kutokana na kero ya maji iliyokuwapo awali, nikaona hakuna sababu ya kushindwa kutoa sehemu ya kiwanja changu hiki kidogo, itumike kwa mradi wa maji wenye maslahi kwa watu wengi zaidi," alisema Amina.

Kwa mujibu wa Amina na uthibitisho wa uongozi wa RUWASA wilayani Lushoto, eneo hilo limetolewa bure, na kwa kutambua utayari wake huo, aliunganishiwa huduma ya maji bure.

Faidha Adam mkazi wa kijiji hicho, amesema ukosefu wa maji uliwasababishia kadhia nyingi ikiwamo kuharibika kwa mahusiano kwenye ndoa, ikiwamo baadhi ya wanaume kutowaamini wake zao waliotumia muda mrefu kwenda maeneo ya mbali kutafuta maji.

Angela Yusuph wa kijiji hicho amesema, ukosefu wa maji uliwasababishia kero ya kupanda milima ili kuyafikia maeneo yenye vyanzo vya maji, huku wakishindwa kumudu mahitaji ya usafi wa mwili na mazingira.

Meneja wa RUWASA Mkoa wa Tanga, Mhandisi Upendo Lugongo, alisema mradi huo ulioanza kujengwa Agosti 18, 2022 na kutarajiwa kukamilika kwa asilimia 100 Aprili 30, 2024 na umegharimu Sh. milioni 833.

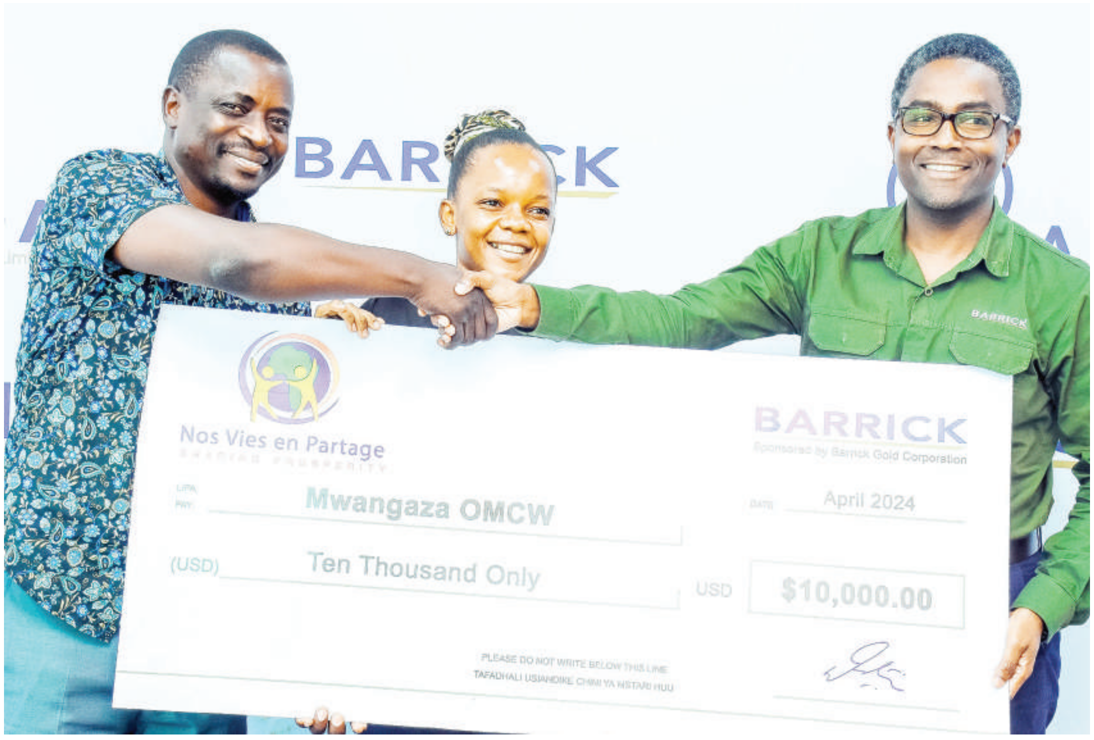

Meneja wa Barrick nchini (Barrick Tanzania Country Manager), Melkiory Ngido (kulia) akikabidhi msaada wa mfano wa hundi yenye thamani ya dola 10,000 kwa Mwenyekiti wa taasisi ya Mwangaza (OMCW), Marshalo Chikoleka uliotolewa na taasisi ya Nos Vies en Partage (NVeP) inayofadhiliwa na Rais na Ofisa Mtendaji Mkuu wa kampuni ya Barrick Gold Corporation, Mark Bristow, jijini Dar es Salaam mwishoni mwa wiki. Katikati ni Mtaalamu wa Afya na Lishe kwa watoto wenye utapiamlo kutoka taasisi hiyo, Loyce Njilla. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Wanafunzi wa sheria waibuka wa 2 uendeshaji kesi mahakama Afrika

Na Ashton Balaigwa, MOROGORO

WANAFUNZI watatu wa masomo ya Sheria wa Chuo Kikuu cha Waislamu cha Morogoro (MUM), walioiwakilisha Tanzania kwenye mashindano ya umahiri wa namna ya uendeshaji kesi, wameibuka washindi wa pili Afrika na washindi wa nafasi ya 27 duniani kati ya mataifa 153 yaliyoshiriki nchini Marekani.

Wanafunzi hao ni Mwanahawa Dadi, Ranoan Sadiq Halfan na Elias Komba ambao wametaja changamoto walizokutana nazo licha ya kuibuka na ushindi huo.

Mashindano hayo yalifanyika nchini humo Jiji la Washington DC, kuanzia Machi 31 hadi Aprili 7, mwaka huu.

Wakizungumza kwa nyakati tofauti baada ya kuwasili nchini, walisema mashindano hayo yalikuwa na ushindani mkubwa ikizingatiwa kuwa mitaala ya sheria ya Tanzania na nchi nyingine imetofautiana.

"Changamoto kubwa tuliyokutana nayo na mataifa ya wenzetu, wanasoma shahada ya sheria kwa muda wa miaka mitano, na nyingine miaka minane na wanapohitimu wanafanikiwa kuwa mwanasheria kamili tofauti na hapa kwetu elimu hii tunaipata wa miaka minne," alisema Mwanahawa.

Alisema ili kuendana na mataifa hayo serikali inapaswa kubadilika ili kutoa wanasheria wabobezi watakaoweza pia kuingia katika masoko ya mataifa mengine.

Alisema, licha ya kubaini tofauti hizo, lakini wamejifunza namna ya kuendesha kesi za kimataifa katika kutatua migogoro ya moja kwa moja baina ya nchi na nchi na kujenga uelewa katika sheria za kimataifa.

Mwanahawa alisema, wanafunzi wenzao wa mataifa waliyokutana kwenye mashindano yao wanasoma kwa vitendo masomo yao ya sheria na kuwatengenezea kuwa na msingi bora kwenye kuifahamu sheria kwa mapana.

Mwanafunzi wa Chuo Kikuu hicho na mshiriki wa mashindano hayo, Halfan ametaja sababu ya kushindwa kupata nafasi ya kwanza ni pamoja na kutokuwa na uwezo wa kupata makocha wa kuwapa mafunzo ya namna ya kwenda kushiriki mashindano hayo.

Alisema pamoja na kutokuwa na walimu wa kuwaelekeza kama nchi nyingine, walionesha uwezo wao mkubwa na kuleta ushindani hasa kwa washiriki kutoka nchi za Afrika.

"Wanafunzi wenzetu kutoka nchi ya Zimbabwe waliokuwa wa kwanza kwa Afrika walituzidi kwa nafasi tano maana sisi tulipambana mpaka mzunguko wa kati ya 12 iliyokuwa inatakiwa kama tungekuwa na makocha kama nchi nyingine nafasi ya kwanza ilikuwa yetu," alisema Halfan.

Mhadhiri wa Chuo Kikuu hicho, anayefundisha masomo ya Sheria, Jadid Suleiman, alisema wanafunzi hao walikwenda kujifunza namna ya kuendesha kesi kwenye Mahakama Bandia kimasomo.

"Hawa wanafunzi wetu watatu walikwenda Marekani kwenye mashindano ya umahiri wa kuendesha mahakama pamoja na kuzifahamu sheria za kimataifa ni maalumu kwa ajili ya kuwapa mafunzi kwa vitendo wanafunzi," alisema Suleiman.

Mhadhiri huyo pia ni Mwanasheria wa Chuo hicho, alisema, mwaka huu ni mara ya pili kwa nchi kupeleka wawakilishi katika mashindano hayo ya kimataifa na mchakato wa kuwapata wawakilishi huwa wa wazi.

KABWELA Na Fadhili Mohammed

airtel
A REASON TO IMAGINE

MUONGOZO WA GHARAMA ZA AIRTEL KUANZIA APRILI - JUNI 2024

LIPIA KADRI UNAVYOTUMIA: KODI IMEJUMUISHWA

		Bei (TSh)
MITANDAO YOTE	TSH/ sek	0.50
NDANI YA MTANDAO	TSH/ sek	0.50
INTANETI	TSH/ Mb	9.35
SMS ZA NDANI YA NCHI	TSH/ Sms	8.00
SMS ZA NJE YA NCHI	TSH/ Sms	215.00

MITANDAO YOTE

Muda	Bei(TSh)	Mitandao Yote (Dak)	SMS
Saa 24	500	30	25
Saa 48	1,000	150	25
Siku 7	1,500	150	50
Siku 7	2,500	300	50
Siku 30	5,000	400	100
Siku 30	10,000	1,200	100

BANDO ZA SMS

Muda	Bei(TSh)	SMS
Saa 24	200	200
Siku 7	500	1,000
Siku 15	1,000	5,000
Siku 30	1,500	10,000

BANDO ZA INTANETI

Muda	Bei (TSh)	(MB)
Saa 24	500	246
Saa 24	1,000	492
Siku 3	2,000	985
Siku 7	2,000	950
Siku 7	2,100	1,024
Siku 7	3,000	1,480
Siku 7	5,000	2,460
Siku 30	10,000	4,920
Siku 30	20,000	9,850
Siku 30	30,000	14,780
Siku 60	50,000	24,600
Siku 60	100,000	49,200

BANDO ZA AIRTEL - AIRTEL

Muda	Bei (TSh)	Ndani ya Mtandao (Dak)	Mitandao Yote (Dak)	SMS
Saa 24	500	90	10	25
Saa 48	1,000	260	40	25
Siku 7	1,500	260	40	50
Siku 30	5,000	1,000	250	100

COMBO (DAKIKA + MB)

Muda	Bei (TSh)	Mitandao Yote (Dak)	SMS	Intaneti(MB)
Saa 24	1,000	40	10	350
Siku 7	2,000	55	10	800
Siku 30	10,000	400	10	3,600
Siku 30	20,000	500	10	8,192

BILA KIKOMO

MUONGOZO WA GHARAMA ZA KIMATAIFA (KODI HAIJAJUMUISHWA)

Nchi	BAND	Bei(TSh/Sek)
China, Canada, India, USA	Band 1	8.00
Malaysia, Japan, Lebanon, Ethiopia, Nigeria, Pakistan, Yemen, Sudan, Kenya Airtel, Kenya Other Network, United Arab Emirates	Band 3	10.00
REST OF AFRICA, Denmark, Germany, Ireland, Netherlands, Norway, Spain, Sweden, Oman, Italy, Ghana	Band 5	14.00
Zambia,Dem.Rep.of Congo, Zimbabwe, Burundi Malawi, United Kingdom	Band 6	2500
France, Rest of World, South Africa	Band 7	13.33
Central African Republic, Sao Tome & Principe, San Marino, Montenegro, Cuba, Martinique, East Timor, Nauru, Papua New Guinea, Solomon Islands, Vanuatu, Wallis & Fatuna, Cook Islands, Kiribati, Tuvalu, Micronesia, Maldives, Comoros, Gambia, Latvia, Somalia, Bulgaria, Lithuania, Moldova, Albania, Belarus, Congo, Guinea, Guinea Bissau, Seychelles Sierra Leone, Senegal, Samoa, Tonga, Uzbekistan, vanautu, Cameroon, Chad, Gabon, Madagascar, Belgium, Switzerland, Germany	Band 8	47.00
Uganda	Band 10	2.98
Kenya, Rwanda, South Sudan	Band 11	2.98
Satellite, Inmarsat, Premium Diego Garcia, Ascension Island, St.Helena, GreenLand Falkland Islands, Tokelau, Dem. Rep. Of Congo, Special numbers, Chile, Australia Territories, Niue Island, Upt, Norfolk Island, Chile	Band 12	233.33

BANDO ZA KIMATAIFA	MUDA	BEI YA BANDO (TSH)	DAKIKA
INDIA	Saa 24	1,000	25
CHINA	Saa 24	5,000	20
USA CANADA	Saa 24	1,000	10
AFRIKA KUSINI	Saa 24	3,000	4
MASHARIKI YA KATI (UAE,Saudi Arabia,Yemen,Lebanon,Pakistan & Qatar)	Saa 24	2,500	5
ULAYA	Saa 24	5,000	4
AFRIKA MASHARIKI (Uganda Kenya & Rwanda), OMAN	Saa 24	2,500	3
INDIA	Siku 7	5,000	100
CHINA	Siku 7	15,000	60
USA CANADA	Siku 7	5,000	50
AFRIKA KUSINI	Siku 7	6,000	7
MALAWI, DRC	Siku 7	10,000	8
ZAMBIA	Siku 7	10,000	7
MASHARIKI YA KATI (UAE,Saudi Arabia,Yemen,Lebanon,Pakistan & Qatar)	Siku 7	5,000	10
UK, ITALY, GERMANY	Siku 7	10,000	8
AFRIKA MASHARIKI (Uganda Kenya & Rwanda), OMAN	Siku 7	5,000	6
INDIA	Siku 30	15,000	300
CHINA	Siku 30	25,000	100
USA CANADA	Siku 30	15,000	150
AFRIKA KUSINI	Siku 30	15,000	20
MALAWI, DRC	Siku 30	20,000	15
ZAMBIA	Siku 30	20,000	15
MASHARIKI YA KATI (UAE,Saudi Arabia,Yemen,Lebanon,Pakistan & Qatar)	Siku 30	15,000	30
UK, ITALY, GERMANY	Siku 30	20,000	24
AFRIKA MASHARIKI (Uganda Kenya & Rwanda), OMAN	Siku 30	15,000	18

SAFARI ROAMING BANDO - INTANETI

Bando kwa nchi	Muda	Bei ya Bando (TSh)	Dakika za kupiga simu	Dakika za kupokea simu	MB
Eneo -1	Siku 3	10,000	5	5	75
Eneo -1	Siku 7	25,000	15	10	250
Eneo -1	Siku 14	40,000	25	20	500
Eneo -2	Siku 3	25,000	12		250
Eneo -2	Siku 7	50,000	15		200

SAFARI ROAMING BANDO - INTANETI

Bando kwa nchi	Muda	Bei ya Bando (TSh)	MB
Eneo -1	Saa 24	5,000	500
Eneo -1	Siku 3	10,000	1,299
Eneo -1	Siku 7	15,000	2,048
Eneo -1	Siku 14	30,000	5,120

SAFARI ROAMING BANDO - KUPIGA NA KUPOKEA SIMU

Bando kwa nchi	Muda	Bei ya Bando (TSh)	Dakika za kupiga simu	Dakika za kupokea simu
Eneo -2	Siku 7	10,000	10	

SAFARI ROAMING BANDO - INTANETI

Bando kwa nchi	Muda	Bei ya Bando (TSh)	MB
Eneo -3	Siku 3	40,000	1024
Eneo -3	Siku 7	75,000	2048
Eneo -3	Siku 14	200,000	5120

SAFARI ROAMING BANDO - INTANETI

Bando kwa nchi	Muda	Bei ya Bando (TSh)	MB
Eneo - 4	Siku 3	35,000	200
Eneo - 4	Siku 7	90,000	512
Eneo - 4	Siku 14	175,000	1024

Eneo 1	Kongo B(Airtel), DRC(Airtel), Gabon(Airtel), Ghana(Airtel),Kenya(Airtel), Madagasca(Airtel), Malawi(Airtel), Niger(Airtel), Nigeria(Airtel), Rwanda(Airtel), Seychelles(Airtel), Tchad(Airtel), Uganda(Airtel), Zambia(Airtel), India(Airtel) & Mauritius(Emtel)
Eneo 2	**AFRIKA:** Botswana(MTN), KongoB(Airtel), KongoDRC(Airtel), Egypt(Orange), Gabon(Airtel), Ghana(Airtel), Kenya(Airtel), Madagascar(Airtel), Malawi(Airtel), Mauritius(Emtel), Mozambique(Vodafone), Niger(Airtel), Nigeria(Airtel), Rwanda(Airtel), Afrika Kusini (MTN, Vodafone), Swaziland(MTN), Tchad(Airtel), Uganda(Airtel), Zambia(Airtel)
	MAREKANI: (T-Mobile) & CANADA: (Bell, Telus)
	MASHARIKI YA KATI NA ASIA YA KATI: China(China Mobile), Bangladesh(Airtel), India(Airtel), Israel(Pelephone, Cellcom), Oman(OmanTel), Pakistan(Telenor, Vimplecom), Qatar(Qtel), SaudiArabia(Zain), SriLanka(Airtel), Turkey(Vodafone), UAE (dU, Etisalat)
	ULAYA: Denmark(Telenor, TDC), France(Orange, SFR), Germany(T-Mobile, Vodafone), Greece(T-Mobile), Italy(Vodafone,Tim), Netherlands(Vodafone, KPN), Norway(Telenor), Romania(Vodafone, Orange), Russia(Vimpel-com), Spain(Vodafone, Telefonica), Sweden(Telenor), UK(Vodafone,Telefonica)
	OCEANIA: New Zealand(Vodafone)
Eneo 3	**AFRIKA:** Botswana(MTN), Cameroun(Orange), Egypt(Orange), Ghana(Airtel, TIGO), Ivory Coast(Moov), Mali(Orange), Mozambique(Vodacom), Mauritius(Emtel), Senegal (Orange), Swaziland(MTN), South Africa(MTN, Vodacom)
	MAREKANI: (T-Mobile) & CANADA: (Bell, Telus)
	ULAYA: Belgium(Base, Orange), Switzerland(Swisscom), Denmark(Telenor, TDC), France(Orange, SFR), Germany(T-Mobile, Vodafone), Greece(Cosmote), Ireland(Vodafone), Italy(Vodafone,Tim), Luxembourg(P&T), Netherlands(Vodafone, KPN), Norway(Telenor), Poland(T-Mobile), Romania(Vodafone, Orange), Russia(Vimpelcom), Spain(Vodafone, Telefonica), Sweden(Telenor), UK(Vodafone,Telefonica
	MASHARIKI YA KATI NA ASIA YA KATI: India(Airtel), Indonesia(Telkomsel), Israel(Orange, Jordan(Orange), Malaysia(Digi), Pelephone, Cellcom),Pakistan(Mobilink, Telenor), Qatar(Qtel), SaudiArabia(Zain), Sri Lanka(Airtel), Turkey(Vodafone), UAE(Etisalat)
	CHINA: China Mobile
Eneo 4	**AFRIKA: Afrika Kusini**(Cell C)
	MAREKANI: AT&T
	MASHARIKI YA KATI NA ASIA YA KATI: Oman (OmanTel), UAE (dU), Turkey (Turkcel)

*Vigezo na masharti kuzingatiwa. Kwa maelezo zaidi tafadhali tembelea tovuti yetu: https://www.airtel.co.tz

India kuwekeza, kuendesha kilimo Morogoro

Na Ashton Balaigwa, MOROGORO

INDIA imeonesha utayari kuwekeza na kuendesha shughuli mbalimbali za kilimo mkoani Morogoro kutokana na fursa nyingi zilizopo mkoani humo likiwamo zao la mpunga na mengine ya biashara yanayostawi vizuri.

Kauli hiyo ilitolewa na Naibu Balozi wa India, nchini Tanzania, Manoj Verma, wakati akizungumza kwenye mdahalo wa wafanyabiashara uliofanyika mjini hapa na kuhudhuriwa na Mkuu wa mkoa huo Adam Malima.

Balozi Verma, alisema hatua ya kuwekeza katika kilimo inatokana na kufurahishwa na uamuzi wa Serikali ya Mkoa wa Morogoro kwa kuandaa mazingira mazuri ya wafanyabiashara kujikita katika fursa mbalimbali za kilimo zinazopatikana mkoani humo.

"Kwa niaba ya Serikali ya India tupo tayari kuendesha shughuli mbalimbali za kilimo kwani tumeona Serikali ya Mkoa wa Morogoro kuweka mazingira mazuri katika kutumia fursa zilizopo likiwamo zao la mpunga na mengine yanayostawi vizuri," alisema Balozi huyo.

Mkuu wa Mkoa wa Morogoro, Adam Malima, akifungua mdahalo huo aliwataka wafanyabiashara kuwekeza kwenye kilimo cha mazao mbalimbali ili kuchangamkia fursa ya ardhi yenye rutuba ya kuzalisha mazao yanayohitajika katika masoko ya ndani na nje ya nchi na kimataifa ikiwamo nchi ya India.

Malima alisema kuwa Mkoa wa Morogoro una fursa nyingi hasa katika sekta ya kilimo, lakini wafanyabiashara wengi wamekuwa wakijielekeza katika maeneo mengine na kuacha sekta ya kilimo ambayo katika hali ya sasa imekuwa na tija kubwa.

"Kwa mfano hali ya hewa ya Morogoro, hasa eneo la Kinole kuna mazingira yanayowezesha zao la karafuu kumea vizuri na kuleta tija kwa kubadilisha maisha ya watu. Jielekezeni huko ofisi yangu ipo wazi," alisema Malima.

Alifafanua maeneo mbalimbali ya mkoa huo pia yana fursa ya kulimwa mazao mbalimbali ya biashara ikiwamo matunda ya aina mbalimbali, karangamiti, kahawa, ufuta, michikichi, pamba, kokoa, mkonge ambayo yanahitajika kwenye soko la kimataifa.

Alisema wakati umefika kwa wafanyabiashara badala ya kuagiza mitambo ya kilimo kutoka nje ya nchi, izalishwe hapa nchini na kuboresha mifumo ya uzalishaji.

Mwenyekiti wa Chama cha Wafanyabishara Wenye Viwanda na Wakulima (TTCIA), Mkoa wa Morogoro, Wadhini Nyanza, alisema mkutano huo umewakutanisha wakulima, wafanyabiashara, wenye viwanda kwa lengo la kutathmini fursa zilizopo nchini India na Tanzania unafanyika kila mwaka kwa kupitia ubalozi wa India nchini Tanzania.

"Kongamano hili linakutanisha wadau mbalimbali sekta ya fedha, benki, wafanyabiashara, wakulima, wenye viwanda hii inatoa fursa ya kuwaunganisha wadau wote kutambua fursa za kibiashara zilizopo kwa pande zote mbili India na Tanzania," alisema.

Rozalia Nicodemus, kutoka kampuni ya Best Peanut Butter, mjini hapa aliushukuru ubalozi wa India na Serikali ya Mkoa wa Morogoro kwa kuandaa jukwaa hilo ambalo kwa mtazamo wake litaleta tija kwa wajasiriamali wadogo kupeleka bidhaa zao nchini India.

Rozalia alisema anaamini ya kuwa jukwaa hilo likifanyika mara kwa mara litapunguza changamoto ya ajira katika jamii kwa kuwa linatoa mwelekeo wa upatikanaji wa soko wa bidhaa zinazotokana na kilimo.

Klabu ya Rotary yapiga msasa walimu TEHAMA

Na Somoe Ng'itu

KLABU ya Rotary ya Dar es Salaam imefadhili mafunzo maalum ya teknohama kwa walimu 65 wa shule za msingi za Manispaa ya Kindondoni ili kuwaongeza uwezo kufundisha wanafunzi na kutumia teknolojia ya kisasa katika kufundisha na kufanya kazi zao za kitaaluma.

Mafunzo hayo ya wiki moja yamefanyika kwenye Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) na kuratibiwa na Ofisi ya Elimu Manispaa ya Kinondoni.

Wakufunzi wa DIT ndio walioendesha mafunzo hayo maalum ya Tehama ambayo pamoja na mambo mengine, walimu hao walifundishwa namna bora ya kutumia vishkwambi katika kuandaa vipindi, kutunga mitihani na kuwafundisha wanafunzi masomo ya Tehama.

Ofisa Elimu Manispaa ya Kinondoni, Theresia Kyara alishukuru Klabu ya Rotary ya Dar es Salaam na DIT kwa kushirikiana na serikali kufanikisha mafunzo hayo muhimu kwa walimu.

Alisema DIT kwa kushirikiana na ofisi yake ndio walioratibu mafunzo hayo kwa udhamini wa Klabu ya Rotary.

Ofisa elimu huyo alisema mafunzo hayo ni muhimu kwa walimu kwa kuwa yatawezesha kutumia vyema vitendea kazi vya kisasa kama vishkwambi na kompyuta ambavyo vimetolewa na serikali kwa shule na walimu.

Alisema serikali inaendelea na uwekezaji mkubwa kwenye elimu hususan upande wa teknolojia, hivyo ni muhimu walimu kuwa na ujuzi wa Tehama ili wafanye kazi yao kwa ufanisi ikiwamo kufundisha wanafunzi wao.

Mkuu wa DIT, Prof. Preksedis Ndomba, alisema chuo hicho kiko wazi kwa ajili ya kushirikiana na wadau kutoa mafunzo kama hayo, akiomba wadau wote kutosita kuitumia taasisi hiyo kwa kuwa ina wataalamu wabobezi pamoja na vifaa vya kisasa.

Rais wa Klabu ya Roraty ya Dar es Salaam, Nikki Aggarwal, alisema mafunzo hayo ni sehemu ya mradi wao wa kusaidia katika sekta ya elimu ambao mbali na mafunzo hayo, klabu hiyo pia hutoa madawati kwa shule za msingi mkoani Dar es Salaam.

Nikki alisema hadi sasa klabu yake imetoa madawati zaidi ya 3,000 kwa shule mbalimbali mkoani humo.

HABARI KASKAZINI

Angola 'yahaha' kurejesha watalaam wa mboga

Na Godfrey Mushi, ARUSHA

BAADA ya kufarakana kwa miaka 25, Serikali ya Angola imeingia makubaliano na Shirika la World Vegetable Centre la mkoani hapa kwa ajili ya kuyahuisha mashirika ya kilimo, chakula na utafiti wa mbegu kutokana na kupoteza wataalam wote.

Angola inataka kurejea katika uzalishaji wa mboga, matunda na uzalishaji wa mbegu kama sehemu ya Afrika na Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC).

Utiaji sahihi wa makubaliano hayo (MoU) kati ya Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ya Angola (IIA) na Shirika la World Vegetable Centre (WVC), ulishuhudiwa na wakuu wa vituo wa Taasisi ya Kudhibiti Ubora wa Mbegu Tanzania (TOSCI) na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI Seliani).

Kabla ya kuingia makubaliano hayo, Mkurugenzi Mkuu wa WVC Bara la Afrika, Dk. Gabriel Rugalema, alisema Angola imelazimika kutafuta njia ya kurejea katika uzalishaji wa sekta ya kilimo baada kupoteza wataalam, vifaa na morali ya wazalishaji wa mbegu, matunda na mboga.

"Angola sasa inataka iwe sehemu ya dunia, iwe sehemu ya Afrika, iwe sehemu ya SADC, inayofanya utafiti wa kawaida badala ya kuwa na wasiwasi kuhusu mtafaruku na mfarakano wa ndani.

"Wanataka tushirikiane katika eneo la mbegu, capacity development hasa kufundisha vijana wapya wanaojiunga serikalini waweze kufanya kazi vizuri. Wanataka tushirikiane kwenye on station trials (majaribio) kwa sababu na zenyewe zilikuwa zimesimama.

Wanataka tushirikiane kwenye breeding (uzalishaji) na seeds production (uzalishaji mbegu) hasa OPV 6, na wanataka tushirikiane kwenye Germplasm Connection Conservation hasa ya local germplasm kule Angola.

Aliongeza kusema: "Angola inataka tuisaidie iwe kwenye programu za World Vegetable Centre ili waweze kupata rasilimali fedha na rasilimali watu ya kufanya kazi; ambayo wangeanza kuifanya tangu mwaka 1976 walipopata Uhuru kama nchi yao isingeingia katika mtafaruku.

Kaimu Mkurugenzi Mkuu wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ya Angola (IIA), Dk. Kiakanua Manuvanga, baada ya kutia sahihi makubaliano hayo, alisema hadi kufikia mwaka 2004 walikuwa wamewajengea uwezo wataalam 11, lakini wote wameondoka kwa sababu kwenye tasnia hiyo hakuna fedha.

"Kwa hiyo sababu moja ya kuja hapa (WVC) ni kujaribu kuinua hii tasnia ya mboga na kuhakikisha inapata rasilimali fedha na rasilimali watu. Kwa sababu bila kuwa na watu, Angola haiwezi kwenda mbele," alisema.

Mkurugenzi wa TARI Seliani, Nicholaus Kuboja, alisema katika maeneo matano yaliyoingiwa makubaliano, anaiona TARI mdau mkubwa katika utekelezaji wa makubaliano hayo na kuahidi kushiriki moja kwa moja utekelezaji wa makubaliano hayo.

Ofisa Mfawidhi wa Kanda ya Kaskazini wa Taasisi ya Kudhibiti Ubora wa Mbegu Tanzania (TOSCI), Munguatosha Ngomuo, alisema taasisi hiyo itajitolea kwa huduma na utaalamu kuhakikisha vipengele vilivyoko katika mkataba huo vinatekelezwa hasa uzalishaji wa mbegu.

"Niipongeze WVC kwa kuingia mkataba huu na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo kutoka nchini Angola (IIA). Consortium Approach, yaani ushirikiano kati ya taasisi na taasisi hivi sasa ndio habari ya dunia na moja ya lengo namba 17 la malengo ya millennia," alisema Dk. Ngomuo.

Serikali sasa yatangaza vivutio vya utalii Muheza

Na Steven William, MUHEZA

SERIKALI imezindua kampeni ya kutangaza vivutio vipya vya utalii wilayani hapa Mkoa wa Tanga ili kuchochea kasi ya raia wa kigeni na wananchi kutembelea na kuongeza pato la taifa.

Kampeni hiyo inawayohamasisha wageni na wazawa kwenda kutalii, inawajumuisha wasanii wa muziki wa kizazi kipya maarufu kama Bongo Fleva na wasanii wa filamu za maigizo, wakiongozwa na Ally Kiba. Juzi, Mkuu wa Wilaya hiyo, Zainabu Abdallah kabla ya kuzindua kampeni hiyo katika kituo cha kukusanya watalii cha Magila Water Falls, alivitaja vivutio hivyo kuwa ni Msitu wa Magoroto, Amani na Kigombe vilivyoko pembezoni mwa fukwe ya Bahari ya Hindi.

Alisema lengo la kampeni hiyo ni kuhakikisha wanaongeza watalii ifikapo mwaka ujao wa 2025.

"Unajua watu wanaofanya utalii wanapata faida ya utulivu wa akili na kuwa na fikra mpya na kuongeza ufanisi kazini, ndio maana tumeamua kuja na kampeni hii.

Mbunge wa Muheza na Naibu Waziri wa Utamaduni, Sanaa na Michezo, Hamisi Mwinjuma, alisema katika wilaya hiyo wameamua kuja na kampeni hiyo ya kutangaza utalii ili kumuunga mkono Rais Samia Suluhu Suluhu Hassan ya kufikisha watalii milioni tano.

Msanii wa muziki wa kizazi kipya, Ally Kiba, alisema kitendo cha Muheza kujikita katika kutangaza utalii wao ni jambo muhimu na kama msanii anaiunga mkono.

Msanii Maua Sama, alisema wataendelea kutangaza vivutio vya Utalii vya Muheza kwa kuwa ni jambo jema kwa maendeleo ya wilaya hiyo na nchi kuingiza kipato kutoka kwa wageni.

Msanii Burton Mwambe maarufu Mwijaku, alisema wataendelea kumuunga mkono Rais Samia kutangaza vivutio vya utalii nchini kwa kuwa ni jambo la heri kwa taifa na wananchi.

Bank of India (Tanzania) Ltd.

Relationship beyond banking

Fully owned subsidiary of Bank of India (Public Sector Bank)

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA ZILIZOKAGULIWA

IMETOLEWA CHINI YA KANUNI YA 7 NA YA 8 YA KANUNI ZA MABENKI NA TAASISI ZA FEDHA (UONESHAJI) YA MWAKA 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 DESEMBA 2023
Kiasi kwa shilingi milioni)

		Mwaka wa sasa 31-DES-23	Mwaka Uliopita 31-DES-22
A.	**MALI**		
1	Fedha Taslimu	1,555	2,431
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	10,784	16,418
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	54,629	48,465
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	1,892	1,144
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	-	-
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	8,771	8,378
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	109,220	98,855
12	Mali Nyingine	3,282	2,310
13	Uwekezaji wa Hisa	-	-
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Kodi iliyoahirishwa	492	104
16	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	1,993	2,570
17	**JUMLA YA MALI**	**192,619**	**180,675**
B.	**B. DHIMA**		
18	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	42,629	60,327
19	Amana za Wateja	103,758	76,795
20	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
21	Amana Maalumu	-	-
22	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	194	31
23	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	26	25
24	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	3,453	3,281
25	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
26	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
27	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	-	-
28	Dhima Nyingine	1,275	1,823
30	**JUMLA YA DHIMA**	**151,335**	**142,282**
31	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**41,284**	**38,393**
C.	**FEDHA ZA WANAHISA**		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	21,500	21,500
32	Akiba ya Mtaji	3,753	2,499
33	Mapato Yaliyobakizwa	13,140	13,509
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	2,890	885
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	-	-
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**41,284**	**38,393**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	23,441	15,807
39	Mikopo Chechefu	6,524	4,871
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	1,525	773
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
D.	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	21.43%	21.25%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	5.89%	4.89%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	75.65%	72.66%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali	56.70%	54.71%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	89.62%	86.18%
(vi)	Ongezeko la Amana	6.76%	6.67%
(vii)	Ongezeko la Mali	6.61%	5.57%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA UNAOSHIA 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Mwaka wa sasa 31 Des 2023	Mwaka Uliopita 31 Des 2022
1 Mapato ya Riba	16,300	13,396
2 Gharama za Riba	(8,091)	(5,369)
3 **Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**8,209**	**8,027**
4 Madeni Viza Yaliyofutwa	2,265	54
5 Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(2,713)	(1,565)
6 **Mapato Yasiyo ya Riba:**	**1,657**	**998**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	343	180
6.2 Ada na Kamisheni	1,314	818
6.3 Gawio	-	-
6.4 Mapato Mengine	-	-
7 **Gharama Zisizo za Riba:**	**(6,086)**	**(5,766)**
7.1 Mishahara na Mafao	(2,977)	(2,665)
7.2 Ada na Kamisheni	(273)	(257)
7.3 Gharama Nyingine	(2,836)	(2,843)
8 **Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**3,332**	**1,747**
9 Tengo la Kodi ya Mapato	(441)	(862)
10 **Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**2,890**	**885**
11 **Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)**	-	-
12 **Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa robo ya mwaka /mwaka**	**2,890**	**885**
13 Idadi ya Waajiriwa	34	34
14 Mapato kwa Hisa	134	41
15 Idadi ya Matawi	2	2
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI		
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	1.77%	1.02%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	7.38%	2.33%
(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	33.89%	40.06%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	5.00%	5.44%

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA MWAKA UNAOISHIA 31 DESEMBA 2023

	Mtaji wa Hisa	Malipo Juu ya bei ya Hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Gawio lililopendekezwa	Jumla
Mwaka wa sasa 2023							
Salio la mwanzo wa mwaka 01.01.2023	21,500	-	14,394	2,499	-	-	**38,393**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	2,890	-	-	-	**2,890**
Gawio lililopendekezwa	-	-	(989)	-	-	989	-
Ziada ya Kisheria	-	-	423	(423)	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2023	**21,500**	-	**16,718**	**2,076**	-	**989**	**41,284**
Mwaka uliopita 2022							
Salio la mwanzo wa mwaka 01.01.2022	**21,500**	-	**14,378**	**1,630**	-	-	**37,508**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	885	-	-	-	885
Ziada ya Kisheria	-	-	(869)	869	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2022	**21,500**	-	**14,394**	**2,499**	-	-	**38,393**

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA MWAKA UNAOISHIA 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Mwaka wa sasa 31 Des 2023	Mwaka uliopita 31 Des 2022
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**		
	Mapato/(Hasara) Halisi	3,332	1,747
	Marekebisho kwa Ajili ya:		
	- Hasara Katika Mali nyinginezo	-	-
	- Hasara na Kuchakaa Katika Mali	173	205
	- Mikopo iliyofutwa na Tengo la mikopo	(1)	19
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	9,265	8,571
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(10,308)	(28,567)
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	(921)	(4,186)
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	408	632
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(427)	556
	-Mabadiliko Halisi mikopo ya muda mrefu itolewayo na mabenki mengine	(1,199)	1,143
	- Kodi Iliyolipwa	(1,391)	(925)
	- Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	***(1,068)***	***(20,804)***
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**		
	Gawio Lililopokewa	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(229)	(362)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	(28)	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	***(257)***	***(362)***
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**		
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	-	-
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**		
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	**(1,325)**	**(21,165)**
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka / Mwaka	23,928	45,094
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka / Mwaka	**22,604**	**23,928**

BANK OF INDIA (TANZANIA) LTD
DAR ES SALAAM

Katika kuandaa taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilezile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita.

Jina na Cheo	Saini	Tarehe
Mr. Antaryami Sarangi Mkurugenzi Mtendaji	Imesainiwa	25.03.2024
Mr. Mahadhil M. Karwani Meneja Rasilimali	Imesainiwa	25.03.2024
Mr. Allen Richard Mkaguzi Mkuu wa Ndani	Imesainiwa	25.03.2024

Hapo juu ni baadhi ya taarifa kutoka katika ukaguzi wa taarifa ya fedha ya benki kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 31 Desemba 2023, na zimeandaliwa kwa kulingana na sera za kimataifa (IFRS). Taarifa hizi za fedha zimekaguliwa na mkaguzi aliyeidhinishwa RSM Eastern Africa na zimepata hati safi.

Taarifa hii ya fedha imepitishwa na Bodi ya Wakurugenzi na imesainiwa na wakurugenzi wafuatao kwa niaba ya wenzao

Jina na Cheo	Saini	Tarehe
1. Dr. Benard E. Mnzava- Mkurugenzi	Imesainiwa	25.03.2024
2. Mr. Suitbert Kageuka - Mkurugenzi	Imesainiwa	25.03.2024

Mkuu wa Mkoa wa Shinyanga, Anamringi Macha (kulia), akikagua ujenzi wa ofisi mpya ya Mkuu wa wilaya ya Kishapu, juzi na kubaini mapungufu kwenye uwekaji wa milango kuwa ipo chini ya kiwango. Ujenzi wa jengo hilo umefikia asilimia 95 na linatarajiwa kukamilika kujengwa June 30 mwaka huu kwa gharama ya Sh. bilioni 1.6. **PICHA: MARCO MADUHU**

Vita ya ma-DC , ma-DED yamchefua RC Mtanda

Na Vitus Audax

MKUU wa Mkoa wa Mwanza, Said Mtanda amekemea migogoro ya mara kwa mara baina ya wakuu wa wilaya na wakurugenzi, kuwataka kumaliza tofauti zao, kuachana na makundi.

Alitoa kauli hiyo juzi wakati akizungumza na watumishi pamoja na watendaji mkoani hapa na kuwataka kuhakikisha wanashirikiana kikamilifu katika kutatua kero za wananchi sambamba na kusimamia ukusanyaji mapato katika maeneo yao.

"Suala muhimu ni kutafuta vyanzo vya mapato na kuvisimamia kikamilifu na siyo kuwa kero kwa wananchi bali tutoe elimu waelewe kwanini wanatakiwa kulipa kodi na faida ni nini," alisema Mtanda.

Aidha, aliwataka wakurugezi kutekeleza wajibu wao katika kuzihudumia ofisi za wakuu wa wilaya na kuhakikisha wanakuwa na uhusiano mzuri kikazi.

Mtanda alisema serikali haitawaonea huruma wakurugenzi watakaonesha uzembe katika usimamizi wa miradi ya maendeleo.

"Ukiona mkurugenzi anaanza njoo leo njoo kesho mara katibu anaumwa hayo yanakuwa ni mazingira ya rushwa, hivyo lazima tuhakikishe kila mtu anatendewa haki kwa mujibu wa sheria na kwa wakati," alisema.

Baadhi ya wakurugenzi wa halmashauri mkoani hapa waliahidi kuendeleza ushirikiano kiutendaji katika kusimamia miradi ya maendeleo ili kuwasaidia wananchi kupata huduma bora.

Mkurugenzi wa Jiji la Mwanza, Kiomoni Kipamba alisema katika maeneo makuu matano yaliyoelekezwa na mkuu huyo wa mkoa ikiwemo ukusanyaji mapato, usimamizi wa miradi ya maendeleo, utatuzi wa kero za wananchi na kutenda haki watahakikisha wanazifanyia kazi ili kufikia malengo ya serikali kwa umma.

ARM AUCTIONEERS AND PROPERTY MANAGEMENT CO LTD

TANGAZO LA MNADA WA HADHARA

KWA IDHINI TULIYOPEWA NA MuCoBa Bank Plc TUNAWATANGAZIA WANANCHI WOTE KUWA KUANZIA TAREHE 27-04-2024 NA KUENDELEA TUTAUZA KWA MNADA WA HADHARA MALI ZA WADAIWA HAPO CHINI ILI KUFIDIA MADENI WANAYODAIWA.

NO	JINA LA MDAIWA	DHAMANA	MAHALI ILIPO	TAREHE YA MNADA/ MUDA
	JOEL KIBELENGE LUGANGILA	SHAMBA NA MABWAWA YA KUFUGIA SAMAKI NA NYUMBA	MAFINGA SAO HILL	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
2.	ALEXANDER JOHN SEYARI	PAGALE	MAFINGA - BOMA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
3.	KELVIN LEONARD MBEMBATI	HOTEL NA LODGE	MJI MDOGO WA ILULA "KITONGOJI CHA MASUK MKOA WA IRINGA, WILAYA YA KILOLO BLOCK "B" PLOT No 1 L .O. No 1396478	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
4.	ABDALAH MSAFIRI NZINGO	NYUMBA	MAFINGA - CHANGARAWE	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
5.	AMOS SANGA	NYUMBA	IRINGA - ILULA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
6.	METHEW NALOLE	PAGALE	MAFINGA - CHANGARAWE	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
7.	JOEL PETER MAKOLO	NYUMBA	MADIBILA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
8.	LUSANI LUTEGO	NYUMBA NA SHAMBA	NYOLOLO - IHANGANATWA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
9.	CHARLES MASHITA	NYUMBA	MAFNGA - IHONGOLE	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
10.	DICKSON MASASI	KIWANJA	MAFINGA- CHANGARAWE MAKALALA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
11.	STEWART MAGILI	NYUMBA	MUFINDI SAWALA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
12.	MARRY NGELULA	NYUMBA	MAFINGA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
13.	ANJELO ANDREAS NYEMBEKE	NYUMBA MBILI	MAFINGA – BOMA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
14.	FABIAN GOFREY YERINDE	NYUMBA	MAFINGA – IHONGOLE	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
15.	ISAYA CUPPUSWAMY	NYUMBA	MAFINGA – WAMBI LUGANGA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
16.	MENERICK BEATUS BALAMA	NYUMBA	IRINGA – KILOLO	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
17.	JOCTAN NYALUKE	NYUMBA	MAFINGA – BOMA KIGAMBONI	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
18.	AZIM HALID MBONAGA	PAGALE	MADIBILA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
19.	GAUDENCE CHARLES MOHELE	NYUMBA	MADIBILA	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI
20.	IBRAHIM KIYEYEU	NYUMBA	UPENDO - MGODI	KUANZIA SAA 3 ASUBUHI

MASHARTI YA MNADA

MSHINDI ATATAKIWA KULIPA ASILIMIA (25%) AU ZAIDI BAADA YA NYUNDO YA DALALI NA BAKI (75%) ITALIPWA NDANI YA SIKU KUMI NA NNE (14), TOFAUTI NA HAPO MSHINDI ATAPOTEZA HAKI ZAKE NA MNADA UTARUDIWA UPYA.

MAWASILIANO: +255 719 779998/+255 624 242074/+255 571 07715
EMAIL: armauctioneers@gmail.com

Ofisi ya DC yajengwa chini ya kiwango, RC aagiza irudiwe

Na Marco Maduhu,
KISHAPU

MKUU wa Mkoa wa Shinyanga, Anamringi Macha, amemuagiza mkandarasi anayetekeleza ujenzi wa ofisi ya Mkuu wa Wilaya ya Kishapu kurekebisha milango ya ofisi hiyo, ili iendane na hadhi ya jengo hilo baada ya kubaini utekelezwaji ni chini ya kiwango.

Alitoa agizo hilo juzi wilayani Kishapu wakati akikagua miradi ya maendeleo pamoja na kuzungumza na watumishi wilayani hapa.

Alisema jengo hilo ni zuri, lakini kuna dosari ambazo ameziona kwenye uwekaji wa milango kuwa ipo chini ya kiwango, hivyo kuwataka wanaosimamia ujenzi wa jengo hilo walisimamie vyema ili liwe na kiwango kizuri pamoja na kufanyiwa marekebisho hayo.

Macha alisema: "Wahandisi wa serikali kuweni wazalendo na nchi yenu pamoja na watumishi wote, simamieni vyema fedha hizi za miradi ya maendeleo, ili miradi iwe ya kiwango bora na kuonekana thamani ya fedha, jengo hili sijaridhika na usimamizi wake hususani kwenye milango".

Aidha, aliwataka pia watumishi wote wa serikali wilayani humo, kutekeleza wajibu wao kwa kufanya kazi kwa weledi na kuheshimiana kila mtu kwa nafasi yake, pamoja na kuacha kujiingiza kwenye mahusiano ya kimapenzi, ambayo mara nyingi yamekuwa yakivuruga ufanisi wa utendaji kazi.

Katika hatua nyingine Macha, alizungumza na wazee wilayani hapa na kuwahakikishia kwamba serikali itaendelea kuwatunza pamoja na kuwapatia huduma mbalimbali, zikiwamo za kiafya na upatikanaji wa dawa za wazee. Awali, Kaimu Katibu Tawala wilayani Kishapu, Fadhili Mvanga, akisoma taarifa juu ya ujenzi wa jengo hilo, alisema lilianza kujengwa Machi mwaka 2022 na linatarajiwa kukamilika Juni 30 mwaka huu likigharimu Sh.bilioni 1.6.

Ummy: Mazoezi hudhibiti magonjwa yasiyoambukiza

Na Christina Mwakangale

WAZIRI wa Afya, Ummy Mwalimu, amehimiza ufanyaji wa mazoezi ya mwili kwa Watanzania, akisema utaratibu huo, utapunguza kasi ya ongezeko la magonjwa yasiyoambukiza.

Alitoa angalizo hilo mwishoni mwa wiki baada ya matembezi ya hisani ikiwa ni sehemu ya maadhimisho ya Siku ya Afya Duniani, yaliyoandaliwa Shirika la Afya Dunia (WHO), jijini Dar es Salaam.

"Tumeona wagonjwa wengi wenye shinikizo la juu la damu na kisukari, kama kweli tunataka afya zetu ziwe salama lazima kila mmoja aanze achukue hatua, anayetaka kufanya mazoezi na mimi, nipo tayari kujiunga naye," alisema Ummy.

Alisema wakati serikali ikiendela kuwekeza kwenye huduma za afya katika zahanati, vituo vya afya, hospitali ni jukumu la kila mmoja kuwekeza katika mwili kwa kufanya mazoezi angalau dakika 30 kila siku au siku tano za wiki.

"Serikali inaendelea kuwekeza katika upatikanaji wa rasilimali watu wa afya kwa ngazi zote za msingi hadi huduma za kibingwa na ubingwa bobezi, kuimarisha upatikanaji wa dawa pamoja na kuwekeza kwenye elimu ya afya kwa umma," alisema Ummy, akiongeza:

"Katika kila Watanzania 100, nane tu ndiyo wana bima za afya, hali ambayo inasababisha kuelemewa kwa mfuko. Ili kufikia lengo la afya kwa wote, serikali inahakikisha tunaimarisha mifuko ya bima ya afya ikiwemo mfuko wa NHIF pamoja na mifuko ya bima binafsi." alisema.

Mwakilishi Mkazi wa Shirika la Afya Duniani (WHO), Tanzania, Dk. Charles Sagoe-Moses, alisema aliwahamasisha Watanzania, kuwekeza katika afya ili kukabiliana na magonjwa yasiyoambukiza.

Alisema mazoezi tofauti hususani ya kutembea ni rahisi na husaidia kuchochea homoni ambayo huuweka mwili kuwa vizuri na kuukinga dhidi ya magonjwa yasiyoambukiza.

TANGAZO

EXIM AT WORK TODAY | FOR TOMORROW

EXIM BANK (TANZANIA) UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA AMBAZO ZIMEKAGULIWA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014.

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31.12.2023

(KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

	KUNDI KWAKA WA SASA 31. 12. 2023	KUNDI MWAKA ULIOPITA 31. 12. 2022	KAMPUNI KWAKA WA SASA 31. 12. 2023	KAMPUNI MWAKA ULIOPITA 31. 12. 2022
A. MALI				
1. Fedha Taslimu	71,572	56,789	37,873	32,622
2. Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	201,851	177,452	112,845	88,725
3. Uwekezaji Katika Amana za Serikali	496,929	500,757	415,479	469,869
4. Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	341,674	162,276	264,451	110,344
5. Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	2,577	5,095	536	598
6. Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-	-	-
7. Bili Zilizoafikiwa	-	-	-	-
8. Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-	-	-
9. Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	179,213	92,848	23,145	13,616
10. Uwekezaji Katika Amana Nyigine	43,842	49,718	4,835	2,802
11 Mikopo Halisi Iliyopo	1,518,048	1,248,257	975,533	762,433
12. Mali nyingine	54,119	23,361	68,897	19,775
13. Uwekezaji katika Hisa	-	-	45,512	45,512
14. Akaunti za udhamini	-	-	-	-
15. Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	85,006	73,770	53,705	47,171
16. Mali isiyo ya sasa inayotumiwa	456	226	-	-
17. JUMLA YA MALI	**2,995,287**	**2,390,549**	**2,002,811**	**1,593,467**
B. DHIMA				
18. Amana za Benki na Taasisi za Fedha	117,923	157,452	305,904	236,196
19. Amana za Wateja	2,390,796	1,815,508	1,338,068	1,018,857
20. Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
21. Amana Maalumu	15,122	17,435	9,412	13,018
22. Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-	-	-
23. Hundi na Hawala za Kibenk Zilitolewa	1,899	2,070	1,022	1,423
24. Limbikizo la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	15,931	19,100	9,176	8,166
25. Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya benki	-	-	-	-
26. Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-	-	-
27. Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo	3,196	4,496	2,597	4,024
28. Dhima Nyingine	87,743	46,111	53,450	37,399
29. Madeni	41,796	63,887	41,796	63,887
30. JUMLA YA DHIMA	**2,674,406**	**2,126,059**	**1,761,425**	**1,382,970**
31. MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)	**320,881**	**264,490**	**241,386**	**210,497**
C. FEDHA ZA WANAHISA				
32. Mtaji wa Hisa Uliolipwa	12,900	12,900	12,900	12,900
33. Akiba ya Mtaji	29,838	35,550	6,307	18,654
34. Mapato Yaliyobakizwa	196,499	152,159	178,376	150,952
35. Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	60,451	44,093	43,803	27,991
36. Akaunti Nyingine za Mtaji	-	-	-	-
37. Stahiki ya Wenyehisa Chache	21,193	19,788	-	-
38. JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA	**320,881**	**264,490**	**241,386**	**210,497**
39. Dhima Zisizo Dhahiri	391,668	146,446	354,309	140,355
40. Mikopo Chechefu	59,942	141,452	50,726	116,547
41. Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	40,368	43,571	35,077	37,044
42. Mali Nyingine Chechefu	3,853	3,948	3,853	3,948
D. BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA				
Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	10.71%	11.06%	12.05%	13.21%
Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	3.86%	10.90%	5.05%	14.47%
Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	61.88%	69.63%	61.11%	79.01%
Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	50.68%	52.22%	48.71%	47.85%
Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	86.13%	85.92%	86.33%	88.15%
Ongezeko la Amana	27.16%	13.93%	30.99%	17.25%
Ongezeko la Mali	25.30%	14.10%	25.69%	16.18%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA UNAOISHIA 31.12.2023

(KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

	KUNDI MWAKA WA SASA 31. 12. 2023	KUNDI MWAKA ULIOPITA 31. 12. 2022	KAMPUNI MWAKA WA SASA 31. 12. 2023	KAMPUNI MWAKA ULIOPITA 31. 12. 2022
1. Mapato ya Riba	211,641	179,632	138,710	121,166
2. Gharama za Riba	(54,965)	(42,001)	(45,637)	(37,482)
3. Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)	**156,676**	**137,631**	**93,073**	**83,684**
4. Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5. Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(10,153)	(32,315)	(8,337)	(27,417)
6. Mapato Yasiyo ya Riba:	**102,965**	**99,076**	**82,620**	**74,380**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	40,194	25,307	32,524	16,969
6.2 Ada na Kamisheni	44,450	35,744	24,857	19,051
6.3 Gawio	83	61	10,184	3,590
6.4 Mapato Mengine	18,238	37,964	15,055	34,770
7. Gharama Zisizo za Riba:	**(158,014)**	**(136,584)**	**(100,877)**	**(86,849)**
7.1 Mishahara na Mafao	(73,721)	(61,915)	(47,384)	(40,282)
7.2 Ada na Kamisheni	(62)	(52)	(62)	(52)
7.3 Gharama Nyingine	(84,231)	(74,617)	(53,431)	(46,515)
8. Faida /(Hasara) ya Uendeshaji	**91,474**	**67,808**	**66,479**	**43,798**
9. Tengo la Kodi ya Mapato	(31,023)	(23,715)	(22,676)	(15,807)
10. Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	**60,451**	**44,093**	**43,803**	**27,991**
11. Idadi ya Waajiriwa	1,105	967	703	602
12. Mapato kwa Hisa	4,686	3,418	3,396	2,170
13. Idadi ya Matawi	**48**	**46**	**30**	**30**
BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA				
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	2%	2%	2%	2%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	21%	19%	19%	15%
(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	61%	58%	57%	55%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa mali zinazoisha	8%	8%	7%	7%

Kiashirio	YoY	Desemba 2023	Desemba 2022
Kabla ya Kodi	35.0%	TZS 91.5 BILIONI DESEMBA 2023	TZS 67.8 BILIONI DESEMBA 2022
Faida Baada ya Kodi	37.2%	TZS 60.5 BILIONI DESEMBA 2023	TZS 44.1 BILIONI DESEMBA 2022
Mikopo	21.6%	TZS 1.52 BILIONI DESEMBA 2023	TZS 1.25 BILIONI DESEMBA 2022
Amana za Wateja	33.3%	TZS 2.4 TRILIONI DESEMBA 2023	TZS 1.8 TRILIONI DESEMBA 2022
Mfuko wa Wanahisa	21.3%	TZS 320.9 BILIONI DESEMBA 2023	TZS 264.5 BILIONI DESEMBA 2022
Jumla ua Mali	25.0%	TZS 3.0 TRILIONI DESEMBA 2023	TZS 2.4 TRILIONI DESEMBA 2022

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA MWAKA ULIOISHIA 31.12.2023

(KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

	KUNDI MWAKA WA SASA 31. 12. 2023	KUNDI MWAKA ULIOPITA 31. 12. 2022	KAMPUNI MWAKA WA SASA 31.12. 2023	KAMPUNI MWAKA ULIOPITA 31.12. 2022
I Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:				
Mapato/(Hasara) Halisi	91,474	67,808	66,479	43,798
Marekebisho kwa Ajili ya:				
-Hasara Katika Mali	29,977	(17,337)	19,708	(22,363)
-Badiliko Halisi Katika Mikopo	(278,226)	(102,177)	(219,541)	(70,183)
-Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	(30)	(261)	6	(5)
-Mabadiliko Halisi Katika Amana	535,759	241,296	388,919	184,623
-Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-	-	-
-Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	20,296	14,402	2,335	22,976
-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(16,326)	12,381	(49,015)	6,829
-Non-current assets held for sale	(269)	(10)	-	-
-Kodi Iliyolipwa	(32,326)	(23,392)	(22,608)	(17,739)
-Mengineyo (bainisha)	1,392	(170,170)	43,937	(130,168)
Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**351,721**	**22,540**	**230,220**	**17,768**
II Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:				
Gawio Lililopokewa	83	(29)	40	29
Ununuzi wa Mali za Kudumu	(23,914)	(16,319)	(12,457)	(8,956)
Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	32	4,702	45	30
Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwana Mawakala	-	-	-	-
Mengineyo (bainisha)	-	(126)	-	(3,833)
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	**(23,799)**	**(11,772)**	**(12,372)**	**(12,730)**
III Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:				
Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	(28,409)	(29,872)	(28,409)	(29,872)
Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	9,144	-	9,144
Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	-
Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-	-	-
Mengineyo (bainisha)	(5,445)	(1,110)	(2,220)	(5,069)
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	**(33,854)**	**(21,838)**	**(30,629)**	**(25,797)**
IV Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:				
Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	294,068	(11,070)	187,219	(20,759)
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Mwaka	399,423	414,851	179,621	209,195
Mabadiliko ya Miamala ya Fedha za Kigeni na Ziada ya Fedha	(13,839)	(4,358)	(8,652)	(8,815)
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Mwaka	679,652	399,423	358,188	179,621

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31.12.2023

(KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

KAMPUNI

	Mtaji wa Hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mengineyo (bainisha)	Jumla
Mwaka wa sasa						
Salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2023	**12,900**	**178,943**	**6,433**	**4**	**12,217**	**210,497**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	43,803	-	-	-	43,803
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	(5,914)	(5,914)
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-
Gawio litakalolipwa	-	(7,000)	-	-	-	(7,000)
Ziada ya Kisheria	-	6,433	(6,433)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2023	**12,900**	**222,179**	**-**	**4**	**6,303**	**241,386**
Salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2022	**12,900**	**134,831**	**22,554**	**4**	**554**	**170,843**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	27,991	-	-	-	27,991
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	11,663	11,663
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-
Gawio litakalolipwa	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	16,121	(16,121)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2022	**12,900**	**178,943**	**6,433**	**4**	**12,217**	**210,497**

KUNDI

	Mtaji wa Hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla na Mengineyo	Maslahi Yasiyodhibiti	Jumla
Mwaka wa sasa salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2023	**12,900**	**196,252**	**14,177**	**21,373**	**19,788**	**264,490**
Mabadiliko ya uwekezaji	-	-	-	-	-	-
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	59,075	-	-	1,376	60,451
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	(29)	2,940	29	2,940
Miamala na wanahisa	-	(7,000)	-	-	-	(7,000)
Gawio litakalolipwa	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	10,063	(10,063)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	(1,440)	29	1,411	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2023	**12,900**	**256,950**	**4,114**	**25,724**	**21,193**	**320,881**
Mwaka Uliopita salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2022	**12,900**	**142,574**	**25,844**	**11,874**	**10,823**	**204,015**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	-	-	7,469	7,469
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	42,589	-	-	1,504	44,093
Miamala na wanahisa	-	-	-	8,921	(8)	8,913
Gawio litakalolipwa	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	11,667	(11,667)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	(578)	-	578	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka 31.12.2022	**12,900**	**196,252**	**14,177**	**21,373**	**19,788**	**264,490**

Taarifa hizi za fedha, ni sehemu ya Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka ulioishia tarehe 31 Desemba 2023 na zimeandaliwa kulingana na Sera za Kimataifa za Fedha(IFRS). Taarifa hizi za Fedha zimekaguliwa na Mkaguzi huru KPMG na kupewa hati safi ya Ukaguzi wa Taarifa za Fedha. Taarifa hizi ziliidhinishwa na Bodi ya Wakurugenzi na kusainiwa kwa niaba ya Wakurugenzi;

JINA NA CHEO	SAINI	TAREHE
SAID ALLY MWEMA **MWENYEKITI**	....	4.04. 2024
YOGESH MANEK **MKURUGENZI**	....	4.04. 2024

For more details call 080 078 0111 or visit www.eximbank.co.tz

EXIM BANK *Innovation is life*

UNITED BANK FOR AFRICA (TANZANIA) LIMITED

UBA

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA 2023

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Mwaka wa sasa 31-Dec-23	Mwaka uliopita 31-Dec-22
	A. MALI		
1	Fedha Taslimu	4,293	4,226
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	11,039	3,760
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	77,523	41,308
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	-	-
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	8,476	1,119
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	3,684	42,364
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	63,609	34,677
12	Mali Nyingine	25,915	4,146
13	Uwekezaji wa Hisa	-	-
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	3,468	1,203
16	**JUMLA YA MALI**	**198,006**	**132,802**
	B. DHIMA		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	15,519	48,123
18	Amana za Wateja	133,413	146,554
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	6,591	4,436
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	-	-
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	-	-
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	4,295	2,371
27	Dhima Nyingine	4,734	6,194
28	Madeni	-	-
29	**JUMLA YA DHIMA**	**164,552**	**207,678**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI** *(16 kutoa 29)*	**33,454**	**25,696**
	C. FEDHA ZA WANAHISA		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	31,420	31,420
32	Akiba ya Mtaji	29,104	29,104
33	Mapato Yaliyobakizwa	9,891	5,097
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	(44,719)	(41,136)
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	7,758	1,211
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**33,454**	**25,696**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	513,556	614,603
39	Mikopo Chechefu	15,453	1,630
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	565	287
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
	D. BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	16.9%	11.0%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	24.3%	5.5%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	45.4%	44.9%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	32.1%	29.0%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	73.1%	54.3%
(vi)	Ongezeko la Amana	-7.3%	26.1%
(vii)	Ongezeko la Mali	-15.2%	31.1%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA UNAOISHIA 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Limbikizo la Mwaka wa sasa 31-Dec-23	Limbikizo la Mwaka linganishi 31-Dec-22
Mapato ya Riba	20,852	13,786
Gharama za Riba	(5,440)	(4,454)
Mapato Halisi ya Riba (1 kutoa 2)	**13,667**	**9,012**
Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-
Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(1,745)	(320)
Mapato Yasiyo ya Riba:	**13,321**	**11,478**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	6,093	1,751
6.2 Ada na Kamisheni	7,226	9,669
6.3 Gawio	-	-
6.4 Mapato Mengine	1	57
Gharama Zisizo za Riba:	**(18,152)**	**(16,840)**
7.1 Mishahara na Mafao	(8,044)	(7,580)
7.2 Ada na Kamisheni	(1,166)	(1,748)
7.3 Gharama Nyingine	(8,942)	(7,513)
Faida /(Hasara) ya Uendeshaji	**8,836**	**3,650**
Tengo la Kodi ya Mapato	(1,072)	(2,439)
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	**7,763**	**1,211**
Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)		
Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka	**7,763**	**1,211**
Idadi ya Waajiriwa	143	136
Mapato kwa Hisa	0.16	0.16
Idadi ya Matawi	8	8
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI		
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	4.10%	1.56%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	29.88%	14.20%
(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	53.12%	66.65%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	5.72%	0.96%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA MWAKA UNAOISHIA 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Limbikizo la Mwaka ya sasa 31-Dec-23		Limbikizo la Mwaka linganishi 31-Dec-22
I: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:			
Mapato/(Hasara) Halisi	**8,836**	**-**	**3,650**
Marekebisho kwa Ajili ya:			
- Hasara Katika Mali	2,124	-	1,946
- Badiliko Halisi Katika Mikopo iliyoharibika	1,745	-	320
- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-	-
- Mabadiliko Halisi ya riba	-	-	-
- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-		-
- hasara ya mabadilisho ya mkopo	-		-
- Kodi Iliyolipwa	(1,014)	-	(1,328)
- hasara ya mabadilisho ya mtaji	-		-
II. Mabadiliko ya mtaji wa kazi			
- Badiliko Halisi Katika amana iliyobakizwa	1,855	-	960
- Badiliko Halisi Katika Mikopo	5,189	-	3,537
- Badiliko Halisi Katika amana ya serikali	(22,396)		(31,798)
- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	300	-	(1,689)
- Badiliko Halisi Katika amana ya bank zingine	(32,604)	-	22,654
- Badiliko Halisi Katika amana ya mteja	(10,985)	-	31,285
-Riba iliyopokewa	-	-	-
-Riba iliyolipwa	65	-	106
-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	51,876	-	(63,433)
Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**4,991**		**(33,789)**
III. Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:			
Gawio Lililopokewa	-		-
Ununuzi wa Mali za Kudumu	(1,377)	-	(1,158)
Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-
Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	(49)	-	(42)
Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-		-
Mengineyo (bainisha)	-		-
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	**(1,426)**	**-**	**(1,200)**
IV. Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:			
Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-		-
Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-		
Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-		
Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-		
Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	(1,134)	-	(1,315)
Mengineyo (bainisha)	-		-
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	**(1,134)**		**(1,315)**
V. Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:			
Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	**2,435**		**(36,304)**
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Mwaka	14,022		50,327
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Mwaka	**16,453**		**14,022**

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31 DESEMBA 2023
(Kiasi kwa shilingi millioni)

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la ziada ya jumla	Mengineyo	Jumla
Mwaka wa sasa 2023							
Salio la mwanzo wa mwaka	31,420	29,104	(39,925)	5,097	-	-	25,696
Faida/(Hasara) Halisi baada ya kodi ya mapato	-	-	7,758	-	-	-	7,758
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya kisheria	-	-	(5,633)	5,633	-	-	-
Tengo la ziada ya jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Share issued	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**31,420**	**29,104**	**(37,800)**	**10,730**	**-**	**-**	**33,454**
Mwaka uliopita 2022							
Salio la mwanzo wa mwaka	31,420	29,104	(36,526)	487	-	-	24,485
Faida/(Hasara) Halisi baada ya kodi ya mapato	-	-	1,211	-	-	-	1,211
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya kisheria	-	-	(4,610)	4,610	-	-	-
Tengo la ziada ya jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Share issued	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**31,420**	**29,104**	**(39,925)**	**5,097**	**-**	**-**	**25,696**

	Jina na Cheo	***Saini***	
1	1 .Olugbenga Makinde **Ofisa Mtendaji Mkuu**	*Imesainiwa*	*12 Aprili 2024*
2	Benson Msangi **Mkuu wa Fedha**	*Imesainiwa*	*12 Aprili 2024*
3	Joseph Ringa **Mkaguzi Mkuu wa Ndani**	*Imesainiwa*	*12 Aprili 2024*

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

	Jina na Cheo	***Saini***	
1	1. Amb.Tuvako Manongi **Mkurugenzi**	*Imesainiwa*	*12 Aprili 2024*
2	2.Ebele Ogbue **Mkurugenzi**	*Imesainiwa*	*12 Aprili 2024*

United Bank For Africa (Tanzania) Limited is a subsidiary of United Bank for Africa Plc, one of Africa's leading financial institutions offering universal banking to more than 7 million customers across 750 brances in Africa , USA and Europe .

Africa
- Tanzania
- Burkina
- Cameroon
- Chad
- Congo Brazzaville
- Congo DRC
- Côte d'Ivoire
- Gabon
- Ghana
- Guinea
- Kenya
- Liberia
- Mali
- Mozambique
- Senegal
- Sierra Leone
- Benin
- Uganda
- Zambia

Europe
UK
France

USA
New York

TANGAZO

UNITED BANK FOR AFRICA (TANZANIA) LIMITED

UBA

VIWANGO VYA CHINI VYA ADA NA TOZO

NA	KIPENGELE/MUAMALA		
SEHEMU A	AKAUNTI ZA AKIBA	REJAREJA	KAMPUNI/SHIRIKA
1	AKIBA HURU		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 15,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI 2,000	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	SHILINGI 2,000 - Kiwango kisichozidi SHILINGI 5,000,000 SHILINGI 2000 + 0.1% (Kiwango kilichozidi 5,000,000)- > 5,000,000. (Kiwango kikubwa cha tozo ni kiasi kisichozidi SHILINGI 100,000)	
2	AKIBA ZA JUMLA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 20,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI. 5,000	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	SHILINGI 2,000 - Kiwango kisichozidi SHILINGI 5,000,000 SHILINGI 2000 + 0.1% (Kiwango kilichozidi 5,000,000)- > 5,000,000. (Kiwango kikubwa cha tozo ni kiasi kisichozidi SHILINGI 100,000)	
3	AKIBA ZA MWAJIRIWA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 15,000 USD 15	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI. 2,000 USD 10	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa dirishani	SHILINGI 2,000 - Kiwango kisichozidi SHILINGI 5,000,000 SHILINGI 2000 + 0.1% (Kiwango kilichozidi 5,000,000)- > 5,000,000. (Kiwango kikubwa cha tozo ni kiasi kisichozidi SHILINGI 100,000)	
4	AKAUNTI ZA AKIBA ZA WATU BINAFSI		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 15,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI. 5,000	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa dirishani	SHILINGI 2,000 - Kiwango kisichozidi SHILINGI 5,000,000 SHILINGI 2000 + 0.1% (Kiwango kilichozidi 5,000,000)- > 5,000,000. (Kiwango kikubwa cha tozo ni kiasi kisichozidi SHILINGI 100,000)	
5	AKAUNTI YA AKIBA YA MSHAHARA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI.15,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI. 5,000	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa kwa dirishani	SHILINGI 2,000 - Kiwango kisichozidi SHILINGI 5,000,000 SHILINGI 2000 + 0.1% (Kiwango kilichozidi 5,000,000)- > 5,000,000. (Kiwango kikubwa cha tozo ni kiasi kisichozidi SHILINGI 100,000)	
6	AKAUNTI YA FEDHA ZA KIGENI		
	Kiasi cha chini cha kufungulia	USD 10	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	USD 5	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	1% kwa muamala, isizidi USD 150	
7	AKAUNTI YA MALAIKA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 20,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	HAKUNA	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	HAKUNA	
8	AKAUNTI YA JANJA		HAKUNA
	/Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 20,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	HAKUNA	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	HAKUNA	
9	AKAUNTI YA KIZAZI KIPYA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 20,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	HAKUNA	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	HAKUNA	
10	AKAUNTI YA HAZINA		HAKUNA
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 20,000	
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI. 20,000	
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	
	Tozo za kutoa pesa	HAKUNA	
SEHEMU B	AKAUNTI YA HUNDI		
1	AKAUNTI BINAFSI YA HUNDI		AKAUNTI YA BIASHILINGIARA YA HUNDI
	Kiasi cha chini cha kufungulia	SHILINGI. 30,000	SHILINGI. 100,000
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	SHILINGI.10,000	SHILINGI. 100,000
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	SHILINGI. 10,000	SHILINGI. 12,000
	Kutoa pesa taslimu kwa dirishani	1 KWA KILA 1,000, kiasi kisichozidi SHILINGI. 150,000	Akaunti SHILINGI. 1 KWA KILA 1, 000, Kiasi kisichozidi SHILINGI. 250,000
	Adhabu ya kutoa pesa zaidi ya kiwango kinachotakiwa	Kiwango cha kuanzia+ 5%	Akaunti ya SHILINGI. Kiwango cha kuanzia + 10%
	Brela Seach charge	SHILINGI. 5000 kwa wajasiriamali	SHILINGI. 25000 kwa kampuni
2	AKAUNTI ZA KIDIPLOMASIA		
	Kiasi cha chini cha kufungulia	USD 100	HAKUNA
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	USD 100	HAKUNA
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	HAKUNA	HAKUNA
	Kutoa pesa taslimu kwa dirishani	0.50%	HAKUNA
	Kufunga Akaunti	HAKUNA	HAKUNA
	Adhabu ya kutoa pesa zaidi ya kiwango kinachotakiwa	HAKUNA	HAKUNA
	Utumaji wa Fedha Nje ya Nchi (TTs)	USD 50 FLAT (MGAWANYO), USD 90 (GHARAMA ZA MTEJA)	HAKUNA
	Utumaji wa Fedha Ndani ya Nchi	HAKUNA	HAKUNA
	Ubadilishaji wa Fedha za kigeni	Viwango vya bei nafuu vitatumika	HAKUNA
3	AKAUNTI YA HUNDI YA FEDHA ZA KIGENI		
	Kiasi cha chini cha kufungulia	USD 50 au kiasi kinachoendana na hicho	USD 100 au kiasi kinachoendana na hicho
	Kiasi cha chini cha uendeshaji	USD 50 au kiasi kinachoendana na hicho	USD 100 au kiasi kinachoendana na hicho
	Ada ya utunzaji ya kila mwezi	USD 5 au kiasi kinachoendana na hicho	USD 15 au kiasi kinachoendana na hicho
	Kiasi cha chini cha kutafutia	USD 10 au kiasi kinachoendana na hicho	USD 10 au kiasi kinachoendana na hicho
	Kutoa pesa taslimu	1% kwa muamala	1% kwa muamala
	Kitabu cha Hundi – cha karatasi 25	USD 10 au kiasi kinacholingana na hicho	HAKUNA
	Adhabu ya kutoa pesa zaidi ya kiwango kinachihitajika	Kiwango cha kuanzia + 2%/ Riba ya Mikopo Mikubwa	Kiwango cha kuanzia+ 2% /Riba ya Mikopo Mikubwa
	Kuhamisha SHILINGI kutoka akaunti ya SHILINGI kwenda akaunti ya fedha za kigeni	HAKUNA	HAKUNA
SEHEMU C	AKAUNTI ZA KUWEKA FEDHA		
1	Akaunti za Uwekezaji		Akaunti za Uwekezaji
	Kiasi/Kima cha chini cha kufungulia	SHILINGI.1,000,000	SHILINGI.10,000,000
	Kiasi/Kima cha chini cha uendeshaji	SHILINGI.1,000,000	SHILINGI. 10,000,000
	Kiwango cha Salio linalotakiwa kuwamo kwa mwezi	Kulingana na makubaliano	Kulingana na makubaliano
	Viwango vya Riba	Kulingana na makubalianio	Kulingana na makubaliano
2	AKAUNTI ZA MUDA MAALUMU		AKAUNTI ZA MUDA MAALUMU
	Kiasi cha chini kuweka - fedha za ndani	SHILINGI. 500,000	SHILINGI. 10,000,000
	Kiasi cha chini cha kuweka fedha –USD	USD 1,000	USD 10,000 au kiasi kinacholingana na hicho
	Viwango vya Riba	Kulingana na makubaliano	Kulingana na makubaliano
SEHEMU D	HUDUMA ZA BENKI KIELEKTRONIKI		
1	Huduma za Benki Kielektroniki		Huduma za Benki Kielektroni
	Ada ya kila mwezi ya huduma za benki za kielektroniki	SHILINGI 2,000 kwa Mwezi.	SHILINGI.10,000 kwa Mwezi
	Internet Banking (TISS/RTGS) a) 100-10,000,000 b) 10,000,001-50,000,000 c) 50,000,001 and Above	a)SHILINGI 2,000 b) SHILINGI 5,000 c)SHILINGI 10,000	a) SHILINGI 2,000 b) SHILINGI 5,000 c)SHILINGI 10,000
	Huduma za Benki za kimtandao (Utoaji wa nywila mpya)	BURE	BURE
	Mfumo wa Benki Kiektroniki (Kurejesha muamala)	BURE	BURE
	Taarifa za kifedha kielektroni (kupakuliwa na mhusika)	BURE	BURE
	Manunuzi POS (ndani ya nchi)	BURE	HAKUNA
	Manunuzi ya POS (Kimataifa)	SHILINGI. 6000	HAKUNA
	Utoaji wa fedha kwa POS	SHILINGI.1500	SHILINGI. 1500
	Kurejesha muamala wa Mashine ya kutolea fedha	BURE	HAKUNA
	Uhamishaji wa fedha/kiwango kwa kampuni.	SHILINGI.1,000 kwa muamala	SHILINGI. 1,000 kwa muamala
	Kiwango kwa Kadi	SHILINGI.1,000 kwa muamala	SHILINGI. 1,000 kwa muamala
	/Ubadilishaji wa nywila kwa mkono	SHILINGI. 1,500 kwa muamala	SHILINGI.1,500 kwa muamala
	Chati na LEO (U MOBILE)	SHILINGI 3,000 (1,000 - 100,000/=), SHILINGI 4,000 (100,001 - 200,000/=), SHILINGI 5,000 (200,001 - 500,000/=), SHILINGI 7,000 (500,001 - 1,000,000/=), SHILINGI 10,000 (1,000,001 - Above)	N/A
	Chati na LEO(Other Bank)	SHILINGI 3,000 (1,000 - 100,000/=), SHILINGI 4,000 (100,001 - 200,000/=), SHILINGI 5,000 (200,001 - 500,000/=), SHILINGI 7,000 (500,001 - 1,000,000/=), SHILINGI 10,000 (1,000,001 - Above)	N/A
	Huduma za kibenki kwa simu (huduma za benki kwa simu kwenda benki –kwenda kwenye waleti)	SHILINGI 3,000 (1,000 - 100,000/=), SHILINGI 4,000 (100,001 - 200,000/=), SHILINGI 5,000 (200,001 - 500,000/=), SHILINGI 7,000 (500,001 - 1,000,000/=), SHILINGI 10,000 (1,000,001 - Above)	HAKUNA
	Uhamishaji wa fedha kutoka kadi moja hadi nyingine	SHILINGI. 1,500 kwa muamala	SHILINGI. 1,500 kwa muamala
	Kutoa fedha kwenye benki kupitia wakala		
	1,000-3,999	TSH300	TSH300
	4,000-4,999	TSH400	TSH400
	5,000-9,999	TSH550	TSH550
	10,000-19,999	TSH1,100	TSH1,100
	20,000-39,999	TSH1,300	TSH1,300
	40,000-49,999	TSH1,500	TSH1,500
	50,000-99,999	TSH1,800	TSH1,800
	100,000-199,999	TSH3,350	TSH3,350
	200,000-299,999	TSH4,450	TSH4,450
	300,000-399,999	TSH5,400	TSH5,400
	400,000-499,999	TSH5,900	TSH5,900
	500,000-599,999	TSH6,300	TSH6,300
	600,000-999,999	TSH6,500	TSH6,500
	1,000,000-1,999,999	TSH6,850	TSH6,850
	2,000,000-2,999,999	TSH7,200	TSH7,200
	3,000,000-3,999,999	TSH7,500	TSH7,500
	4,000,000-4,999,999	TSH8,000	TSH8,000
	5,000,000-5,999,999	TSH8,500	TSH8,500
	6,000,000-6,999,999	TSH9,000	TSH9,000
	7,000,000-7,999,999	TSH9,500	TSH9,500
	8,000,000-8,999,999	TSH10,000	TSH10,000
	9,000,000-10,000,000	TSH12,000	TSH12,000
	Kuweka fedha kwa akauti za kawaida SH1,000-Zaidi	Bure	Bure
	Kuweka fedha kwa kadi za malipo ya kabla SH2,000-Zaidi	SHILINGI 1,180 Ada	SHILINGI 1,180 Ada
	Kutoa fedha kielekrtoni	2% ya fedha zote zinazotolewa	2% ya fedha zote zinazotolewa
	Kuweka fedha kielektroni	1.5% ya fedha zote zinazowekwa	1.5% ya fedha zote zinazowekwa
	Africash /Fedha taslimu za Kiafrika	SHILINGI. 6000 + 1.5% ya kiasi chote kilichotumwa/UDS 4.45 + 1.5% ya kiasi chote kitakachotumwa	HAKUNA

2	Kadi ya Kutolea ya Visa		HAKUNA
	Ada za kutolea	SHILINGI. 10,000	
	Ada za kutoa tena	SHILINGI. 10,000	
	Ada ya utunzaji	SHILINGI 2000/ Robo mwaka (Kila baada ya miezi mitatu)	N/A
3	Kadi za Visa za Malipo ya Kabla		HAKUNA
	Ada za utoaji wa kadi papohapo	SHILINGI.12,000	HAKUNA
	Ada za Utoaji wa kadi binafsi	SHILINGI. 16,000	HAKUNA
	Ada za utoaji tena	SHILINGI. 12,000	HAKUNA
	Ada ya kutoa upya nywila mtandaoni	SHILINGI. 1,500	HAKUNA
	Ada ya kutoa upya nywila ya mashine ya kutolea fedha	SHILINGI. 1,500	HAKUNA
	Ada ya uchakataji	SHILINGI.1,000	HAKUNA
	Ada ya ununuzi katika maduka ya mtandaoni –miamala ya nchini	BURE	HAKUNA
	Ada za manunuzi ya mtandaoni/Tovuti malipo ya mtandao	BURE	HAKUNA
4	Utoaji wa Fedha kwenye Mashine za Kutolea Fedha		HAKUNA
	Kwenye ATM za UBA (Kwetu)	SHILINGI. 1000	HAKUNA
	Kujua/Kuomba Salio kwenye ATM ndani ya nchi)	SHILINGI. 200	HAKUNA
	Kuomba Salio kwenye ATM (Kimataifa)	SHILINGI. 1000	HAKUNA
	Kwenye ATM za benki zingine za ndani (za wengine/zetu)	SHILINGI. 2,500	HAKUNA
	Kutoa fedha kwenye ATM za Kimataifa	SHILINGI. 6000	HAKUNA
	Kutoa fedha kwenye ATM za 'Umoja Switch'		
	100-99,999	SHILINGI 1,500	N/A
	100,000-400,000	SHILINGI 1,700	N/A
5	MATUNZO YA KADI		
	Ada ya kadi kwa mwezi	SHILINGI 2000 kila baada ya miezi mitatu	HAKUNA
SEHEMU E	RASILIMALI ZA BENKI		
1	MIKOPO KWA WATEJA		
	Ada ya uchakataji	2%	HAKUNA
	Ada ya Bima	2.8%	HAKUNA
2	MIKOPO		
	Ada ya kushughulikia mkopo	Kulingana na majadiliano	2%
	Bima binafsi kwa ajili ya mkopo	1.50%	1.50%
	Ada za kisheria	0.5% ya kiasi cha chini cha SHILINGI. 300,000	0.5% ya kiasi/ cha chini cha SHILINGI. 300,000
3	DENI LA OVADRAFTI		
	Ada ya ushughulikiaji	2%	2%
4	PLR		
	Riba ya mikopo-LOCAL CURRENCY Riba ya mikopo - Fedha za kigeni 90 Day	16% per annum SORF + 3% i.e. 8%	16% per Annum SORF + 3% i.e. 8%
SEHEMU F	BIASHARA YA FEDHA		
1	Dhamana		Dhamana
	Kamisheni ya Huduma	2% kwa mwaka (0.5% kwa robo mwaka. Kima cha chini ni USD 250 kwa robo.	2% kwa mwaka (0.5% kwa robo mwaka. Kima cha chini ni USD 250 kwa robo.
	Ada ya huduma	2%	2%
	Kiasi kilicholipwa	0.5% kwa robo Kima cha chini ni 250 kwa robo mwaka.	0.5% % kwa robo mwaka. Kima cha chini ni 250 kwa robo mwaka.
	Marekebisho	USD 100.00 tu	USD 100.00 tu
	Nyongeza katika robo inayofuata	0.5% kwa robo (Au % ya kiasi kilichokubaliwa)	05% kwa robo (Au % ya kiasi kilichokubaliwa)
	Ongezeko la kiasi	0.5% / robo ya 0.5% kwenye tofauti (Au % ya kiasi kilichokubaliwa)	0.5% /qtr robo ya 0.5% kwenye tofauti (Au % ya kiasi kilichokubaliwa)
2	Barua za Mopo – Maduhuli		Letters of Credit – Imports/ Barua za Mopo – Maduhuli/BiaSHILINGIarandani
	Kamisheni ya Utoaji	0.5% kwa robo. Kima cha chini ni USD 250	0.5% kwa robo. Kima cha chini ni USD 250
	Ada za uhifadhi	USD 100 tu	USD 100 tu
	Tozo za Haraka	USD 50 tu	USD 50 tu
	Marekebisho	USD 100.00 tu	USD 100.00 tu
3	Barua za Mopo – Mahuruji		Barua za Mopo – Mahuruji
	Kamisheni ya Ushauri ya Barua ya Mkopo	USD 200 tu	USD 200 tu
	Marekebisho ya kamisheni ya Ushauri	USD 100 tu	USD 100 tu
	Tozo za Haraka za Ulinganifu	USD 50 tu	USD 50 tu
	Ada ya uchunguzi na utunzaji wa nyaraka	0.5% ya kiasi cha Ankara, kima cha chini cha USD 200	0.5% ya kiasi cha Ankara, kima cha chini cha USD 200
	Tozo za msimamizi	USD 100 tu	USD 100 tu
	Tozo zilizothibitishwa za Barua ya Mkopo	1.5% kwa robo (kwa barua za utoaji mkopo zilizothibitiSHILINGIwa)	1.5% kwa robo (kwa utoaji wa barua za mkopo zilizothibitiSHILINGIwa)
4	/Barua za Ugharamiaji upya wa Mkopo		Barua za Ugharamiaji upya wa Mkopo
	Riba kwenye ugharimiaji upya	/Kiwango cha msingi cha riba + thamani ya 8% kwa mwaka. Kima cha chini ni USD 100	Kiwango cha msingi cha riba + thamani ya 8% kwa mwaka. Kima cha chini ni USD100
	Kamisheni ya ugharimiaji upya	USD 50 tu	USD 50 tu
5	Punguzo kwenye Barua ya Mkopo/Ankara/Hundi		
	Riba kwenye upunguzaji	Kiwango cha msingi cha riba + thamani ya 8% kwa mwaka. Kima cha chini ni USD 100	Kiwango cha msingi cha riba + thamani ya 8% kwa mwaka. Kima cha chini ni USD100
	Riba kwenye upunguzaji	USD 50 tu	USD 50 tu
6	Punguzo la Bili(Bili za kubadilisha ikiwa ni pamja na Hundi)		
	Punguzo kwenye riba	Kiwango cha kuanzia + 3% ya nchini; Kiwango cha msingi cha riba ya Kimataifa + 8%	Kiwango cha kuanzia + 3% ya nchini; Kiwango cha msingi cha riba ya Kimataifa +8%
7	Ukusanyaji nyaraka- Mahuruji		
	Ada za uhifadhi	0.25% ya Ankara ya kima cha chini cha USD100 tu	0.25% ya Ankara kima cha chini cha USD 100 tu
	Tozo za Msimamizi	USD 100	USD 100
	Kamisheni ya Ulinganifu	USD 50 kwa kila mfuatiliaji	USD 50 kwa kila mfuatiliaji
8	Ukusanyaji wa Nyaraka – Maduhuli//Biasharandani		
	Kamisheni ya kuhifadhi	0.25%. Kima cha chini cha USD100	0.25%. Kima cha chini cha USD100
	/Tozo za Haraka Zinazolingana	USD 50	USD 50
9	Bili za Nje kwa ajili ya (Makusanyo stahiki & Kodi Zinazolipwa na Mnunuzi)		
	Kamisheni ya Kuhifadhi	0.25%. ya thamani, kima cha chini USD 75 au kinachofana na hicho	0.25%. ya thamani, kima cha chini cha USD 75 au kinachofana na hicho
	Tozo za DHL	USD 75 tu	USD 75 tu
	Hundi za Kigeni Zilizorejeshwa	Tozo zinazodaiwa + Tozo za ndani ambazo hazijalipwa.	Tozo zinazodaiwa + Tozo za ndani ambazo hazijalipwa.
10	Bili za Ndani kwa Ajili ya Makusanyo		
	Kamisheni ya kuhifadhi	USD 50 tu kwa kila makusanyo	USD 50 tu kwa kila makusanyo
	Iliyotozwa Haraka	USD 40 tu kwa kila makusanyo	USD 40 tu kwa kila makusanyo
11	Miamala ya Ukusanyaji wa Ndani		Miamala ya Fedha za Ndani
	/Malipo ya Uhamishaji wa Nje(TISS)		
	SH 1.00-10,000,000.00	SHILINGI. 2,000.00	SHILINGI. 2,000.00
	SH. 10,000,001-50,000,000	SHILINGI. 5,000.00	SHILINGI. 5,000.00
	SH. 50,000,000 and above	SHILINGI. 10,000.00	SHILINGI. 10,000.00
	/Marekebisho ya Ada kwa ajili ya uhamishaji wa nje /wa Haraka/ Uhamishaji wa Telegrafu na mteja au benki	HAKUNA	HAKUNA
	Uhamishaji wa Haraka wa Ndani (TISS)	HAKUNA	HAKUNA
12	Miamala ya Fedha za Kigeni		Miamala ya Fedha za Kigeni
	Malipo ya uhamishaji wa Nje /wa Haraka/ wa Telegrafu	USD 50 FLAT (SHILINGIA), USD 90 (OURS)	USD 50 FLAT (SHILINGIA), USD 90 (OURS)
	Marekebisho ya Ada kwa ajili malipo ya ya uhamishaji wa Nje wa Fedha/ wa Haraka/ wa Telegrafu unaofanywa na mteja au benki	USD 10 TU	USD 10 TU
	Uhamishaji wa Haraka wa Ndani	USD 5 TU	USD 10 TU
	Hawala ya Fedha ya KImataifa	USD 30 kwa Hawala ya fedha ya kimataifa	USD 30 kwa Hawala ya fedha kimataifa
	Makusanyo kwa ajili ya Hundi za Kigeni	0.25% ya thamani. Kima cha chini cha USD75; kima cha juu cha USD 250;	0.25% ya thamani. Kima cha chini cha USD 75; kima cha juu cha USD 250;
SEHEMU G	MENGINEYO		
1	Maelezo		Maelezo
	Kwa mwezi	BURE	BURE
	Maombi Maalumu	SHILINGI. 1,000/UKRASA / Kiwango kinachofanana na hicho-USD	SHILINGI.1,000/UKRASA / Kiwango kinachofanana na hicho-USD
2	Utoaji wa Vitabu vya Hundi		Utoaji wa Vitabu vya Hundi
	Vitabu vya karatasi- 25	SHILINGI. 15,000; USD 10	HAKUNA
	Vitabu vya karatasi – 50	SHILINGI. 30,000; USD 20	HAKUNA
	Vitabu vya karatasi – 100	SHILINGI. 45,000; USD 30	SHILINGI. 45,000; USD 30
	Maombi ya Kulipwa kwa hundi	SHILINGI. 20,000; USDI 10	SHILINGI. 20,000; USD 10
	Maelezo ya Kusitisha Malipo ya Hundi	Upotevu wa karatasi: SHILINGI. 20,000; Upotevu wa kitabu SHILINGITZ 40,000;	Upotevu wa karatasi: SHILINGI. 20,000; Upotevu wa kitabu SHILINGI. 40,000;
	Utoaji wa Hundi ya Meneja	SHILINGI. 25,000; USD 20 kwa kipengele.	SHILINGI. 25,000; USD 20 kwa kipengele.
	Ufutaji wa tozo za Hundi za meneja	BURE	BURE
3	Kanuni Kuu		Kanuni Kuu
	Uanzishaji wa kanuni kuu	SHILINGI. 10,000; USD 10 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI.10,000; USD 10 au kiasi kinachofana na hicho
	Utengenezaji wa Kanuni Kuu	HAKUNA	HAKUNA
	Kanuni kuu/ Benki za Kigeni (Tozo za TT)	USD 50 FLAT (SHILINGIA), USD 90 (OURS)	USD 50 FLAT (SHILINGIA), USD 90 (OURS)
	Kurekebisha/Kusitisha Kanuni kuu	SHILINGI.10,000; USD 10 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI. 10,000; USD 10 au kiasi kinachofanana na hicho
	Kanuni kuu zisizolipiwa	SHILINGI. 40,000; USD 40 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI. 40,000; USD 40 au kiasi kinachofanana na hicho
4	Fedha kidogo/athari hazipo wazi		Fedha kidogo/athari hazipo wazi
	Fedha Kidogo (Mwone mtoafedha)	SHILINGI. 50,000; USD 50	SHILINGI. 50,000; USD 50
5	Huduma/Tozo Zingine		
	Kuzirejesha Nyaraka za Nyuma (miezi 2-6)	SHILINGI.10,000; USD 10	SHILINGI. 10,000; USD 10
	Kuzirejesha Nyaraka (miezi 6 na kuendelea)	SHILINGI. 15,000; USD 15	SHILINGI.15,000; USD 15
	Hati ya Uthibitisho/Ukaguzi/ Cheti cha salio	SHILINGI. 30,000; USD 20 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI. 50,000; USD 20 au kiasi kinachofanana na hicho
	Maombi ya hali/Barua ya Kumbukumbu/	SHILINGI. 25,000; USD 25 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI. 25,000; USD 25 au kiasi kinachofanana na hicho
	Uthibitishaji wa hundi nje	SHILINGI 500 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI 500 au kiasi kinachofanana na hicho
	Ada za uchakataji wa mshahara	SHILINGI. 1,500; USD 1 au kiasi kinachofanana na hicho	SHILINGI. 1,000; USD 1 au kiasi kinachofanana na hicho
	Uamilishaji wa Akaunti isiyofanyakazi	BURE	BURE
	Imeidhinishwa na:		
	Sahihi: (Imesainiwa)		Sahihi: (Imesainiwa)
	Flavia Kiyanga		Benson Msangi
	Mkuu wa uendeshaji		Mkuu wa Fedha
	United Bank for Africa (Tanzania) Ltd		United Bank for Africa (Tanzania) Ltd
	Zingatia: Ada Zote Hazijumuishi Kodi.		

United bank of Africa (T) Ltd ni benki ya kiafrika inayoongoza Afrika kwa kutoa huduma za kibenki kwa wateja zaidi ya milioni 13 katika matawi zaidi ya 1000 barani Afrika, Marekani, Ulaya na Umoja wa Nchi za Kiarabu.

Afrika Mashariki na Kusini
- Tanzania
- Kenya
- Congo DRC
- Mozambique
- Uganda
- Zambia

Afrika ya Kati
- Cameroon
- Gabon
- Tchad
- Congo Brazzaville

Afrika Magharibi
- Ghana
- Benin
- Burkina Faso
- Cote D'Ivore (CDI)
- Liberia
- Sierra Leone
- Senegal
- Mali
- Guinea

Ulaya
- UK
- France

Marekani
- New York

Umoja wa Nchi za Kiarabu
- Dubai

ubatanzania

30C/30D Barabara ya Nyerere, S.L.P 80514, Dar es Salaam, Tanzania. Simu: +255 769 784 302 | Barua Pepe: customerservicetz@ubagroup.com

VisionFund TANZANIA MICROFINANCE BANK LTD

VISIONFUND TANZANIA MICROFINANCE BANK LIMITED

AUDITED FINANCIAL STATEMENTS

Report of the condition of bank pursuant to section 32(3) of Banking and Financial Institutions Act, 2006

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION AS AT 31 DECEMBER 2023

(All amounts in millions of Tanzanian shillings)

		Current Year 31.12.2023	Current Year 31.12.2022
		TZS	TZS
A.	**ASSETS**		
1	Cash	7,353.29	2,848.50
2	Balances with Bank of Tanzania	-	-
3	Investment in Government securities	-	-
4	Balances with other banks and Financial Institutions	5,227.94	2,678.40
5	Cheques and other items for clearing	-	-
6	Inter branch float items	-	-
7	Bills Negotiated	-	-
8	Customers Liabilities for acceptances	-	-
9	Interbank Loans receivables	-	-
10	Investment in other securities	-	-
11	Loans, advances and overdrafts	-	-
	(Net of allowances for probable lossses)	41,449.36	27,228.91
12	Other Assets	1,914.71	1,439.94
13	Equity Investments	-	-
14	Underwritting assets	-	-
15	Property,plant and equipment	2,829.08	2,336.12
16	**TOTAL ASSET**	**58,774.38**	**36,531.88**
B.	**LIABILITIES**		
17	Deposits from other banks and Financial Institutions	-	-
18	Customer deposits	4,149.14	2,215.43
19	Cash letters of credit	-	-
20	Special Deposits	3,359.80	3,172.40
21	Payments orders/transfers payables	-	-
22	Bankers' cheques and and draft issued	-	-
23	Accrued taxes and expenses payable	-	-
24	Long-term Borrowings	23,067.64	4,617.50
25	Inter branch floating items	-	-
26	Unearned income and other differed charges	3,368.19	1,846.56
27	Tax Payable	-	-
28	Other liabilities	3,692.50	5,242.46
29	**TOTAL LIABILITIES**	**37,637.26**	**17,094.34**
30	**NET ASSETS / (LIABILITIES)(16 minus 29)**	**21,137.11**	**19,437.54**
C.	**SHAREHOLDERS' FUNDS**		
31	Paid up share capital	22,725.00	21,200.00
32	Capital reserves	12.15	390.66
33	Retained earnings	(1,847.61)	(2,400.69)
34	Others Reserve(Revaluation)	247.57	247.57
35	General provision reserve	-	-
36	Minority Interest	-	-
37	**TOTAL SHAREHOLDERS' FUNDS**	**21,137.11**	**19,437.54**
38	Contingent liabilities		
39	Non performing loans & advances	**856.20**	**313.09**
40	Allowances for probable losses	**624.27**	**860.04**
41	Other non performing assets	-	-
D.	**SELECTED FINANCIAL CONDITION INDICATORS**		
(i)	Shareholders' funds to total assets	**39%**	**58%**
(ii)	Non performing loans to total gross loans	**2.1%**	**1.4%**
(iii)	Gross loans and advances to total deposits	**560%**	**407%**
(iv)	Loans and advances to total assets	**71%**	**75%**
(v)	Earning Assets to total assets	**79%**	**82%**
(vi)	Deposit growth	**39.4%**	**-0.4%**
(vii)	Asset Growth	**60.9%**	**11.4%**

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2023

(All amounts in millions of Tanzanian shillings)

		Current Year 31.12.2023	Current Year 31.12.2022
		TZS	TZS
1	Interest income	19,569.83	12,543.52
2	Interest expense	(2,186.72)	(172.12)
3	**Net interest income (1 minus 2)**	**17,383.11**	**12,371.41**
4	Bad debts written off	-	-
5	Imparement Losses on loans and advances	673.20	592.66
6	**Non interest income**	**2,328.23**	**1,271.55**
	Foreign currency dealings and translation gain/(loss)	-	-
	Fees and commisions	-	-
	Dividend income	-	-
	Other operating income	2,328.23	1,271.55
7	**Non interest expenses**	**17,848.32**	**16,365.08**
	Salaries and Benefits	9,149.69	7,102.52
	Other operating expenses	8,698.63	9,262.55
8	**Operating income /(loss)**	**1,189.82**	**(3,314.79)**
9	Income tax	(636.74)	(57.22)
10	**Net income / (loss) after income tax**	**553.09**	**(3,372.00)**
11	**Other comprehensive income**		
	Items that will not be reclassified to profit or loss:		
	Gain on revaluation of property and equipment	-	-
	Related tax	-	-
12	**Other comprehensive income, net of tax**	-	-
		-	-
13	**Total comprehensive income/(loss) for the year, net of taxes**	**553.09**	**(3,372.00)**
14	Number of employees	**441**	**401**
15	Basic Earning per share	**26,089**	**(159,057)**
16	Diluted earning per share	**26,089**	**(159,057)**
17	Number of branches	**1**	**1**
18	Number of Business Centre	**47**	**35**
	PERFORMANCE INDICATORS		
(i)	Return on average total assets	**0.3%**	**-2.4%**
(ii)	Return on ordinary shareholders funds	**2.7%**	**-16.5%**
(iii)	Non interest expense to gross income	**91%**	**130%**
(iv)	Net Interest income to average earning assets	**51%**	**54%**

Mr. Chilala Hakooma
Chief Executive Officer
12 April 2024

Mr.Rogathe Godson
Chief Finance Officer
12 April 2024

Mr.George Mauya
Ag Head of Internal Audit
12 April 2024

We, the under-named, non-executive members of the Board of Directors, attest to the correctness of the above statements, We declare that the statements have been examined by us and to the best of our knowledge and belief have been prepared in conformance with the instructions and are true and correct

Signed

1	**Ms. Athanasia Soka (Board Chaiperson)**	**Chairperson**	**12 Apr 2024**
2	**Ms. Loyce Isanzu**	**Director**	**12 Apr 2024**

STATEMENT OF CASH FLOWS FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2023

(All amounts in millions of Tanzanian shillings)

		Current Year 31.12.2023	Current Year 31.12.2022
		TZS	TZS
I:	**CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITIES**		
	Net income / (Loss)	**1,189.82**	**(3,314.79)**
	Adjustment for Non cash items:		
	Impairment / Amortizations	857.78	1,082.61
	Net changes in Loans and advances	(13,528.10)	(7,928.09)
	Gain/ Loss on sale of assets	(6.97)	(1.14)
	Interest Expenses	624.51	85.83
	Interest Income	(1,103.71)	(647.14)
	Net change in Deposits	1,933.70	729.28
	Net change in Short term Negotiable Securities	-	0.00
	Net change in other liabilities	187.40	(750.58)
	Tax paid	(625.37)	(210.00)
	Other	(2,047.11)	1,372.69
	NET CASH PROVIDED / (USED) BY	-	-
II:	**OPERATING ACTIVITIES**	**(12,518.04)**	**(9,581.33)**
		-	-
	CASH FLOW FROM INVESTING ACTIVITIES	-	-
	Divident receivable	-	-
	Purchase of Fixed Assets	(920.64)	(490.23)
	Proceed from sale of Fixed Assets/loan portifolio	17.17	19.23
	Purchase of Non Dealing Securities	-	-
	Proceed from sale of Non Dealing Securities	-	-
	Others (Intangible Asset0	(17.75)	(24.18)
	NET CASH PROVIDED / (USED) BY	-	-
III:	**INVESTING ACTIVITIES**	**(921.23)**	**(495.17)**
		-	-
	CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES	-	-
	Repayments of Longterm Debt	(4,617.50)	-
	Proceeds from Issuance of Longterm Debt	22,507.86	4,617.50
	Proceeds from Issuance of Share Capital	1,146.49	379.07
	Payment of cash Dividends	-	-
	Net change in Other Borrowings	-	-
	Others (Lease Liability and Grant)	1,759.40	(30.18)
	NET CASH PROVIDED / (USED) BY	-	-
IV:	**INVESTING ACTIVITIES**	**20,796.25**	**4,966.39**
		-	-
	CASH AND CASH EQUIVALENTS	-	-
	Net Increase/(Decrease) in Cash & Cash Equivalent	7,356.98	(5,110.11)
	Net change in Other Borrowings	(204.07)	(75.13)
	Cash & Cash Equivalent at the Beginning of the Year	5,569.22	10,754.46
		-	-
	CASH AND CASH EQUIVALENT AT THE	-	-
	END OF THE YEAR	**12,722.12**	**5,569.22**

CONDENSED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY AS AT 31 DECEMBER 2023

	Share capital	Advance towards share capital***	Property and Equipment revaluation reserve	Retained earnings	Total
	TZS'000	TZS'000	TZS'000	TZS'000	TZS'000
At 1 January 2022	21,200,000	11,596	247,572	971,312	22,430,480
Loss for the year	-	-	-	-3,372,003	-3,372,003
Advance towards share capital	-	379,064	-		379,064
At 31 December 2022	**21,200,000**	**390,660**	**247,572**	**-2,400,691**	**19,437,541**
At 1 January 2023	**21,200,000**	**390,660**	**247,572**	**-2,400,691**	**19,437,541**
Loss for the year	-	-	-	553,085	
Advance towards share capital	-	1,146,488	-		
At 31 December 2023	**21,200,000**	**1,537,148**	**247,572**	**-1,847,606**	**21,137,114**

ADA NA GHARAMA ZA HUDUMA

Huduma za Kibenki			Gharama-(Pamoja na VAT)
1	Kuangalia Salio-Dirishani & ATM		554
2	Kuhamisha fedha	Ndani ya VFT hadi TZS1,000,000	944
		Ndani ya VFT zaidi ya TZS1,000,000	1,180
		Kwenda Benki nyingine hadi TZS10,000,000	3,554
		Kwenda Benki Nyingine zaidi ya TZS10,000,000	11,800
3	Kutoa disrishani hadi/Kwakila TZS 5,000,000		1,770
4	Kutoa ATM		1,500
5	Kadi ya ATM (Mpya au Kubadili)		5,000
6	Gharama za mwezi (Monthly Acc maintanance fees)	Akiba Akaunti	885
		Akaunti ya Biashara	1,770
7	Kufunga Akaunti	Akaunti ya Akiba, Watoto & Dunduliza	2,360
		Akaunti ya Vikundi na Biashara	5,900
8	Taarifa ya Akaunti	Taarifa Fupi ATM	720
		Miezi 0-1	Bure
		Miezi 1-3	1,180
		Miezi 3-12	3,540
		Miezi 12-24	11,800
		Miezi 24-48	29,500
		Miaka 3-6	41,300
		Zaidi ya miaka 6	55,400

Huduma Za Simu (Mobile banking)		Gharama-(Pamoja na VAT)
9	Kujua Salio-Simu	118
10	Kutoa-Simu	Bure
11	Kuhamisha Fedha-Simu	118
12	Taarifa Fupi-Simu	354
13	Kubadili Number ya Siri	236

Akaunti

s/n	Huduma	Kiwango cha chini	Riba Kwa mwaka *
1	Akiba Akaunti	5,000	3%
2	Salary Akaunti	5,000	3%
3	Kikundi Akaunti	20,000	4%
4	Watoto Akaunti	10,000	4%
5	Biashara Akaunti	100,000	3%
6	Fixed Deposit Accounts	N/A	Kulingana na muda na Kiasi
7	Dunduliza Akaunti	10,000	4%

** Riba kwa akaunti za aina zote itajilimbikiza kwa kila la siku kwa kiasi cha akiba cha TZS100,000 na kuendelea na kulipwa kila Mwezi.*

Mikopo ya Vikundi

	Aina ya Mkopo	Riba Kwa Mwezi (Kiima punguza)	Riba Kwa mwaka (Kiima punguza)	Gharama ya mkopo	Ada ya usimamizi wa Majanga
1	Mikopo ya Vikundi -Biashara group Loan	5%	60%	3%	1%
2	Mikopo ya Vikundi/Savings Group Loan	5%	60%	2.5%	0%
3	Mikopo ya Vikundi -Jiendeleze Group Loan	4%	48%	3.1%	1%

Mikopo Binafsi

	Aina ya Mkopo	Riba Kwa Mwezi (Kiima punguza)	Riba Kwa mwaka (Kiima punguza)	Gharama ya mkopo	Ada ya usimamizi wa Majanga
4	Mkopo Binafsi Na shule- hadi TZS10M	4%	48%	2.5%	1%
5	Mkopo Binafsi na shule inayozidi TZS10M Hadi TZS 20M	3.50%	42%	2.5%	1%
6	Mikopo Binafsi na shuke inayozidi TZS20M	2.50%	30%	2.5%	1%
7	Elimisha	4%	48%	3.5%	1%

Mikopo ya Kilimo

	Aina ya Mkopo	Riba Kwa Mwezi (Kiima punguza)	Riba Kwa mwaka (Kiima punguza)	Gharama ya mkopo	Ada ya usimamizi wa Majanga
9	Mikopo Binafsi -Jikomboe Loan	4%	48%	4.0%	1%
10	Mikopo ya kikundi -Jitume	5%	60%	4.0%	1%
11	Mikopo ya Kikundi -Mkombozi Loan	5%	60%	4.0%	1%
12	Patnerships	3%	36%	3%	1%

HABARI DODOMA

Kiama chaja waliofuja mamilioni WMA

Na Renatha Msungu,
DODOMA

SERIKALI inatarajia kuanza kukagua matumizi ya Sh.bilioni 9.6 zilitolewa ndani ya miaka mitatu ya Rais Samia Suluhu Hassan kwa ajili ya kuhudumia Jumuiya za Hifadhi za Wanyamapori (WMA's) baada ya kubaini kuwapo kwa ufujaji.

Akizungumza mwishoni mwa wiki iliyopita jijini hapa kwenye kikao cha viongozi jumuiya hizo na baadhi ya maofisa wanyamapori kuhusu kero za usimamizi wa maeneo hayo nchini, Waziri wa Maliasili na Utalii, Angellah Kairuki alisema fedha hizo zilitolewa kwa ajili kutekeleza miradi ya maendeleo ya vijiji.

Alifafanua kuwa fedha hizo zilielekezwa kwenye WMA 22 zilizoidhinishwa na kupata haki ya matumizi ya rasilimali za wanyamapori na kumekuwa na matumizi mabaya ya fedha hizo hali inayolazimu serikali kufanya ukaguzi. "Mjiandae tunajipanga kufanya ukaguzi wa matumizi ya fedha zinazotolewa na serikali, fedha hizo si za viongozi wala mtu binafsi, mnapaswa kuwa na matumizi bora ya fedha na yenye uadilifu," alisema.

Kuhusu mikataba wanayoingia, aliwataka iwe yenye tija kwa maslahi ya Taifa ambayo haitasababisha migogoro kwenye jumuiya hizo za hifadhi.

Hata hivyo, alisema kumekuwapo na migogoro ya mipaka baina ya WMA na hifadhi zingine hali inayochangia kupunguza ari ya uhifadhi kwa wananchi.

Alisema migogoro mingine ni baadhi ya maeneo ya WMA kuvamiwa na mifugo, hivyo kupunguza tija katika uhifadhi na kuzorotesha uwekezaji katika maeneo hayo.

Alisema: "Kuna baadhi ya WMA's zinakosa mapato kutokana na kukosa wawekezaji. Mfano hadi sasa takribani WMA's tisa hazina mapato kabisa kutokana na kukosekana kwa uwekezaji, ninaamini changamoto hizo na nyingine nyingi mtakazoziwasilisha leo kupitia kikao hiki zitatafutiwa ufumbuzi kwa njia ya majadiliano au kuhitaji mapitio au maboresho ya sheria na kanuni mbalimbali zinazosimamia uhifadhi nchini".

Waziri wa Maliasili na Utalii, Angellah Kairuki

Wafanyabiashara wanaorundika taka sokoni waonywa

Na Peter Mkwavila,
DODOMA

HALMASHAURI ya Jiji la Dodoma imewaonya wafanyabiashara wanaorundika taka kwenye masoko wakisubiri kushurutishwa na kutozwa faini ya Shilingi 50,000 hadi 300,000 watachukuliwa hatua kali kwa kukiuka sheria ya usafi.

Onyo hilo lilitolewa na Mkuu wa Kitengo cha Usafi na Uthibiti wa taka ngumu wa Jiji hilo, Dickson Kimaro wakati akizungumza na wafanyabishara wa soko la wazi la Machinga-Bahiroad.

Kimaro alisema kuwa halmashauri hiyo imeweka kiwango hicho cha faini kwa watakaobainika kukiuka matumizi ya sheria ya afya ya jamii na sheria ndogo zinazoruhusu kufanya doria na kuchukua hatua kwa watu wenye mazingira machafu.

"Suala la uondoshaji wa taka siyo jukumu la kusimamiwa na viongozi bali ni la kila mtu anatakiwa kufanya usafi kwenye eneo lake, hivyo niwatake wakazi wa jiji kuhakikisha wanafanya usafi wa mazingira bila kusubiri kusimamiwa," alisema.

Ofisa Afya wa Jiji hilo, John Lugendo, aliwataka wafanyabishara wa matunda kuhakikisha vifungashio wanavyovitumia vinapelekwa kwenye eneo la dampo badala ya kuvitupa ovyo na kusababisha uchafuzi wa mazingira.

"Mfanyabiashara amekuwa akileta matunda kama matikiti maji, ndizi na nyanya kwenye vifungashio vikiwamo pumba, majani ya migomba na nyasi badala ya kuondoka nayo mnayaacha na kusababisha kuwa uchafu sokoni," alisema.

Akizungumza na wafanyabiashara hao, Kaimu Mkurugenzi wa Jiji hilo, Joseph Fungo, alisema kumekuwapo tatizo la wananchi ya kutupa taka katika mitaro ya maji ya mvua, barabarani, vichaka na kuharibu mandhari ya mitaa.

Fungo alisisitiza kuwa uongozi wa jiji hilo utaendelea kufanya ukaguzi wa mara kwa mara katika maeneo mbalimbali ikiwamo masoko ili kuhakikisha yanakuwa safi na kudhibiti kuibuka kwa magonjwa ya milipuko.

MWANGA HAKIKA BANK

MWANGA HAKIKA BANK LIMITED
MINIMUM DICLOSURE OF CHARGES AND TARIFFS

PRODUCTS/ SERVICES	BUSINESS CURRENT A/C	PREMIUM CURRENT A/C	PERSONAL SAVING A/C	SALARY A/C	MTOTO SAVING A/C	JIPANGE SAVING A/C	WEKEZA GROUP A/C	MALENGO SAVING A/C	FOREX ACCOUNT USD & EURO	JIWEKEE SAVING A/C	MHB PAMOJA A/C	MSOMI ACCOUNT
Account opening	100,000.00	50,000.00	20,000.00	0	10,000.00	10,000.00	20,000.00	100,000.00	10	0	50,000.00	10,000.00
Minimum operating Balance	100,000.00	50,000.00	10,000.00	5,000.00	5,000.00	0	10,000.00	100,000.00	10	10,000.00	50,000.00	5,000.00
Interest Payable	N/A	N/A	3.00%	3.00%	6.00%	2.00%	3.00%	2% < 10Mil, 4%>=10Mil	0.50%	2.00%	2%	3.00%
Interest bearing amount	N/A	N/A	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00	100,000.00	5,000.00	20,000.00	500,000.00	20,000.00
Monthly Mantainance fee	20,000.00	10,000.00	2,500.00	2,500.00	Free	Free	Free	Free	2	Free	Free	Free
Deposit	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free
Monthly Statement	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free	Free
Adhock statement Per page	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	1	2,000.00	2,000.00	2,000.00

OTHER CHARGES

SERVICES	AMOUNT (TZS)
Certificate of Balance	30,000.00
Confirmation to the Auditors	30,000.00
Search for information above 5 years	15,000.00
Cheque book cost (Per Leaf)	600.00
Status report	30,000.00
Stop payment order	30,000.00
Dishonoured cheque for lack of funds or refer to drawer or effect not cleared	100,000.00
Dishonoured cheque due to the technical error caused by customer	60,000.00
Dormant Account Activation	Free
Account Closing on Customer Demand	10,000.00
Counter cheque per leaf [Within the Bank]	15,000.00
Salary Processing fee [per Transaction]	1,000.00
Customer ID	10,000.00
Pre-Mature breaking of Fixed Deposit on customer request	Minimum of 50% of the accrued interest
CCTV Camera footage searching request from Customer	30,000.00
Uncollected Cheque Book/Destruction	5,000.00
Visa Card Issuance-Classic	10,000.00
Visa Card Issuance-Gold	15,000.00
Replacement Visa Card-Classic	15,000.00
Replacement Visa Card-Gold	25,000.00
Umoja Card Mantainance fee	1000 per month
Visa Card- Classic Mantainance fee	3,000 per QTR
Visa Card-Gold Mantainance fee	5,000 per QTR
Uncollected ATM Card	5,000.00
PIN reset fee	5,000.00
Withdraw fee local (Umoja ATM)	1000-99,000=1500 100,000-400,000=1700
Withdraw fee other Bank (Domestic Banks)	3,500
Withdraw fee other Bank (International)	11,000
Balance inquiry Umoja ATM	300
Balance inquiry other Domestic Banks	950
Balance inquiry other Bank (International)	2,000
Decline Domestic [Insufficient fund]	1,000
Decline International [Insufficient Balance]	1,500
QR transactions	3% of Transaction Amt
POS transactions	3% of Transaction Amt
E-commerce transactions	3% of Transaction Amt

Cash Withdraw Over the Counter [TZS/ USD/EURO]

TRANSACTION AMOUNT	RATES
Wekeza/Jiwekezee	2,000.00
Bellow 10 Mil	3,000.00
Above 10Mill to 50 Mil	0.10%
Above 50Mil t0 100 Mil	0.090%
Above 100Mil to 300 Mil	0.089%
Above 300 Mil	0.079%

Cash Withdraw Over the CounterForeign Currency [USD/EURO]

TRANSACTION AMOUNT	RATES
Below USD/EURO 4,000	2
Above USD/EURO 4000	0.1% more than USD/EURO 40

AGENCY BANKING CHARGES

TYPE OF SERVICES	RATES
Deposit	Free
Balance Inquiry	500
Min Statement	700
Transfer of fund within MHB	2,000
Transfer of funds to other Bank	13,000

AGENCY BANKING WITHDRAWAL FEE

AMOUNT	FEE
Up to 50,000	850.00
50,000 - 100,000	1,000.00
100,000 - 300,000	2,000.00
300,000 - 500,000	3,500.00
500,000 - 1,000,000	4,500.00
1,000,000 - 3,000,000	6,000.00
3,000,000 - 5,000,000	10,000.00

MOBILE BANKING CHARGES

WITHDRAWAL CHARGES

MINIMUM [TZS]	MAXIMUM [TZS]	RATES [TZS]
0	10,000	800
10,001	19,999	1,800
20,000	49,999	3,500
50,000	99,999	5,200
100,000	199,999	7,200
200,000	499,999	8,200
500,000	999,999	10,500
1,000,000	2,000,000	11,200
2,000,001	3,000,000	12,000
3,000,001	5,000,000	15,000

FUND TRANSFER CHARGES

Transfer of Funds within MHB	2,000.00
Transfer of funds to other Banks	13,000.00

EFT/SWIFT/TISS

EFT within the Bank (Incoming)	Free
EFT to other Banks	1,500.00
TISS Transfer	10,000.00
T.T. Transfer	-

STANDING ORDER

Instructions within MHB	FREE
Standing Order to other Bank	10,000/=

www.mhbbank.co.tz

BANK OF AFRICA
BMCE GROUP

TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA ZILIZOKAGULIWA KWA MWAKA ULIOISHIA 31 DISEMBA 2023

TAARIFA YA FEDHA YA BENKI ILIYOCHAPISHWA KWA MUJIBU WA KIFUNGU NA 32(3) CHA SHERIA YA BENKI NA TAASISI ZA FEDHA YA MWAKA 2006

Faida kabla ya kodi
↑ 103.19%
December 2022: TZS 7,943 | December 2023: TZS 16,139

Mapato yatokanayo na riba
↑ 18.55%
December 2022: TZS 57,758 | December 2023: TZS 68,473

Mapato yasiyotokana na riba
↑ 22.18%
December 2022: TZS 19,339 | December 2023: TZS 23,629

Mikopo Chechefu
↓ 1.4%
December 2022: 1.91% | December 2023: 1.41%

Uwezeshaji kiuchumi
↑ Ukuaji wa mikopo ya wateja wadogo na kati 28.6%
2022 | 2023

WARAKA WA MIZANIA KWA TAREHE 31.12.2023

		Mwaka wa sasa Tarehe 31.12.2023	Mwaka Linganishi Tarehe 31.12.2022
A	**MALI**		
1	Fedha Taslimu	18,679	14,345
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	48,838	85,696
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	123,731	136,806
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	26,230	12,684
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	15,527	19,480
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	56,591	48,172
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	424,701	423,751
12	Mali Nyingine	-	-
13	Uwekezaji wa Hisa	20,926	19,285
14	Akaunti za udhamini	1,839	1,894
15	Haki ya matumizi ya mali	6,767	8,047
16	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	5,906	5,371
17	**JUMLA YA MALI**	**749,735**	**775,531**
B	**DHIMA**		
18	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	30,357	77,684
19	Amana za Wateja	504,111	486,256
20	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
21	Amana Maalumu	77,451	79,223
22	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-
23	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	37	90
24	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	1,347	1,518
25	Madeni ya kukodisha	7,279	8,889
26	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
27	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
28	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	4,298	4,747
29	Dhima Nyingine	16,738	15,292
30	Madeni	10,860	10,868
31	**JUMLA YA DHIMA**	**652,478**	**684,567**
32	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**97,257**	**90,964**
C	**FEDHA ZA WANAHISA**		
33	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	50,500	50,500
34	Akiba ya Mtaji	22,242	22,242
35	Mapato Yaliyobakizwa	11,797	6,494
36	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	11,033	5,303
37	Akaunti Nyingine za Mtaji	-	-
38	Tengo la ongezeko la thamani	1,685	6,425
39	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
40	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**97,257**	**90,964**
41	Dhima Zisizo Dhahiri	126,064	108,324
42	Mikopo Chechefu	6,170	8,302
43	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	12,651	10,982
44	Mali Nyingine Chechefu	-	0
D	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
i	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	13.0%	11.7%
ii	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	1.4%	1.9%
iii	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	75.2%	76.9%
iv	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	56.6%	54.6%
v	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	86.3%	82.6%
vi	Ongezeko la Amana	2.8%	35.6%
vii	Ongezeko la Mali	-3.3%	24.6%

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31.12.2023

		Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ongezeko la thamani	JUMLA
I:	**Mwaka wa sasa 2023**					
	Salio la mwanzo wa mwaka	50,500	22,242	11,797	6,425	90,964
	Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	11,033	-	11,033
	Faida / (Hasara) ya mabadiliko ya thamani	-	-	-	(4,740)	(4,740)
	Salio la mpaka Disemba 2023	**50,500**	**22,242**	**22,830**	**1,685**	**97,257**
II:	**Mwaka Uliopita 2022**					
	Salio la mwanzo wa mwaka 2022	50,500	22,242	6,493	2,671	81,907
	Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	5,303	-	5,303
	Faida / (Hasara) ya mabadiliko ya thamani	-	-	-	3,754	3,754
	Salio la mwisho wa mwaka 2022	**50,500**	**22,242**	**11,796**	**6,425**	**90,964**

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA ULIOISHIA TAREHE 31.12.2023

		Mwaka wa sasa 31.12.2023	Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 31.12.2022
1	Mapato ya Riba	68,473	57,758
2	Gharama za Riba	(28,567)	(21,810)
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**39,906**	**35,948**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(847)	(3,543)
6	**Mapato Yasiyo ya Riba:**	**23,629**	**19,339**
6.1	Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	7,004	3,953
6.2	Ada na Kamisheni	13,043	11,681
6.3	Gawio	33	28
6.4	Mapato Mengine	3,549	3,677
7	**Gharama Zisizo za Riba:**	**(46,549)**	**(43,801)**
7.1	Mishahara na Mafao	(19,835)	(17,728)
7.2	Ada na Kamisheni	(4,564)	(3,690)
7.3	Gharama Nyingine	(22,150)	(22,383)
8	Faida /(Hasara) ya Uendeshaji	**16,139**	**7,943**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	(5,106)	(2,640)
10	Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	11,033	5,303
	Mapato mengine yaliyojumuishwa		
	Faida inayotokana na ongezeko la thamani	(6,771)	5,363
	Tengo la Kodi ya Mapato	2,031	(1,609)
	Jumla ya mapato mengineyo	(4,740)	3,754
	(Hasara)/Faida Halisi ya mwaka	6,293	9,057
11	Idadi ya Waajiriwa	286	288
12	Mapato kwa Hisa	218,475	105,010
13	Idadi ya Matawi	19	19
	BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI		
	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	1.5%	0.7%
	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	11.3%	5.8%
	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	71.2%	77.4%
	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	6.2%	5.8%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA MWAKA ULIOISHIA 31.12.2023

		Mwaka wa sasa 31.12.2023	Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 31.12.2022
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**		
	Mapato/(Hasara) Halisi	16,139	7,943
	Marekebisho kwa Ajili ya:		
	- Hasara Katika Mali	(5,571)	(995)
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo		
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	(5,166)	(113,219)
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	16,083	148,608
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	1,878	6,344
	- Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(809)	(24)
	- Kodi Iliyolipwa	(3,274)	(1,188)
	-Kiwango cha chini cha tengo la ziada	(5,888)	(4,247)
	Fedha Halisi zilizotolewa(zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**13,392**	**43,222**
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**		
	Gawio Lililopokewa	33	28
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(3,726)	(2,478)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	251	4,509
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	(51,669)	(169,736)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	74,004	179,136
	Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	**18,893**	**11,459**
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**		
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	(815)	(816)
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	(3,163)	(2,956)
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-
	Mengineyo (bainisha)	(1,354)	(284)
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	**(5,332)**	**(4,056)**
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**		
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	26,953	50,625
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	75,576	24,951
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	102,529	75,576

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Jina & Cheo	Sahihi	Tarehe
Nehemia Mchechu (Mwenyekiti)	…………………………………………………	28 Machi 2024
Moremi Marwa (Mkurugenzi)	…………………………………………………	28 Machi 2024

Waathirika mafuriko Rufiji wapokea misaada vyakula, mitungi ya gesi

Na Gwamaka Alipipi

WAATHIRIKA wa mafuriko wilayani Rufiji mkoani Pwani wamepokea misaada mbalimbali ikiwemo vyakula, mitungi ya gesi na majiko, ili kujikimu katika kipindi kigumu wanachopitia.

Misaada hiyo ni mchele, unga wa sembe, mafuta ya kupikia vikiwa na thamani ya Sh. milioni 52, mitungi ya gesi 200 na majiko 100 vyote vikiwa na thamani ya Sh. milioni 25.

Misaada hiyo imetolewa na Kampuni ya Oryx gas kwa kushirikiana na Kampuni ya ASAS, kupokelewa na Mbunge wa Rufiji, Mohamed Mchengerwa.

Akizungumza wakati akipokea msaada huo, Mchengerwa (pichani) alishukuru, akisema misaada hiyo itakwenda kuwasaidia walengwa ambao kwa sasa wamehifadhiwa kambini kutokana na kukosa makazi pamoja na vyakula.

“Niko hapa kwa ajili ya kupokea msaada kama tunavyofahamu hali ya Rufiji. Tunayafananisha mafuriko ya mwaka huu kama mafuriko yaliyotokea mwaka 1972 na mwaka 1974 ambapo Baba wa Taifa Hayati Julius Nyerere alilazimika yeye pamoja na Makamu wa Pili wa Rais wakati huo, Rashid Mfaume Kaka kwenda Rufiji wao kwa pamoja kuzunguka na kutoa pole kwa wananchi,” alisema Mchengerwa.

Mchengerwa ambeye pia ni Waziri wa Nchi, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI) alisema Kampuni ya Oryx kwa kushirikiana na ASAS wametoa vyakula ambavyo vitakwenda kutolewa kwa waathirika wote walioko makambini ambao kwa sasa wanahudumiwa na Serikali kwa wakati huu, huku akitumia nafasi hiyo kumshukuru Rais Samia.

Alisema serikali imeshaandaa mpango wa muda mfupi na muda mrefu ikiwamo kwenda kuhakikisha kaya zote ambazo zimeathirika zinapata msaada.

Alisema waathirika waliopata sehemu ya kuishi Serikali itaangalia namna gani iweze kuwasaidia hasa katika eneo la mbegu.

Meneja Mauzo wa Oryx Gas, Shaban Fundi alitoa pole kwa waathirika wote wa mafuriko yaliyotokea nchini husussan watu wa Rufiji.

Alisema: “Kampuni ya Oryx Gas ikishirikiana na wadau wenzetu ASAS tumeamua tuwashike mkono wenzetu wa Rufiji kwa kuwapa msaada wa vyakula na mitungi ya gesi ili kusaidia watu waliopo katika makambi ya kutolea misaada ya kibinadamu”.

Vijana kukabili mabadiliko tabianchi

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

MEYA wa Jiji la Zanzibar, Mahmoud Muhammed amesema mabaraza ya miji yanawajibu kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi ili kutunza mazingira.

Aliyasema hayo wakati akizungumza na waandishi wa habari baada ya uzinduzi wa mradi wa kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi visiwani Zanzibar.

Alisema Baraza la Jiji hilo na Umoja wa Majiji Duniani (UCLG) chini ya ufadhili wa Taasisi ya Bloomberg zimeandaa programu ya kuwashajihisha vijana kushiriki kuibua na kutekeleza miradi midogo kuhusiana na athari za mabadiliko ya tabianchi.

Alisema programu hiyo inatarajiwa kufanyika miji isiyopungua 100 kwenye nchi 38 zilizopo katika mabara sita duniani, kwa Afrika Zanzibar ni nchi pekee iliyobahatika kupata mradi huo kupitia Jiji la Zanzibar.

Muhammed, alisema madhumuni ya programmu hiyo ni kuwapa mwamko vijana wenye umri kati ya miaka 18 hadi 24 kufahamu athari zinazosababishwa na mabadiliko hayo ya tabianchi.

Alisema vijana kwa kutumia uwezo, vipaji, ujuzi, ubunifu na maarifa yao binafsi wataweza kushiriki na kuchangia kuleta suluhisho la athari za mabadiliko hayo ya tabianchi.

Alisema Baraza la Jiji la Zanzibar linaishukuru Taasisi ya Bloomberg kwa kushirikiana na wahisani wengine kutoa fursa hiyo kwa vijana visiwani hapa kushiriki katika programu hiyo yenye manufaa kwa jiji hilo, taifa na dunia.

Kwa mujibu wa Muhammed, utafiti zilizofanyika duniani zinaonyesha ifikapo mwaka 2030 zaidi ya asilimia 60 ya vijana wataishi katika maeneo ya miji.

Alisema kwa Zanzibar takwimu zinaonyesha vijana wanaoishi mjini inakaribia asilimia 60.

“Hali hiyo ni kiashiria kikubwa tunahitaji vijana wenye ubunifu, uwezo na utayari wa kushiriki kukabiliana na athari za majanga yatokanayo na mabadiliko ya tabianchi,” alisema.

Hata hivyo, alisema Zanzibar ni miongoni wan chi zinazoendelea kushuhudia athari za mabadiliko ya tabianchi ikiwemo kuongezeka kwa joto, kupanda kwa kina cha maji ya bahari, mmomonyoko wa ardhi na hali ya hewa isiyotabirika.

Alitoa wito kwa vijana visiwani hapa kupitia vikundi vyao, vikiwemo vya upandaji wa miti, utoaji wa elimu ya mazingira na usafi kubuni na kuandaa miradi na kuiwasilisha katika ofisi za Baraza la Jiji la Zanzibar.

BANK OF AFRICA
BMCE GROUP

TAARIFA YA GHARAMA ZA HUDUMA ZETU.

TYPE OF CHARGE	PRODUCT	CHARGES TZS	CHARGES FCY
Opening Balance	Corporate Current Account	250,000	500
	SME Current Account	100,000	100
	Personal Current Account	100,000	50
	Faidika Savings Account	15,000	15
	Smart Junior Investor Account	50,000	USD 50/ GBP 20/ EUR 15
Minimum Operating Balance	Corporate Current Account	100,000	250
	SME Current Account	50,000	50
	Personal Current Account	5,000	5
	Faidika Savings Account	10,000	10
	Smart Junior Investor Account	25,000	Equivalent to TZS
	Penalty Below Minimum balance	12,000	Equivalent to TZS
Minimum Interest Earning Balance	Faidika Savings Account	1,200,000	1,200
	Smart Junior Investor Account	1,200,000	1,200
Ledger Fee	Corporate Current Account	30,000	Equivalent to TZS
	SME Current Account	15,300	15
	Personal Current Account	10,300	10
	Faidika Savings Account	1,800	Equivalent to TZS
	Smart Junior Investor Account	nil	nil
Withdrawal Charges Over the Counter	For Corporate & SME		
	< 15 Million	2,500	1.2% of the amount min 5
	> 15 Million	1% of the amount max 50,000	
	For Individuals		
	< 10 Million	8,000	1% of the amount min 5
	> 10 Million	0.12% of the amount max 50,000	
Cheques	Cheque Book Issuance-100 leaves	67,500	Equivalent to TZS
	Cheque Book Issuance-50 leaves	34,000	Equivalent to TZS
	Cheque Book Issuance-25 leaves	34,000	15 USD/11 EUR/15 GBP
	Counter Cheque Leaf for Corporate & SME	18,000	16
	Counter Cheque Leaf for Individuals	20,000	Equivalent to TZS
	Stop Payment Local Cheque	1% of total value with min 50,000 and max 250,000	Equivalent to TZS
Statements	Account Statements on Banking Hall per month	2,000 per page max 100,000	Equivalent to TZS
	E-Statements (Daily, weekly, Monthly, Quarterly)	Free	Free
Standing Order	To other Banks	5,000+ TISS Charges total 15,000	15
	Within the Bank	5,000	5
Telegraphic Transfers	TISS (Incoming transfers)	Free	Free
	TISS (Outgoing transfers)	10,000	Equivalent to TZS
	Outward TT- Customer	Equivalent to FCY	$ 54 via Internet Banking, $ 60 without Internet Banking
Other Charges	Account Closure	50,000	50
	Dormant Account Activation	Free	Free
TRADE SOLUTIONS			
Letters of Credit	**Import LC:**		
	Opening L/C	Equivalent to FCY	1% pq min 250
	Swift Charges	Equivalent to FCY	60
	L/C acceptance	Equivalent to FCY	0.10%
	Export LC:		
	Confirmation charge - unsecured	Equivalent to FCY	1.2% min 300 per qtr
	Document verification	Equivalent to FCY	150
	Amendments	Equivalent to FCY	120 flat fee
Bonds and Guarantees	Bid Bond	Unsecured 3.6%; Secured 3%; Cash cover 0.6% per qtr	Equivalent to TZS
	Performance bonds	Secured 3%; Full cash cover 0.6% per qtr	Equivalent to TZS
	Advance payment	Secured 3%; Full cash cover 0.6% per qtr	Equivalent to TZS
	Other guarantees	Secured 3%; Full cash cover 0.6% per qtr	Equivalent to TZS
DIGITAL BANKING			
Internet Banking	Subscription	Free	Free
	Maintanance Fee	Free	Free
	E-Statements	Free	Free
	Outward TT	Equivalent to FCY	$54
Mobile Banking	Subscription	Free	n/a
	Maintanance Fee	Free	n/a
	Balance Enquiry	200	n/a
	Mini-Statement	300	n/a
	Full- Statement	500	n/a
	Fund transfer to other Banks	10,000	n/a
	Fund transfer to other accounts within BOA	450	n/a
	Bank to wallet	1,000 - 49,999 = 2,500 50,000 - 99,999 = 3,000 100,000 - 199,999 = 3,500 200,000 - 499,999 = 5,500 500,000 - 1,000,000 = 7,500 Above 1,000,000 = 8,500	n/a
	Wallet to Bank	nil	n/a
	Forex Rate request	300	n/a
	Utility Bills Payment	Free	n/a
	Airtime Purchase	Free	n/a
	SMS Alert	2500 per Month	n/a

TYPE OF CHARGE	PRODUCT	SESAME MAUVE (PURPLE)	SESAME MAUVE (PURPLE)	VISA ELITE	VISA GREEN
Cards	Joining Fees	0	0	0	0
	Card Replacement	24000	24000	24000	24000
	PIN Re-issue	7500	7500	6000	6000
	Block card by Bank	2500	2500	2000	2000
	ATM Cash withdrawal us-on-us	1300	1300	1500	1500
	ATM Cash withdrawal Domestic us-on-them	1000-99999=1500 100000-400000=1700	1000-99999=1500 100000-400000=1700	3000	3000
	ATM Balance enquiry us-on-us	400	400	300	300
	ATM Balance enquiry Domestic us-on-them	400	400	600	600
	Cash advance us-on-us	300	300	300	300
	Cash advance Domestic us-on-them	1500	1500	1500	1500
	Mini statement us-on-us	400	400	600	600
	Mini statement BOA network	400	400	1800	1800
	Failed transactions (Insufficient funds)	900	900	-	-

TYPE OF CHARGE	PRODUCT	CHARGES TZS	CHARGES FCY
Loans	Loan Application Fee	0.12% of the principal amount minimum TZS 150,000	Equivalent to TZS
	Base/Prime Lending rate	17%	8%

TANGAZO

MATANGAZO MCHANGANYIKO

KUPOTEA KWA VYETI

JUMA H. SENG'ENGE anatangaza kupotea kwa cheti cha kidato cha nne chenye index namba **S0119/0068** kilichotolewa na baraza la mitihani la taifa kupitia **KIBAHA SECONDARY SCHOOL** mwaka 2015 na cheti cha kidato cha sita chenye index namba **S0345/0589** kilichotolewa na baraza la mitihani la taifa kupitia USAGARA SECONDARY SCHOOL mwaka 2018. Kwa yeyote atakaeviona atoe taarifa kituo chochote cha polisi.
POLISI TAARIFA: **PHQ/DAR/ILA/59611/2024**

KUPOTEA KWA LESENI

BOSCO BENEDICT CHUWA
Anatangaza kupotelewa na Leseni ya madini ya Shaba Mwanga –Same yenye namba za usajili **PML. 0766 KLM.**
Kwa yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo cha polisi .
TAARIFA POLISI :
PHQ/KIL/MOS/7024/2024

KUPOTELEWA NA KADI YA GARI

BOSCO BENEDICT CHUWA
Anatangaza kupotea kwa kadi ya gari landrover yenye namba za usajili **T 872 DUF.** CHASSIS NO **SALGA2KEXDA120266**
Yeyote atakayeiona atoe taarifa kituo cha polisi .
TAARIFA YA POLISI:
PHQ/KIL/MOS/ 7032/2024

AFFIDAVIT REGARDING TO THE CONFIRMATION OF DEATH OF THE LATE MASIMA DAUDI PAULO

I, HILDA DAUDI PAULO of Post Office Box 1249 Dodoma Tanzania, Christian. Adult, Female and resident of Dodoma do hereby take OATH and STATE as follows:-

1. That, am the wife of the late **MASIMA DAUDI PAULO**.
2. That, I declare, the said **MASIMA DAUDI PAULO** Passed away since 25th September, 2021.
3. That, the burial of the said **MASIMA DAUDI PAULO** was took place of Mkonze, Dodoma. Tanzania.

AND I MAKE this salemn declaration conscientiously believing the same to be true and by virtue of the Oaths and Statutory Declarations Act, Cap R:E 2019.
Declared at Dodoma this 5th day of September 2023

SWORN at Dodoma by the said
HILDA DAUDI PAULO who is known to me personally/ identified to me by who known to me person ally HURIDA
DEPONENT in my presence this 5th day of September 2020

BEFORE ME:
NAME: FRED PETER KALONGA
SIGNATURE................................
ADDRESS: P. O. BOX 2556
QUALIFICATION: COMMISSIONER FOR OATHS

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

JUDITH JOSEPH NGOWI
anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina ya **TOYOTA IST** yenye usajili namba **T 357 DSY,** CHASSIS NAMBA: **NCP600200046** na ENGINE NAMBA: **2NZ3457052.** Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi.
POLISI TAARIFA: **852/2024**

KUPOTEA KWA KADI ZA PIKIPIKI

ELIAH KILANGO MSHANA
anatangaza kupotea kwa kadi za pikipiki zenye usajili namba **T 182 AVC** na **MC 618 AEZ.** Kwa yeyote atakaeziona atoe taarifa kituo chochote cha polisi.
POLISI TAARIFA:
PHQ/DAR/KIN/58657/2024

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

DIANAROSE BENNY MBOYA
anatangaza kupotea kwa kadi ya gari aina ya **TOYOTA REGIUS** yenye jina la umiliki **VOLTZON LIMITED** yenye namba ya usajili **T 185 AUA,** CHASSIS NAMBA: **LH1760018931** na ENGINE NAMBA: **5L4898165.** Kwa yeyote atakaeiona atoe taarifa kituo chochote cha polisi.
POLISI TAARIFA:
PHQ/ARU/MER/8723/2024

IN THE DISTRICT COURT OF KYELA
AT KYELA

PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO. 7544/2024

IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE JANETH ANDWELE BULAMBO

AND

In the matter of Application for letters Administration by MLEKWA HAMAD...............................PETITIONER

GENERAL CITATION (RULE 75)

All persons claiming to have interest in the estate of the above named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of probate (or letters of administration) is made to the above petitioner.
Objections to the grant should be filed on or before the 09th day of May, 2024
Dated at kyela this 8th day April, 2024

DISTRICT COURT KYELA TANZANIA
SENIOR RESIDENT MAGISTRATE
KYELA.
DISTRICT RESIDENT MAGISTRATE KYELA

IN THE DISTRICT COURT OF BUKOBA
AT BUKOBA

MISC.CIVIL APPLICATION
CASE NO 1022/2024

GESAP ENGINEERING GROUP LIMITED......APPLICANT

VERSUS

SONIA ENTERPRISES LIMITED.........1st RESPONDENT

MAHAMUD HAJI SWAIBU.......2nd RESPONDENT

NOTICE OF MENTION

TO; SONIA ENTERPRISES LIMITED AND
MAHAMUD HAJI SWAIBU

P.O.BOX 447
BUKOBA

TAKE NOTICE,that the mentioned case has been set down for mention on the 16th day of APRIL,2024 at 8:30 O'clock in the forenoon,before Hon AW KABUKA-SRM.Your presence is therefore required on the date and the time indicated

Given under my hand and the seal of the court 26th day of March,2024

RESIDENT MAGISTRATE
BUKOBA
SENIOR DISTRICT MAGISTRATE
BUKOBA

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika Mahakama ya Mwanzo ya Wilaya ya DODOMA
Kituo cha MAKOLE Mkoa DODOMA

Shauri la Ndoa Na. 29/2024

JINA LA MDAI .... RUTHISIA DANIEL MASUDI

JINA LA MDAIWA .... JOSEPH ROBERT MANONI

KUITWA SHAURINI MDAIWA
(Kanuni ya 18 ya kanuni za taratibu Madai katika Mahakama za Mwanzo)

KWA
JOSEPH ROBERT MANONI
0748 700 725

Kwa kuwa mdai ameleta madai yake kwamba
MADAI YA TALAKA, MGAWANYO WA MALI NA MATUNZO YA WATOTO

Kwa hiyo unatakiwa kuhudhuria binafsi katika Mahakama hii tarehe 15 mwezi 04 mwaka 2024 saa 8:30 asubuhi kwa mujibu wa madai hayo na kwa kuwa siku hiyo ni siku ya kusikilizwa shauri hili ni lazima keleta shahidi/Mashahidi wako na vielelezo vyote vinavyohusu shauri hili kwa ajili ya kujitetea.

ANGALIZO: Kama hautohudhuria siku iliyotajwa hapo juu na ikithibitika kuwa ulipokea hati ya kuitwa shaurini, Mahakama inaweza kusikiliza shauri hili bila ya wewe kuwepo.
Hati hii imetolewa kwa Amri na Muhuri wa Mahakama hii leo tarehe 04 Mwezi 04 Mwaka 2024.

HAKIMU
HAKIMU
MAHAKAMA YA MWANZO
MAKOLE - DODOMA

MNADA WA HADHARA/NOTISI

SEPCO Debt Collections & Auctioneering Co. Ltd tunatangaza notisi ya siku kumi na nne (14) kwa ndugu Biusy Angela Mkumbwa kulipa deni lake la mkopo aliochukua Tujijenge na kushindwa kulipa. Usipolipa ndani ya siku 14 dhamana iliyowekwa itauzwa kufidia au kulipa deni lako.
Madalali tajwa hapo chini tunatangazia umma kuwa kutakuwepo na mnada wa hadhara wa kuuza dhamana za wadaiwa kama ilivyoonyeshwa kwenye jedwali hapo chini. Mnada utaendeshwa kwa idhini tuliyopewa na **Tujijenge Tanzania Financial Service Ltd** kama ilivyotangazwa gazetini:-

Mdaiwa	Dhamana/ Mahali ilipo	Tarehe ya mnada	Dalali
Biusy Angela Mkumbwa	Gari T.420 EDS Toyota **NOAH** -Makumbusho **Yard**	30/04/2024	SEPCO Debt Collections & Auctioneering Co. Ltd
Afrikana Augustino Mabonya	Kiwanja kipo Fremu 10, Kivule -Ilala	29/04/2024	White Miracle Co. Ltd

Masharti Mengine:
Mnada utafanyika mahali dhamana ilipo kuanzia saa nne asubuhi. Mteja atalipa 25% siku ya mnada, 75% atalipa ndani ya siku 14, akishindwa kulipa 25% iliyolipwa hairudishwi na mnada utarudiwa tena.
Gharama za kuona, kukagua, kuhamisha umiliki, kumtoa mdaiwa/mpangaji ni juu ya mnunuzi.

Mawasiliano piga: SEPCO: 0715683777/ 0716535221
Tujijenge (T) Financial Services Ltd: 0718068335
White Miracle: 0684937219/0758811276

Uza, Chenye Thamani Kubwa Kwa Kutangaza Nasi Kwa Bei Poa Tupigie 0782253676

KWA MAHITAJI YA KUTANGAZA SUMMONS, KUPOTEA KWA CHETI, KUPOTEA KWA KADI YA GARI/PIKIPIKI NA USIMAMIZI WA MIRATHI. TUPIGIE: +255 - 0677 020701

AU

TEMBELEA OFISI ZA MATANGAZO, MIKOCHENI INDUSTIAL AREA,

PO.BOX 31042, DAR ES SALAAM.

E-MAIL: ADVERTISE@GUARDIAN.CO.TZ

TAHADHARI: Wasomaji wanatakiwa kuuliza na kuchukua ushauri sahihi kabla ya kutuma fedha, au kuingia katika gharama yoyote kati yake na mtangazaji THE GUARDIAN LIMITED hawatahusika kwa malipo au manunuzi yoyote kati ya muuzaji na mnunuaji kwa matangazo yaliyochapishwa katika gazeti hili.

Kwa

HABARI KITAIFA

Moja ya gari la Wakala wa Barabara (TANROADS) likitumika kuondoa magogo makubwa yaliyojaa juu ya daraja la Mto Sanya, linalotenganisha Wilaya za Hai na Siha, mkoa wa Kilimanjaro jana, katika barabara kuu ya Moshi–Arusha iliyofungwa kwa muda na serikali ili kuepusha maafa yasitokee, baada ya mvua kubwa iliyonyesha kusababisha magogo makubwa kujaa juu ya daraja. **PICHA: GODFREY MUSHI**

Kinana, Nchimbi wafunda wanachama

Na Waandishi Wetu

MAKAMU Mwenyekiti wa Chama cha Mapinduzi (CCM) Bara, Abdulrahman Kinana amewataka viongozi kutowapendelea wagombea, kutopandikiza watu, na kuacha tabia ya kununuliwa kwa kupokea rushwa, badala yake watende haki kwakuwa kila mmoja ana haki sawa kwenye uchaguzi.

Aidha, Katibu Mkuu wa CCM, Balozi Dk. Emmanuel Nchimbi, amewaahidi wananchi mkoani Katavi kufikisha kilio cha kutaka kujengewa barabara kwa kiwango cha lami kwa Rais Samia Suluhu Hassan ili waondokane na adha ya usafiri.

Amewaahidi wakulima pia CCM kuendelea kuisimamia serikali kuhakikisha mbolea inapatikana kwa wakati na kwa ubora unaotakiwa pamoja na mazao kupata soko la uhakika.

Viongozi hao walitoa kauli hizo kwa nyakati tofauti katika ziara za kuimarisha chama katika mikoa ya Mara na Katavi.

Kinana akizungumza wakati wa kikao maalumu cha Halmashauri ya CCM Serengeti, alisema katika uchaguzi unaotarajiwa kufanyika mwaka huu na mwakani, ili wapate ushindi vizuri ni lazima watende haki na waepuke rushwa kwakuwa ni adui wa haki.

Aidha, alipokea malalamiko ya watu kupotea na kuuawa katika Hifadhi ya Taifa ya Serengeni inayopakana na makazi yao na kueleza kuwa kuishi ni haki ya kikatiba na hakuna mweyue haki ya kukatisha uhai wa mwingine.

"Mtu anakwenda mahali anawatafuta watu anawakusanya, anamtafuta mwenyekiti wa mtaa au kijiji wanakaa kikao kikimalizika wajumbe wanauliza sasa unatuachaje, rushwa ni adui wa haki, inaathiri maendeleo ya taifa letu, anaopokea na anaetoa rushwa anafanya kosa kubwa sana. Mbaya zaidi ni yule anaedai anasema usiponipa tutakutana kwenye chaguzi hiyo sio sawa."

"Mtu anakupa fedha halafu anafanya uongozi wa miaka mitano anakusaidia nini, kwahiyo angalia kiongozi kazi anayoifanyia jamii, usiangalie atakusaidia nini wewe binafsi, kiongozi anayepata kwa rushwa akishapata nafasi hatakujali, kwa sababu nafasi ile akiinunua, hiyo ndio siri, tendeni haki zingatieni Katiba na kanuni ili tupate viongozi wazuri," alisisitiza Kinana.

Alikumbusha kuwa kiongozi mzuri ni yule anayepatikana kwa uadilifu, akieleza kuwa wanawategemea wazee kutoa maoni, kuwaongoza, kuwapatanisha walipoharibikiwa.

Kuhusu mauaji katika eneo la mpaka wa Hifadhi ya Taifa Serengeti ambayo yaliibuliwa na Diwani wa Kata ya Mochochwe, Joseph Mhegete, alisema wananchi wake wamekuwa wakikamatwa, kuuawa na mifugo yao ikikamatwa inataifishwa.

"Watu wamekuwa wakipotea mazingira ya kutatanisha na hatujui mazingira haya kwanini yanatokea kwa sisi tunaoishi pembezoni mwa hifadhi hii," alisema Mhegete.

Mkuu wa Wilaya ya Serengeti, Vicent Mashinji, alikiri kuwapo kwa mgogoro huo, ingawa alisema malalamiko yako kwa pande zote baina ya wananchi na hifadhi.

"Bado tunajitahidi kutoa elimu kwa wananchi wasiingie kwenye hifadhi na maofisa hifadhi wanaojichukulia sheria mkononi tumeagiza wachukuliwe hatua za kinidhamu," alisema Mashinji.

Pia, Kinana alisema kuwa hakuna upande wowote wa kulaumiwa na kwamba iko haja ya viongozi kuendelea kuelimisha wananchi kuheshimu mipaka iliyoko.

"Mkuu wa wilaya ya Serengeti amelifafanua vizuri sana na huwezi kuulaumu upande mmoja peke yake, lakini tuna wajibu wa kuwaelimisha wananchi kuhusu kuheshimu mipaka, jambo moja la msingi hakuna mwenye haki ya kuondoa uhai wa mtu. Hata katika Katiba haki ya kwanza ni kuishi," alisema Kinana.

Pia, serikali hairuhusu maisha ya mwananchi yeyote kupotea na kwa vyombo vya ulinzi na usalama wajibu wake ni kufuata sheria sio kuua.

Alisema serikali imeunda kamati ndogo ambayo itafika mkoani Mara kwa ajili ya kufanya tathmini na hatimaye kutatua changamoto hiyo.

Dk. Nchimbi akizungumza wakati wa kuwaaga wakazi wa Mkoa wa Katavi na kupokewa na wakazi wa Mkoa wa Rukwa, alisema CCM ina wajibu wa kuisimamia serikali ili kuhakikisha inatekeleza ilani na sera zote katika sekta mbalimbali.

Kuhusu ujenzi wa barabara alisema "Nitamwambia Rais, ujenzi wa barabara hii uende kwa kasi ya mbwa koko kwa kasi ya haraka, Mimi mwenyewe nimepita nimejionea hali ilivyo" alisema Nchimbi huku akishangiliwa na wafuasi wa chama hicho waliokuwa wamefurika kupokea salamu zake.

"Kwa kuutazama Mkoa wa Katavi na Rukwa ni miongoni mwa mikoa yenye shughuli za kilimo hivyo katika kuhakikisha serikali inazidi kuweka mazingira rafiki kwa wakulima, CCM itahimiza na kuweka msukumo mkubwa katika suala la upatikanaji wa mbolea iliyo bora na soko la uhakika lenye kuwafaidisha wakulima kutokana na kuuza mazao yao," alisema.

"CCM itaendelea kutumiza wajibu wake kuendelea kuisimamia serikali kuhakikisha inafanya kazi vizuri na kufikia matarajio ya wananchi," alisema Balozi Nchimbi.

Aidha, Balozi Nchimbi alisisitiza kuhusu upendo baina ya wananchi kwa wananchi, wananchi na viongozi na viongozi kwa viongozi kwa kuzingatia kuwa umoja na mshikamano wetu ndio usalama wa Taifa la Tanzania.

"Pendaneni bila kujali itiadi ya vyama vyenu vya siasa, kabila wala dini," alisisitiza Balozi Dk. Nchimbi.

Imeandikwa na Maulid Mmbaga (Mara) na Halfani Chusi (Rukwa).

MAKONDA ASHTUKA...

Aliyelipa kodi milioni 24/- apewa risiti ya milioni 3/-

Na Beatrice Shayo, ARUSHA

MWENYEKITI wa Chama cha Wakala wa Utalii Tanzania (TATO), Wilbard Chambulo, amemweleza Mkuu wa Mkoa wa Arusha, Paul Makonda, alivyolipa kodi ya Sh. milioni 24 kwa Halmashauri ya Jiji, lakini akapatiwa stakabadhi ikionesha amelipa Sh. milioni tatu.

Makonda alikutana na wadau wa utalii mwishoni mwa wiki kwa ajili ya kujadiliana nao mambo mbalimbali zikiwamo changamoto wanazokutana nazo katika utekelezaji majukumu yao.

"Nimewalipa hawa halmashauri Sh. milioni 24, wameniandikia nimelipa Sh. milioni tatu mpaka ninaogopa kwamba hiyo fedha haijaingia serikalini, unajua ni bora tukose wote lakini tulipe kodi," alisema.

Makonda alihoji, "Umelipa Sh. milioni 24, ina maana malipo ya Sh. milioni 21 hayajaingia jiji?

Chambulo alijibu; "Ndio, nina barua hapa inaonesha nimelipa Sh. milioni tatu, ninataka wanirudishie fedha zangu Sh. milioni 21, haiwezekani ninapigika usiku na mchana kusaidia nchi yangu kwa kulipa kodi, hata hizo kodi hawana information (taarifa) nazo kuwa nimelipa."

Makonda akahoji tena: "Ina maana kama umelipa hiyo kodi kwa 'control number' (namba ya malipo) maana yake upo katika sehemu salama, iweje uandikiwe umelipa Sh. milioni tatu?"

Chambulo alisema wanachoomba kwa Makonda ni kusaidiwa kufikisha ujumbe kwa Rais kuwa malipo kwa njia ya mtandao yatapunguza malalamiko.

Makonda alijibu kuwa suala la malipo kwa njia ya mtandao halipaswi kutatuliwa na Rais au Makamu wa Rais, ni jambo la viongozi wa chini kwa sababu mifumo ilishatengenezwa na serikali ili kuwezesha halmashauri kukusanya mapato.

Chambulo alisema changamoto ya mifumo inayotumika na Mamlaka ya Mapato (TRA) kwenye kudai kodi ni miongoni mwa mambo yanayosababisha uombaji na utoaji rushwa kwa kuwa wanatumia nguvu kubwa kudai kodi na tozo.

Alisema changamoto hiyo inawakuta raia wa India ambao wamekuwa wanasumbuliwa kwenye kudaiwa kodi na wakati mwingine wanafungiwa kwenye chumba na kuteswa ili kuweka mazingira ya kutoa rushwa.

Makonda alisema maelekezo ya Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI), Mohamed Mchengerwa, yako wazi katika ukusanyaji mapato.

"Wenzetu wameyarahisisha maisha na sisi tunataka twende huko ili tupunguze urasimu ambao unatuletea ugomvi, chuki na rushwa," alisema.

Makonda pia alionya maofisa wanaokusanya kodi kwa kufuata wafanyabiashara nyumbani kwao wakiwa katika kundi la watu saba kupeleka barua moja ya kumkumbushia kulipa kodi,. jambo ambalo alisisitiza halikubaliki.

Makonda alitoa ufafanuzi huo baada ya mmoja wa wadau wa utalii kulalamikia kufuatwa nyumbani kwake na gari lenye watu saba kupatiwa barua ya kumkumbusha kufanya malipo.

"Kuna kitu kimenishangaza, yaani gari moja mnajazana watu saba kwenda nyumbani kwa huyo mama kumdai kodi. Kwanini muwe watu saba? Hili sikubaliani nalo, huko ni kutengeneza mazingira ya rushwa," alionya.

Makonda alisema kuna haja kuwapo mazingira rafiki ya ukusanyaji kodi badala ya kusababisha usumbufu kwa wafanyabiashara.

"Kwanini msiweke mfumo rahisi hawa wafanyabiashara wote wanajulikana? Kwanini muda unapofika wa kulipa kodi usimtumie email ya kumkumbushia kulipa kodi badala ya kutumia gari na kurundikana humo kumfuata nyumbani kwake? Mnaongeza gharama, gari liwekwe mafuta na ninyi mpo saba kupeleka barua moja, hiyo barua ina nini mpaka ipelekwe na watu saba?" alihoji.

Mkuu wa Mkoa huyo aliagiza kuundwa kamati maalum ya kufuatilia na kutafuta mwarobaini wa changamoto zinazokabili sekta hiyo muhimu kwa uchumi wa Mkoa wa Arusha.

Moja ya maelekezo aliyotoa Rais Samia Suluhu Hassan kwa Makonda baada ya kumwapisha hivi karibuni, ni kukuza na kuimarisha utalii mkoani Arusha.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

ANTONY KUPIGWA BEI

KLABU ya Manchester United inapanga kumuuza winga wa Brazil, Antony mwenye umri wa miaka 24, msimu wa majira ya joto kwa kiwango "kinachokubalika", huku winga wa Crystal Palace, Michael Olise (22), akiwindwa na United. ***(Rudy Galetti via X)***

WAN-BISSAKA AIVUTIA INTER

KLABU ya Inter Milan inavutiwa na mlinzi wa Manchester United na England, Aaron Wan-Bissaka mwenye umri wa miaka 26, ikiwa beki wa kulia wa Uholanzi, Denzel Dumfries (27), ataondoka Serie A msimu huu. ***(Gazzetta dello Sport)***

ARSENAL YATAKA STRAIKA

ARSENAL ina nia ya kuleta mshambuliaji ili kutoa ushindani kwa fowadi wa Brazil, Gabriel Jesus mwenye umri wa miaka 27, na kiungo wa kati wa Ujerumani, Kai Havertz (24), huku fowadi wa Bologna, Mholanzi Joshua Zirkzee mwenye miaka 22, akiwa miongoni mwa walengwa wao wakuu. ***(TeamTalk)***

AMORIM NA LIVERPOOL

KOCHA wa Sporting Lisbon, Ruben Amorim, atapewa muda wa kutekeleza mtindo wake wa uchezaji Liverpool iwapo atakuwa kocha wao mpya. ***(Football Insider)***

UNITED YAMTAKA TONEY

KLABU ya Manchester United imeibuka kuwa moja ya timu inayoweza kumsajili mshambuliaji wa Brentford na England, Ivan Toney, 28. ***(Mirror)***

EDERSON AWINDWA SPURS

KLABU ya Tottenham Hotspur imeripotiwa kuwa tayari kuongeza juhudi zake za kumsajili kiungo wa kati wa Atalanta, Ederson, 22. ***(TeamTalk)***

HALL KUONDOKA

MLINZI wa England, Lewis Hall mwenye umri wa miaka 19, ambaye yuko kwa mkopo Newcastle United kutoka Chelsea, anatarajiwa kuondoka 'The Blues' msimu huu wa majira ya joto kwa uhamisho wa kudumu kwenda St James' Park. ***(Mirror)***

GALLAGHER KUSEPA CHELSEA

KIUNGO wa kati wa England, Conor Gallagher, 24, amekubali kwamba atalazimika kuondoka Chelsea msimu huu wa majira ya joto ikiwa hatapewa mkataba mpya kabla ya mwisho wa msimu huu. ***(HITC)***

PEDRI KUONGEZEWA

BARCELONA inajiandaa kumpa mkataba mpya kiungo wa kati wa Hispania, Pedri, 21, ambaye amekataa ofa ya Paris St-Germain. ***(Fabrizio Romano)***

GYOKERES ALENGWA ARSENAL

MSHAMBULIAJI wa Sporting Lisbon na Sweden, Viktor Gyokeres, analengwa zaidi na Arsenal, lakini mkataba wa mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 25, una kipengele cha kuruhusiwa kuondoka kwa euro milioni 100. ***(Football Transfers)***

DONDOO SOKA MAGAZETI ULAYA

MADRID YAKARIBIA UBINGWA LALIGA

MADRID, Hispania

AURELIEN Tchouameni alifunga bao la mapema katika kipindi cha pili na kuipa Real Madrid ushindi wa bao 1-0 ugenini dhidi ya Mallorca na kuwafanya wausogelee ubingwa wa Ligi Kuu Hispania, LaLiga.

Kwenye mchezo huo wa Jumamosi, Real Madrid iliwapumzisha wachezaji muhimu kabla ya robo fainali ya Ligi ya Mabingwa Ulaya dhidi ya Manchester City keshokutwa, Jumatano.

Ushindi huo umeifanya Madrid kufikisha pointi 78, pointi nane mbele ya wapinzani wao Barcelona, ambao watawakaribisha katika mechi ya El Clasico kwenye Uwanja wa Bernabeu wikendi ijayo.

"Tunafahamu tulipo wakati huu wa LaLiga, kwenye Ligi ya Mabingwa Ulaya, kila mchezo ni kama fainali," alisema kocha wa Madrid, Carlo Ancelotti katika mkutano wake na waandishi wa habari baada ya mechi.

●●● Ushindi wa Jumamosi umeifanya kufikisha pointi 78, nane mbele ya wapinzani wao...

"Kuwa na faida hiyo ni muhimu sana kabla ya mechi ya Jumapili [Clasico] na hilo kama lengo letu. Nina furaha sana, kushinda hapa daima ni vigumu. Kipindi cha pili tulicheza kwa kiwango cha juu sana."

Tchouameni alifunga bao hilo dakika ya 48 kwa shuti kali kutoka nje ya eneo la hatari ambalo lilichukua nafasi ya beki na kumwacha kipa akiwa hana cha kufanya.

Washindi wa pili wa Copa del Rey, Mallorca wako nafasi ya 15 kwenye msimamo wa LaLiga wakiwa na pointi 31, sita mbele ya eneo la kushushwa daraja.

Ancelotti alitumia mechi ya Jumamosi huko Mallorca si tu kuwapumzisha wachezaji muhimu kama vile Vinicius Junior, Rodrygo na Toni Kroos, lakini pia aliwaanzisha Nacho na Antonio Rudiger. Tchouameni anatumikia adhabu hatacheza dhidi ya Man City.

Nacho na Rudiger walionekana imara dhidi ya Mallorca katika mechi ambayo Madrid walipaswa kushinda kwa tofauti kubwa zaidi ya mabao.

"Sijawapumzisha wachezaji kwa sababu za kimwili, timu yote iko sawa, ni Rodrygo pekee hakuwa sawa kwa asilimia 100, lakini wengine walikuwa sawa," aliongeza Ancelotti.

"Brahim Diaz alicheza mchezo wa kuvutia, Lucas Vazquez, Luka Modric walifanya vizuri sana. Kimwili timu iko sawa. Tutashinda Jumatano kwa mtazamo wetu, si kwa sababu ya hali yetu ya kimwili."

Jude Bellingham alipata nafasi nzuri zaidi katika kipindi cha kwanza wakati shuti lake lilipotoka nje ya goli. Baada ya Tchouameni kufunga, Madrid walipoteza nafasi kadhaa za kuendeleza uongozi wao, ambao ulijumuisha Diaz kukosa nafasi.

HABARI MICHEZO

GUARDIOLA: TUNAWANIA MATAJI MA3

MANCHESTER, England

PEP Guardiola aliipongeza timu yake kwa kuwa 'hai' kwenye mbio za kuwania mataji matatu kwa mara nyingine - na ametoa wito kwa wachezaji wake kuchangamkia fursa ya 'ajabu' ya kupambana kwa nguvu zote.

City iliichapa Luton mabao 5-1 na kukaa kileleni mwa msimamo wa Ligi Kuu England Jumamosi (kabla ya mechi za jana Jumapili) kwa mara ya kwanza tangu Novemba, huku tahadhari sasa ikielekezwa kwa Real Madrid kwenye mchezo wa Ligi ya Mabingwa Ulaya Jumatano kabla ya nusu fainali ya Kombe la FA dhidi ya Chelsea.

Alipoulizwa kuhusu jinsi timu yake inavyopanda msimu unapofika hatua za mwisho, alisema, inashangaza kuwa hapa tena.

"Baada ya kumaliza msimu uliopita bado tunapambana kwenye Ligi Kuu tukiwa tumebakisha pointi 21.

"Jumatano tunacheza na Real Madrid tukiwa na nafasi ya kufuzu kwa nusu fainali na nguvu zote zitaletwa na mashabiki wetu.

"Na Kombe la FA Jumamosi ijayo dhidi ya Chelsea, tena nusu fainali. Ni pendeleo lililoje.

"Kwa hiyo jaribu kuongeza kwa wiki moja zaidi na wiki moja zaidi. Kwenye Ligi Kuu tuna wiki moja zaidi. Tunayo nafasi.

"Sijui nini kitatokea kesho, lakini hakuna ushindi leo, wanashinda. Lazima tushinde michezo yetu na kuwafanya Arsenal na Liverpool kuhisi shinikizo. Huu ndio ujumbe pekee tunaoweza kufanya na mechi sita zimebakia. Tumefanya kazi yetu."

Ten Hag bado ana matumaini kufuzu Uefa

BOURNEMOUTH, England

KOCHA Erik ten Hag, amekataa kwamba Manchester United ipo nje ya mbio za kufuzu Ligi ya Mabingwa Ulaya msimu ujao baada ya timu hiyo kutoka sare ya mabao 2-2 na Bournemouth Jumamosi.

United, ambao wameshinda mechi moja tu kati ya saba zilizopita katika michuano yote, wako pointi 10 nyuma ya Aston Villa walio nafasi ya nne na Tottenham Hotspur walio nafasi ya tano huku kukiwa na michezo sita iliyobakia katika kinyang'anyiro cha kuwania kufuzu kwa Ligi ya Mabingwa msimu ujao.

"Tunatoa tunachoweza, lakini pia nina ukweli," alisema Ten Hag akiwaambia waandishi wa habari baada ya filimbi ya mwisho ya mchezo huo.

"Na kwa hivyo wakati kikosi kamili kilikuwapo, bado ningesema imani kubwa, lakini tutaendelea kupambana na wachezaji wanaopatikana. Na unaona kuna uwezo wa juu lakini pia wachezaji wachanga.

"Ndio, wanafanya makosa na kama watalazimika kufanya kila mechi ya Ligi Kuu na wamethibitisha kuwa wanaweza kushindana na timu bora katika kiwango cha juu. Walithibitisha. Lakini sasa wanapaswa kufanya hivyo mara kwa mara na hilo ndilo linalofuata kila mara, hatua kwa wachezaji wachanga."

Alipoulizwa kama anakubali kwamba Ligi ya Mabingwa iko nje ya timu yake sasa, Ten Hag alisema: "Hapana. Hapana, sikusema hivyo."

Kushindwa kwa United kuifunga Bournemouth, na ushindi wa 4-0 wa Newcastle United dhidi ya Tottenham mapema Jumamosi, ulimaanisha kwamba timu ya Ten Hag ilishuka hadi nafasi ya saba kwenye msimamo.

Ten Hag alikataa kujibu swali alipoondoka kwenye mkutano na wanahabari kuhusu uwezekano wa United kushuka hata chini kwenye msimamo.

Iwapo United itamaliza msimu katika nafasi ya nane au chini, utakuwa mwisho mbaya zaidi kwao katika historia ya Ligi Kuu ya England.

"Sichukui suala hilo," alisema Ten Hag. "Hilo si muhimu kwa wakati huu."

Utakatifu sana umeua ndoa na Kaka - Mke

RIO DE JANEIRO, Brazil

MKE wa zamani wa mchezaji wa Kimataifa wa Brazil, Kaka, amefichua sababu ya ajabu iliyomfanya kuomba talaka mwaka 2015 baada ya miaka 10 ya ndoa yao, kwamba mume wake alikuwa mtakatifu sana.

Kaka mwenye umri wa miaka 41, alifurahia maisha mazuri katika Klabu za Sao Paulo, AC Milan, Real Madrid na Orlando City, kabla ya kustaafu mwaka 2017. Mnamo mwaka 2005, wakati alipokuwa aking'ara AC Milan, Kaka alifunga ndoa na mpenzi wake wa utotoni, Caroline Celico.

Katika ndoa yao wana Watoto wawili, wa kiume na wa kike, lakini walitangaza kwenye mitandao ya kijamii kuwa walitengana mnamo 2015 baada ya miaka 10 ya ndoa. Na, kama ilivyoripotiwa na gazeti la The Sun, Celico ambaye ameolewa tena - alielezea kwa nini aliamua kutengana na mumewe.

"Kaka hakuwahi kunisaliti," alisema.

"Alinitendea vizuri, alinipa familia nzuri, lakini sikuwa na furaha, kuna kitu kilikosekana.

"Tatizo lilililokuwapo ni kwamba, Kaka alikuwa mkamilifu sana kwangu (mtakatifu mno)."

Kaka anajulikana kama Mkristo mwaminifu mno na wakati wa ndoa yao Celico alijiunga na kanisa la nyota huyo wa soka, kabla ya kuwa mchungaji wa Kiinjili.

Aliacha jukumu hilo mwaka wa 2010 na kuanzisha Horizontal Love, shirika la hisani ambalo hutoa vifaa vya chakula, usafi, ujenzi na elimu kwa mashirika yasiyo ya kiserikali ya Brazil.

Baada ya kutengana kwao, Kaka sasa anaishi na mpenzi wake mpya Carolina Dias tangu mwaka 2017. Wawili hao walitangaza uchumba mapema mwaka huu, huku Kaka pia akiwa na mtoto wa kike mwenye umri wa mwaka mmoja na mwanamitindo huyo wa Brazil.

Maisha ya Kaka yaliyopambwa sana kwenye mchezo huo yalimfanya kushinda mataji 12, likiwamo Ligi ya Mabingwa Ulaya na Kombe la Dunia, huku pia akifunga mara 29 katika mechi 92 alizoichezea Brazil.

HABARI MICHEZO

Kampuni yasaka vipaji vya muziki shuleni

Na Mwandishi Wetu

KAMPUNI ya School Star Search Africa Limited imezindua programu yake mpya ya kusaka vipaji shuleni.

Uzinduzi huo ulifanyia juzi katika Kijiji cha Makumbusho, Dar es Salaam, ukiambatana na kushindanisha vijana 12 kutoka shule za sekondari za mkoa huo. Programu hiyo imeanza na shule saba zikiwamo Benjamin Mkapa, Kibasila na Azania.

Mwanzilishi Mwenza wa Kampuni hiyo, Ally Ramadhani alisema kampuni hiyo inahusisha vijana na inalenga kuibua, kuendeleza na kusimamia vipaji vya muziki hasa kwa vijana wadogo ambao ni wanafunzi nchini.

"Kampuni yetu ilianzishwa mwaka 2023, lakini leo (juzi), tupo katika hafla hii ya uzinduzi wa programu yetu ya School Star Search kwa awamu ya kwanza mwaka 2024, lengo hasa ni kuibua vipaji kwa vijana walioko shuleni na kuviendeleza ili wajikomboe katika sekta ya kiuchumi na ajira kwa ujumla.

"Baada ya kupata washindi watano katika hafla hii ya leo (juzi), washindi hao wajumuika nasi katika mashindano ya kitaifa ambayo yanatarajiwa kufanyika Oktoba hadi Desemba mwaka huu, tutakuwa na kinyang'anyiro cha kumpata mshindi wa jumla. Mashindano haya tunategemea yatakuwa na washiriki zaidi ya 100 kutoka shule mbalimbali nchini," alisema.

Mshindi wa kwanza katika uzinduzi huo, Glorious Sabigael ambaye ni mhitimu wa kidato cha nne kutoka Shule ya Sekondari Dar es Salaam mwaka 2023, alihimiza waendeshaji programu hiyo kuendelea kusaka vipaji hivyo kwa vijana walioko shuleni kwa kuwa mashindano mengi yaliyopo kwa sasa nchini huzingatia zaidi vijana walioko vyuoni na wenye umri kuanzia miaka 18.

"Sikutegemea kama leo nitakuwa mshindi lakini ninashukuru Mwenyezi Mungu, nina imani mashindano haya yatazidi kutujengea imani na kujiamini katika kile tulichonacho na kuzidi kutupa nguvu zaidi ya kufikia malengo yetu. Wito wangu kwa wanafunzi wengine wasifiche vipaji vyao kwani ni mtaji na baraka kwetu," alisema Glorious.

Uzinduzi huo ulihudhuriwa na mtayarishaji wa muziki nchini, Paul Maker, ambaye alikuwa jaji mkuu katika mashindano hayo.

MTANZANIA ASHINDA TUZO YA GLOBAL CITIZEN 2024

Na Mwandishi Wetu

MTANZANIA Lydia Charles Moyo, amekuwa mmoja kati ya washindi sita waliotambuliwa kwa Tuzo ya Shirika la Kimataifa la Global Citizen mwaka 2024, ikionyesha juhudi za vijana ulimwenguni katika kuleta mabadiliko.

Kwa mujibu wa taarifa, uthabiti wake usio na kifani katika kukabiliana na umasikini na kuwezesha kiuchumi kwa wasichana na wanawake vijana ndiyo umeleta utambuzi huu wenye heshima duniani, na kumweka pamoja na kikundi cha vijana wachache kinachong'ara miongoni mwa mamilioni ulimwenguni kote.

Hata hivyo, kwa mujibu wa tovuti ya Shirika la Her Initiative, ambalo Lydia ni Mkurugenzi na mwanzilishi wake, lilianzishwa miaka mitano iliyopita ambapo kupitia shirika hilo linaloongozwa na wanawake vijana, Lydia hutekeleza miradi inayolenga kuwawezesha kifedha wasichana na wanawake vijana, kuchagiza matumaini na fursa mahali ambapo wasichana na wanawake wamekata tamaa.

Akizungumzia utambuzi huo, Lydia ameishukuru timu ya Her Initiative, washirika, wafadhili, na wafuasi wa kazi zake, wote wa ndani ya Tanzania na kimataifa. "Tuzo hii inamaanisha mengi kwangu na kazi tunayofanya na Shirika la Her Initiative. Inathibitisha uimara na azimio la wanawake na wasichana vijana, ambao wana ndoto na malengo makubwa na wanafanya kazi kwa bidii ili kuboresha si tu maisha yao binafsi, bali pia ya jamii zao," alisema na kuongeza.

Akizungumzia ombwe kubwa la kijinsia katika upatikanaji wa uchumi, Lydia alisisitiza umuhimu wa kazi wanayofanya na Her Initiative. Kwa kutumia mikakati na mbinu mbalimbali za uwezeshaji kiuchumi na kwamba Her Initiative wanakusudia kuvunja mzunguko endelevu wa umaskini na kuimarisha uwezo wa kiuchumi kwa wasichana na wanawake vijana wa Kitanzania.

Alisema kiini cha mikakati yao ni uwezeshaji kiuchumi na uvumbuzi wa kiteknolojia, kama ilivyoonyeshwa na jukwaa la kielimu la 'Panda Digital' ambalo ni la kujifunza mtandaoni linalotumia kiswahili na tayari limewawezesha zaidi ya wasichana na wanawake 5,000 kote Tanzania kupata ujuzi muhimu wa masoko na biashara, huku pia likiwawezesha kuunganishwa na fursa na mtandao muhimu kuanzisha na kukuza biashara zao.

Kupitia taarifa kwa vyombo vya habari iliyochapishwa na Global Citizen, Liza Henshaw, Rais wa Global Citizen, amesisitiza jukumu muhimu la uongozi wa vijana katika kuleta mabadiliko halisi.

Anna Kulaya ambaye ni miongoni mwa wajumbe wa Bodi ya Ushauri ya Shirika la Her Initiative, alisema hamasa ya Lydia haina ufananisho na dunia inapaswa kuwaunga mkono viongozi wanawake wenye uthubutu kama yeye.

Washindi wa Tuzo ya Global Citizen mwaka 2024 watatambuliwa wakati wa mkutano wa 'Global Citizen NOW' hapo Mei Mosi na 2, mwaka huu huko New York, Marekani.

Global Citizen ni Shirika la Utetezi na Uchechemuzi la Kimataifa linalopigania kumaliza umaskini. Kwa msaada wa jamii ya kimataifa ya watetezi wa kila siku wanaopaza sauti zao na kuchukua hatua, juhudi zao zinapata nguvu kupitia kampeni na matukio yanayokusanya viongozi katika muziki, burudani, sera za umma, vyombo vya habari, hisani, na sekta ya biashara.

Katika kipindi cha muongo mmoja, Global Citizen imefanikisha ahadi za zaidi ya dola bilioni 43.6, ikichochea miradi ya mageuzi ambayo imegusa maisha ya watu takriban bilioni 1.3 ulimwenguni. Mafanikio haya yanathibitisha nia ya shirika hilo kutimiza ulimwengu usio na umaskini, huku likiashiria nguvu ya hatua ya pamoja katika kuendesha maendeleo kwa kiwango cha kimataifa.

Mshindi wa Tuzo ya Shirika la Kimataifa la Global Citizen kwa mwaka 2024, Lydia Moyo, akizungumza na vyombo vya habari jijini Dar es Salaam wiki iliyopita. **MPIGAPICHA WETU**

Vifaa vitano vipya Simba hivi hapa

INATOKA UKURASA 24

Inonga yupo sokoni muda wowote anaweza kupigwa bei," kilidokeza chanzo hicho.

Aliongeza kuwa kabla ya msimu huo kumalizika Benchikha atakutana na Mwekezaji Mohamed 'Mo' Dewji kwa ajili ya kufanya tathimini ikiwamo wachezaji watakaochwa na wakuongezwa msimu ujao.

Kwa mujibu wa mwekezaji huyo, atakutana na Benchikha kujadili na kufanya tathimini ya timu yao na kuangalia nani wa kumtema na wakumuongeza kulingana na mapendekezo yake.

Katika hatua nyingine Kocha Msaidizi wa Simba, Selemani Matola, amesema wana kazi kubwa hususan katika safu ya ushambuliaji ambayo imekuwa ikishindwa kuzitumia nafasi wanazotengeneza.

Alisema wameumizwa kupoteza pointi mbili mbele ya Ihefu FC, kwa sababu wamecheza mpira mzuri na kumiliki huku wakitengeneza nafasi, lakini wameshindwa kuzitumia na kupoteza alama mbili.

"Tatizo letu liko pale pale, kushindwa kutumia nafasi, ukiangalia Freddy (Michael) angekuwa makini tungepata matokeo, tunaenda kujiuliza na kufanyia kazi makosa hayo tukijiandaa na mchezo wetu dhidi ya Yanga.

Bado tupo katika mbio za ubingwa hatujakata tamaa na tunaenda kujipanga kwa ajili ya kusaka pointi tatu katika mchezo wetu wa Derby, ninaimani tutafanya vizuri," alisema Matola.

Mechi ya watani wa jadi inatarajia kuchezwa Jumamosi wiki hii katika Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam huku Yanga ikiwa wenyeji wa mchezo huo.

Michezo

Jumatatu Aprili 15, 2024

Nipashe

Ten Hag bado ana matumaini Uefa UKURASA 22

YANGA SC, AZIZ KI WANOGA KILELENI

Na Adam Fungamwango

MABAO mawili ya Muivory Coast, Joseph Guede na moja la Mburkina Faso, Stephane Aziz Ki, jana yaliwapa Mabingwa Watetezi wa Ligi Kuu Tanzania Bara, Yanga ushindi wa mabao 3-0 dhidi ya Singida Fountain Gate na kuiongezea mbio za ubingwa.

Lakini pia ushindi huo ni ishara ya salamu kwa watani zao wa jadi, Simba watakaokwenda kukutana nao Jumamosi ijayo, Uwanja wa Benjemin Mkapa, Dar es Salaam.

Katika mechi hiyo iliyochezwa Uwanja wa CCM Kirumba jijini Mwanza, ilishuhudia Clement Mzize akitoa pasi mbili za mabao 'asisti', huku Aziz Ki akiongeza bao moja na kufikisha 14, akikaa kileleni mwa orodha ya wafungaji wa Ligi Kuu na kumuacha Feisal Salum, 'Fei Toto' mwenye mabao 13.

Haikuwa mechi yenye ufundi sana kutokana na uwanja kuwa na matope na maji yaliotuama kwenye maeneo mengi uwanjani, kiasi cha kusababisha wachezaji kucheza kwa wanavyojua wao, lakini si kwa kutumia mifumo ya makocha wao.

Wachezaji wa timu zote mbili walionekana wakiteleza na kuanguka wanapokimbilia mpira, au wanapopigwa chenga.

Dakika ya kwanza tu, Yanga ilianza kulitia msukosuko lango la Singida Fountain Gate dakika ya kwanza tu, wakati Clement Mzize alipotanguliziwa mpira kwa Jonas Mkude, lakini akiwa ana kwa ana na kipa Benedict Haule, shuti lake lilitoka nje.

Nicolaus Gyan, mchezaji wa zamani wa Simba, alijibu shambulizi hilo dakika ya pili kwa shuti kali nje ya eneo la hatari, lakini mpira ukapaa juu ya lango.

Haule, alifanya kazi ya ziada kwa timu yake, alipotema shuti kali la Maxi Nzengeli alilolipiga akiwa ndani ya boksi, na mpira huo kwa sababu ulikuwa na nguvu bado ulikuwa unaelekea wavuni, lakini aliurukia na kuudaka ukiwa haujavuka mstari wa lango.

Kwa mara nyingine tena, Mzize aliikosesha Yanga bao dakika ya 33, alipounganisha kichwa ambacho hakikulenga lango, alipoletewa pasi ya juu na Nzengeli. Yanga ilifanikiwa kuandika bao dakika ya 41, lililofungwa na straika Guede, raia wa Ivory Coast, aliyesajiliwa kipindi cha dirisha dogo.

Aliupata mpira mrefu uliopigwa kutoka katikati ya uwanja, na akiwa pembeni kwenye wingi ya kushoto, alimpindua nahodha wa Singida Fountain Gate, Biemez Carno, raia wa Jamhuri ya Kidemkorasi ya Congo, akapiga shuti lililombabatiza kichwani beki, Idd Habib, mpira ukampoteza maboya kipa Haule, na kujaa wavuni.

Bao la pili la Yanga liliwekwa wavuni na Aziz Ki dakika ya 65 kwa shuti kali la mbali kiasi cha mita 30 kwa mguu wa kushoto ambalo lilimkuta kipa Haule akiwa hajajiandaa na kujaa wavuni.

Dakika tatu baadaye, Guede alipachika bao la tatu kwa Yanga na la pili kwake kwa kichwa maridadi, baada ya kazi nzuri iliyofanywa na Mzize.

Kazi kubwa ilianza kufanywa na mfungaji mwenyewe alipata mpira toka nyuma kwa Khalid Aucho, akakimbia nao umbali mrefu, kabla ya kumpa Mzize ambaye alimuacha mfungaji kukaa kwenye eneo zuri na kumrudishia mpira.

Yanga imefikisha pointi 55 kwa michezo 21 iliyocheza, ikiendelea kupunga hewa kileleni mwa msimamo, huku Singida Fountain Gate ikishuka kutoka nafasi ya nane hadi ya tisa, ikibaki na pointi zake 24, ikiwa imecheza mechi 22.

Watuma salamu Simba, huku Fei Toto akitimuliwa vumbi mbio za ufungaji...

Stephane Aziz Ki (mgongoni), akimpongeza Joseph Guede na kushangilia naye baada ya kuifungia Yanga bao la kwanza dhidi ya Singida FG, kwenye mechi ya Ligi Kuu Bara iliyopigwa Uwanja wa CCM Kirumba jana. Yanga ilishinda mabao 3-0. **MPIGAPICHA WETU**

Vifaa vitano vipya Simba hivi hapa

Na Saada Akida

WAKATI Simba ikijiandaa kwa Derby ya Kariakoo, dhidi ya Yanga Aprili 20, mwaka huu, uongozi wa klabu hiyo umeanza kuingia chimbo na kusaka nyota wa kuwasajili huku majina ya baadhi ya majina ya wachezaji watano ambao tayari mazungumzo yameanza, yakifahamika.

Simba imekuwa katika presha kubwa kutokana na timu yao kutofanya vizuri baada ya kutupwa nje kwenye Ligi ya Mabingwa Afrika na kisha kutolewa katika michuano ya CRDB Federation Cup, maarufu Kombe la FA, huku ikianza kuwa na mwendelezo mbaya Ligi Kuu Bara.

Nyota wanaotajwa mambo kuwa mazuri katika mazungumzo yao na Simba ni Chickna Diekite anacheza winga wa kushoto katika Klabu ya Real Bamako ya nchini Mali, Derrick Fordjour kutoka Klabu ya Medeama SC ya Ghana, mshambuliaji Foday Trawelly kutoka Brikama United na Rodger Torach kutoka klabu ya Vipers ya Uganda anacheza beki.

Kadhalika Simba inadaiwa imepeleka ofa kwa uongozi wa Singida Fountain Gate FC kuhitaji saini ya Nickson Kibabage ambaye anacheza Yanga kwa mkopo ambao unaisha mwishoni mwa msimu huu.

Taarifa kutoka ndani ya Bodi ya Wakurugenzi ya Simba, tayari majina hayo yapo mezani kwa ajili ya kujadiliwa kutokana na nafasi ambazo zimependekezwa na Kocha Abdelhak Benchikha kuboreshwa.

Imeelezwa kuna baadhi ya wachezaji ambao kocha anawahitaji kwa kutaja nafasi hivyo, kazi kubwa imefanywa na skauti kuangalia aina ya wachezaji na kwamba wapo wengi wanaotarajiwa kutemwa mikataba yao ikimalizika.

"Kuna wachezaji ambao msimu ujao hawatakuwa sehemu ya kikosi akiwamo Saido Ntibazonkiza mkataba wake unafika ukingoni, Aubin Kramo huenda akaenda kwa mkopo Zesco ya Zambia na Henock

INAENDELEA UKURASA 23

GAZETI HILI HUTOLEWA NA KUCHAPISHWA NA THE GUARDIAN LIMITED, S.L.P 31042

9 770856 541002 >